

การจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้าน
ของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

สารนิพนธ์
ของ
ชัชฎาภาศ ประยงค์พันธ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์
เมษายน 2552

การจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้าน
ของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

สารนิพนธ์
ของ
ชัชฎาภาศ ประยงค์พันธ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์

เมษายน 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้าน
ของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

บทคัดย่อ
ของ
ชัชฎาภาส ประยงค์พันธ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์
เมษายน 2552

ชัชฎา มาศ ประยงค์พันธ์.(2552). การจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. สารนิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: รองศาสตราจารย์ ดร. ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ของกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มที่ทำงานนอกบ้าน รวมทั้งทำการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีการหาค่าทดแทนและวิธีการหาค่าเสียโอกาส

การวิจัยนี้ได้ทำการศึกษา วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงที่สมรสแล้วทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 200 คน ในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2551 ซึ่งจำแนกเป็นกลุ่มผู้หญิงที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มผู้หญิงที่ทำงานนอกบ้าน โดยทำการวิเคราะห์ใน 3 ช่วงอายุ คือกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยพบว่า แบบแผนการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในเขตและนอกเขตเทศบาล ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก โดยแม่บ้านกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มที่ทำงานนอกบ้าน ใช้เวลาในการทำงานบ้านใกล้เคียงกัน เช่น การเตรียมและทำอาหาร การซักรีดเสื้อผ้า การทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชาม และการซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว ส่วนเวลาที่ใช้ในการเลี้ยงดูบุตรจะแตกต่างกันมาก โดยแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานจะใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตรมากกว่ากลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ นอกจากนี้ แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานยังใช้เวลาในการทำงานบ้านมากกว่ากลุ่มอื่นอีกด้วย

สำหรับการประเมินค่างานบ้านใน 1 วัน พบว่า มูลค่างานบ้านที่ประเมินด้วยวิธีการหาค่าเสียโอกาสของแม่บ้านกลุ่มวัยทำงาน มีค่าเท่ากับ 514.19 กลุ่มวัยกลางคน มีค่าเท่ากับ 205.14 และกลุ่มผู้สูงอายุ มีค่าเท่ากับ 48.90 บาท ส่วนมูลค่างานบ้านที่ประเมินด้วยวิธีการหาค่าทดแทน มีค่าเท่ากับ 214.20 , 73.96 , และ 62.24 บาท ตามลำดับ ตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยกลางคน มูลค่าของงานบ้านที่คำนวณด้วยวิธีการหาค่าเสียโอกาสจะสูงกว่าวิธีการหาค่าทดแทน แต่ในกลุ่มผู้สูงอายุ มูลค่างานบ้านที่คำนวณด้วยวิธีการหาค่าทดแทนจะสูงกว่าวิธีการหาค่าเสียโอกาส ทั้งนี้เนื่องจาก แม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ถือเป็นวัยที่เกษียณอายุ ดังนั้นรายได้จากการทำงานนอกบ้านจึงอาจจะลดลงหรือไม่มีรายได้เลย ดังนั้นมูลค่าของงานบ้านที่แม่บ้านต้องจ่ายให้ผู้อื่นมาทำงานบ้านแทนจึงสูงกว่าค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้น รวมทั้งแม่บ้านจะใช้เวลาในการทำงานบ้านค่อนข้างน้อย มูลค่าของค่าทดแทนจากเวลาที่ใช้ในการทำงานบ้านจึงมีค่าต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ

THE ALLOCATION OF TIME IN HOUSEHOLD PRODUCTION OF HOUSEKEEPERS
IN AUMPER MUANG, SAMUTSONGKRAM

AN ABSTRACT
BY
CHATCHADAMART PRAYONGPAN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Economics degree in Human Resource Economics
at Srinakharinwirot University

April 2009

Chatchadamart Prayongpan.(2009). *The Allocation of Time in Household Production of Housekeepers in Aumper Muang, Samutsongkram*. Master's Project, M.Econ. (Human Resource Economics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Prof. Dr. Chompoonuh Kosalakorn Permpunwiwat.

This research aimed to study and compare the allocation of time in household production of housekeepers in Aumper Muang, Samutsongkram. The groups of housekeepers studied are a group of full time housekeepers and a group of part time housekeepers. We have evaluated household production for determining compensation and opportunity cost methods.

The research have studied and analyzed the evaluation forms collected from the groups of housekeepers within November 2008. The groups of housekeepers studied are 200 persons of married woman who live in municipal area and extramural area in Aumper Muang, Samutsongkram. They are full time housekeepers and part time housekeepers who are from 15 years old. We have distinguished the housekeepers in three groups of age which are working age, middle age and elder age.

The research results have shown that the style of the allocation of time in household production of housekeepers who live in municipal area and extramural area is not much different. Both Full time housekeepers and part time housekeepers show the similarity in spending time on preparing and cooking, do laundry, cleaning the house, washing dishes and shopping for necessities for family. But the time they spend on taking care of the kids is different. Working age housekeepers spend time on taking care of the kids more than middle age and elder age housekeepers. Moreover they spend time on household production more than the others as well.

For the evaluation of the cost of one-day household production, we have found that the costs of production determining from opportunity cost method for working age are 514.19, middle age are 205.14 and elder age housekeepers are 48.90 baht. And the costs of production determining from compensation cost method for working age, middle age and elder age housekeepers are 214.20, 73.96, and 62.24 baht, respectively. The results have shown that the costs of one-day household production which are determined from opportunity cost method are higher than the one which are determined from compensation cost method for working age and middle age housekeepers. But the costs of one-day household production which are determined from compensation cost method are higher

than another method for elder age housekeeper. This result can be explain in term of decreasing of income for elder age housekeeper whom are retired persons (60 years old and over). Thus the cost of household production which comes from the cost of the housekeeper paid for the persons who take this responsibility are higher than the opportunity cost. Because spending time in household production of the elder age housekeeper decrease, the compensation cost of household production is lower than the other groups of housekeepers.

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

จาก

สำนักเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการทำสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆของสารนิพนธ์ ตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าคือ รองศาสตราจารย์ ดร. เรณู สุขารมณ์ และ ดร. จิรวัฒน์ เจริญสถาพรกุล ได้ให้คำแนะนำพิจารณาการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ในครั้งนี้

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่ น้องและเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ คอยห่วงใยและให้กำลังใจในการทำสารนิพนธ์มาโดยตลอดจนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นที่เรียบร้อย คุณประโยชน์และความดีอันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณของบิดา มารดา บุรพาคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ชี้แนะแนวทางที่ดี ซึ่งมีคุณค่ายิ่งตลอดมา

ชัชฎา มาศ ประยงค์พันธ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย	9
ความสำคัญของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
การกำหนดประชากร	9
นิยามศัพท์	10
กรอบแนวคิดของการวิจัย	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
โครงสร้างและสภาพการทำงานของประชากรในจังหวัดสมุทรสงคราม	13
ทฤษฎีการจัดสรรเวลา	19
แบบแผนการจัดสรรเวลา	21
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินค่างานบ้าน	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	30
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การจัดการกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	31
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	33
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
สังเขปความมุ่งหมาย ความสำคัญ และวิธีดำเนินการวิจัย.....	84
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	94
ข้อเสนอแนะ.....	99
 บรรณานุกรม.....	 101
 ภาคผนวก.....	 104
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	 108

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประมาณการประชากรจำแนกตามเพศ และสถานภาพแรงงาน ปี 2550.....	2
2 จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานในระบบ และนอกระบบจำแนกตามชั่วโมงทำงานต่อสัปดาห์และเพศ ปี2549.....	4
3 ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว จำแนกตามภาคในจังหวัดที่มีค่าสูงสุดและต่ำสุด ปี 2550.....	6
4 จำนวนและร้อยละประชากร จำแนกตามสภาพแรงงานและเพศ ในจังหวัดสมุทรสงครามปี 2550.....	8
5 จำนวนและร้อยละของประชากรหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ ปี 2550.....	14
6 จำนวนและร้อยละของประชากรหญิงที่มีงานทำ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ ปี 2550.....	15
7 จำนวนและร้อยละของประชากรหญิงที่มีงานทำ จำแนกตามสภาพการทำงาน ปี 2550.....	16
8 จำนวนและร้อยละของประชากรหญิงที่มีงานทำจำแนกตามอุตสาหกรรม ปี 2550.....	17
9 รายได้และค่าใช้จ่ายต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามลักษณะที่สำคัญของครัวเรือนในจังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2550.....	18
10 มูลค่าของงานนอกบ้านและงานบ้านของผู้หญิง ในประเทศเนเธอร์แลนด์ ปี1997.....	28
11 จำนวนประชากรหญิงที่สมรสแล้ว จำแนกตามกลุ่มอายุ และเขตการปกครอง 2550.....	30
12 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา.....	31
13 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา.....	40
14 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน.....	43
15 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา.....	46
16 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน.....	49

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 เวลาในการทำกิจกรรมครัวเรือนของแม่บ้านในกลุ่มต่าง ๆ.....	54
18 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่มีต่อเวลาในการผลิตงานบ้าน ของแม่บ้านในอำเภอ เมืองจังหวัดสมุทรสงคราม.....	77
19 มูลค่างานบ้านที่ประเมินโดยใช้วิธีหาค่าเสียโอกาส.....	78
20 มูลค่างานบ้านที่ประเมินโดยใช้วิธีหาค่าทดแทนจากการทำงานบ้าน.....	79
21 มูลค่างานบ้านที่ประเมินโดยใช้วิธีหาค่าทดแทนจากการเลี้ยงดูบุตร.....	80
22 เปรียบเทียบมูลค่างานบ้านที่ประเมินโดยใช้วิธีหาค่าเสียโอกาส และวิธีหาค่าทดแทน..	81
23 เปรียบเทียบมูลค่างานบ้านและค่าใช้จ่ายในครัวเรือนต่อเดือน.....	82
24 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวของจังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อนับรวม มูลค่างานบ้าน.....	83

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 จำนวนประชากรของประเทศไทยที่อยู่ในกำลังแรงงานและเป็นผู้ที่มีงานทำ ปี 2546-2550.....	3
2 กราฟแสดงเส้นความเป็นไปได้ในการเลือกใช้เวลา ในการทำงานของสามี-ภรรยา.	20
3 การจัดสรรเวลาใน 1 วันทำงาน (จันทร์-ศุกร์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยทำงาน อายุระหว่าง 15-39 ปี.....	57
4 การจัดสรรเวลาใน 1 วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยทำงาน อายุระหว่าง 15-39 ปี.....	59
5 การจัดสรรเวลาใน 1 วันทำงาน (จันทร์-ศุกร์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยกลางคน อายุระหว่าง 40-59 ปี.....	60
6 การจัดสรรเวลาใน 1 วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยกลางคน อายุระหว่าง 40-59 ปี.....	62
7 การจัดสรรเวลาใน 1 วันทำงาน (จันทร์-ศุกร์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มผู้สูงอายุ อายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป.....	63
8 การจัดสรรเวลาใน 1 วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มผู้สูงอายุ อายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป.....	64
9 การจัดสรรเวลาใน 1 วันทำงาน (จันทร์-ศุกร์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ.....	65
10 การจัดสรรเวลาใน 1 วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ.....	66
11 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในวันทำงานและวันหยุดเพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยทำงาน อายุระหว่าง 15-39 ปี.....	67

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
12 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในวันทำงานและวันหยุด เพื่อผลิตงานบ้านของ แม่บ้านในกลุ่มวัยกลางคน อายุระหว่าง 40-59 ปี.....	68
13 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในวันทำงานและวันหยุดเพื่อผลิตงานบ้านของ แม่บ้านในกลุ่มวัยกลางคน อายุระหว่าง 40-59 ปี.....	69
14 กราฟแสดงการเลือกใช้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานที่ ทำงานบ้านเต็มเวลา ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม.....	70
15 กราฟแสดงการเลือกใช้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนที่ ทำงานบ้านเต็มเวลา ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม.....	71
16 กราฟแสดงการเลือกใช้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุที่ทำงาน บ้านเต็มเวลา ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม.....	72
17 กราฟแสดงการเลือกใช้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานที่ ทำงานนอกบ้าน ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม.....	73
18 กราฟแสดงการเลือกใช้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนที่ ทำงานนอกบ้าน ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม.....	74
19 กราฟแสดงการเลือกใช้เวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุที่ทำงาน นอกบ้าน ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม.....	75

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันพบว่าผู้หญิงเริ่มมีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตามนอกเหนือจากผู้หญิงจะต้องทำงานนอกบ้านแล้วยังจำเป็นที่จะต้องมีการะหน้าที่เกี่ยวกับงานบ้านอีกด้วย โดยเฉพาะผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว มีความจำเป็นที่จะต้องดูแลสามีและบุตร ซึ่งภาพลักษณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้หญิงไม่เฉพาะอยู่ในครอบครัวเท่านั้น แต่ยังต้องมีบทบาทในการหารายได้เพื่อการครองชีพของตนเองและเพื่อครอบครัวอีกด้วย

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าผู้หญิงมีบทบาททางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น จากรายงานผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2546-2550 พบว่า ในปี 2546 มีผู้หญิงที่อยู่ในกำลังแรงงานและเป็นผู้ที่มีงานทำ 15.39 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 44.30 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆทุกปี จนถึงปี 2550 พบว่า ประเทศไทยมีประชากรหญิงสูงถึงร้อยละ 50.92 ของประชากรทั้งหมด โดยมีผู้หญิงที่อยู่ในกำลังแรงงานและเป็นผู้ที่มีงานทำมากถึง 16.82 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 45.62 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด (ตาราง 1)

นอกจากนี้จากรายงานการสำรวจจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ของประชากรที่เป็นแรงงานหญิงจะใช้เวลาในการทำงานอยู่ในระดับใกล้เคียงกับแรงงานชายไม่ว่าจะเป็นแรงงานในระบบหรือแรงงานนอกระบบ โดยแรงงานหญิงในระบบส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการทำงานประมาณ 40-49 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนแรงงานหญิงนอกระบบส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมงขึ้นไปต่อสัปดาห์ ซึ่งแรงงานนอกระบบนี้ได้มีการรวมเวลาในการทำงานบ้านของผู้หญิงเข้าไปด้วย (ตาราง 2)

ตาราง 1 ประมาณการประชากรจำแนกตามเพศ และสถานภาพแรงงาน ปี 2550

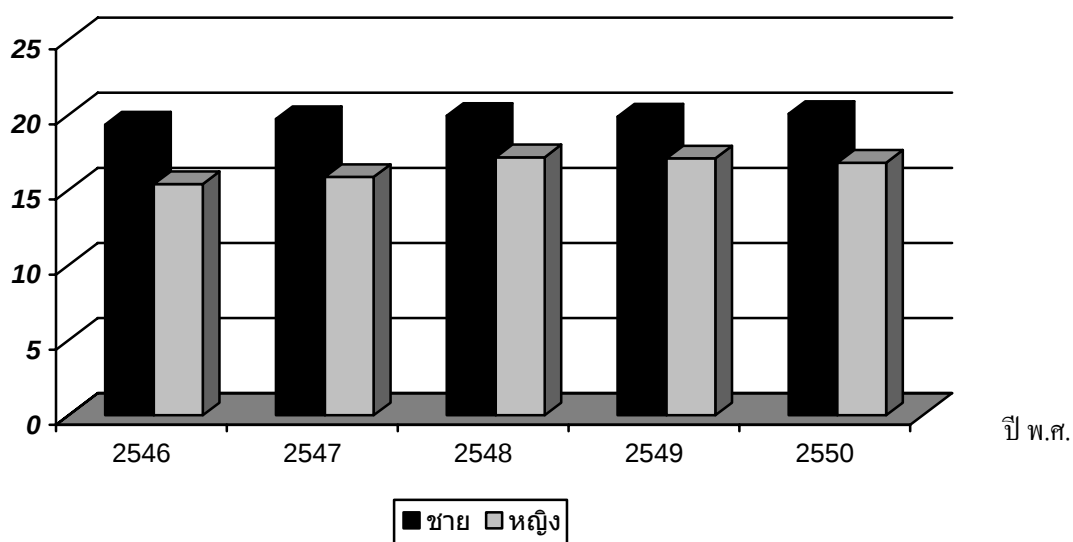
(หน่วย : ล้านคน)

สถานภาพแรงงาน	ชาย	หญิง	รวม
ประชากรรวม	32.25	33.47	65.72
	(49.07)	(50.93)	(100)
ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	24.74	26.28	51.02
	(48.49)	(51.51)	(100)
<u>ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน</u>	20.06	16.82	36.87
	(54.40)	(45.60)	(100)
ผู้มีงานทำ	19.67	16.49	36.16
	(54.40)	(45.60)	(100)
ผู้ว่างงาน	0.31	0.21	0.52
	(59.62)	(40.38)	(100)
กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	0.08	0.12	0.20
	(40.00)	(60.00)	(100)
<u>ผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน</u>	4.69	9.46	14.15
	(33.15)	(66.85)	(100)
ทำงานบ้าน	-	-	4.59
			(100)
เรียนหนังสือ	-	-	4.37
			(100)
ยังเด็ก ขรา/ไม่สามารถทำงานได้	-	-	4.33
			(100)
อื่นๆ	-	-	0.86
			(100)
ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี	7.51	7.19	14.7
	(51.09)	(48.91)	(100)

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2551)

() หมายถึงร้อยละ

จำนวน (ล้านคน)

ภาพประกอบ 1 จำนวนประชากรของประเทศไทยที่อยู่ในกำลังแรงงานและเป็นผู้ที่มีงานทำ
ปี 2546-2550

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2551)

ตาราง 2 จำนวนผู้มีงานทำที่อยู่ในแรงงานในระบบ และนอกระบบ จำแนกตามชั่วโมงทำงานต่อสัปดาห์และเพศ ปี2549

(หน่วย : หมื่นคน)

ชั่วโมงทำงานต่อสัปดาห์	แรงงานในระบบ ¹			แรงงานนอกระบบ ²		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
	Total	Male	Female	Total	Male	Female
ยอดรวม	1,368.41	749.07	619.33	2,181.81	1,194.27	987.53
00 ชั่วโมง	25.39	11.73	13.66	63.35	40.26	23.08
1-9 ชั่วโมง	4.77	2.36	2.41	26.84	14.80	12.04
10-19 ชั่วโมง	19.11	9.60	9.50	3.10	45.40	47.70
20-29 ชั่วโมง	50.39	25.60	24.78	227.89	118.09	109.79
30-34 ชั่วโมง	31.38	17.83	13.55	114.81	60.92	53.89
35-39 ชั่วโมง	147.64	76.57	71.07	188.48	91.59	96.88
40-49 ชั่วโมง	692.82	374.18	318.63	614.75	339.52	275.23
50 ชั่วโมงขึ้นไป	396.87	231.16	165.70	852.56	483.66	368.90

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2550)

หมายเหตุ ¹ แรงงานในระบบ หมายถึง ผู้มีงานทำ มีรายได้ ที่ได้รับสิทธิคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายประกันสังคม

² แรงงานนอกระบบ หมายถึง ผู้มีงานทำ มีรายได้ ไม่อยู่ในความคุ้มครองของกฎหมายประกันสังคม

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของงานจะพบว่าผู้หญิงมีหน้าที่ในการรับผิดชอบทั้งงานในบ้านและงานนอกบ้าน ซึ่งงานบ้านเป็นงานที่ไม่ได้นับรวมอยู่ในการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยสามารถมองได้จากการวัดค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) จะนับเฉพาะสินค้าและบริการที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนโดยการผ่านระบบตลาดเท่านั้น ส่วนสินค้าและบริการที่ไม่ผ่านระบบตลาด เช่น การทำงานบ้านหรือการดูแลลูกๆ ของภรรยาที่อยู่บ้านแทนการออกไปทำงานนอกบ้าน การทำเครื่องมือเครื่องใช้ขึ้นมาใช้เองภายในครัวเรือน หรือการเพาะปลูกเพื่อการบริโภคเองภายในบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการผลิตซ้ำโดยแม่บ้าน ยังไม่มีการถูกรวมไว้ในตัวเลข GPP ซึ่งมีผลทำให้ค่า GPP ที่ได้เป็นค่าที่ต่ำกว่าความเป็นจริง และถ้ายังเศรษฐกิจนอกระบบเหล่านี้ได้มีการขยายตัวมากขึ้น เมื่อทำการเทียบกับระบบเศรษฐกิจในระบบค่าของ GPP ก็จะมีค่าต่ำกว่าความเป็นจริงมากขึ้น และเมื่อทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงการบริโภคของภาคครัวเรือนแล้วจะพบว่า นอกจากการต้องซื้อสินค้าหรือบริการด้วยเงินเพื่อการบริโภคแล้ว

ยังจะต้องมีการใช้เวลาไปเพื่อการบริโภคอีกด้วย เช่น เวลาในการชักรีด เวลาในการปรุงอาหาร เวลาในการเลี้ยงดูบุตร เวลาที่ใช้ไปในการจ่ายตลาด เป็นต้น ซึ่งจะถือได้ว่าเวลานั้นเป็นสิ่งที่มีความจำกัด และไม่ใช่ของได้เปล่าแต่เป็นสิ่งที่สามารถขายได้ในตลาดแรงงาน หรือใช้ในการผลิตในครัวเรือน การที่เรายอมเสียสละเวลาที่มีอยู่มาใช้ในการผลิตในครัวเรือนจึงถือได้ว่า จะต้องมีการสูญเสียเวลา แทนที่จะนำเวลานั้นไปขายในตลาดแรงงาน จึงเป็นต้นทุนค่าเสียโอกาสซึ่งสมาชิกในครัวเรือนจะต้องสูญเสียไป หรือแม้กระทั่งการหาอาหาร การชักรีดเสื้อผ้าหรือการดูแลสามี ก็ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่ง ที่ทำให้สามีมีสุขภาพดี มีแรงที่จะออกไปขายแรงงานนอกบ้านได้ ดังนั้นการทำงานบ้านจึงเป็น ต้นทุนทางด้านจิตใจของสามีทางหนึ่งด้วย ซึ่งในปัจจุบันเริ่มมีผู้สนใจว่างานบ้านเป็นงานที่มีมูลค่า ทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากงานบ้านสามารถสร้างเป็นงานและเป็นงานที่ก่อให้เกิดรายได้ทาง หนึ่ง เห็นได้จากปัจจุบันสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต้องแข่งกับเวลา ดังนั้น ธุรกิจการจัดหา แม่บ้านจึงเริ่มเข้ามามีบทบาทกับชีวิตครอบครัวมากยิ่งขึ้น ธุรกิจประเภทนี้จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ในการตัดสินใจของครอบครัวเกี่ยวกับงานบ้าน

จากการสำรวจผลิตภัณฑ์จังหวัด GDP ของแต่ละจังหวัดในประเทศไทย ปี 2550 พบว่า ส่วนใหญ่มีอัตราสูงขึ้น เป็นผลมาจากภาวะราคาสินค้าและบริการที่ปรับตัวสูงขึ้น การเพิ่มขึ้นของ ค่าตอบแทนแรงงานภาครัฐ รวมทั้งการขยายการผลิตในบางสาขา ทำให้รายได้จากผลตอบแทน ปัจจัยการผลิตโดยรวมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GDP per capital) ที่มีมูลค่า สูงสุด 10 จังหวัดแรก เช่น ระยอง สมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร ยังเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีการผลิตใน สาขาอุตสาหกรรมเป็นสาขาหลัก และมีสาขาการขายส่งขายปลีก สาขาตัวกลางทางการเงิน และ สาขาการให้บริการต่าง ๆ เป็นสาขาที่สนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์จังหวัดมีค่าสูงขึ้น ซึ่งการสำรวจ ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว พบว่า จังหวัดสมุทรสงครามมีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว เท่ากับ 79,545 บาทต่อปี ถือได้ว่ามีค่าต่ำที่สุดในภาคตะวันตก (ตาราง 3)

ตาราง 3 ผลิตรัณฑ์จังหวัดต่อหัว จำแนกตามภาคในจังหวัดที่มีค่าสูงสุดและต่ำสุด ปี 2550

(หน่วย : บาทต่อปี)

ภาค/จังหวัด	ผลิตรัณฑ์จังหวัดต่อหัว
<u>ภาคเหนือ</u>	
สูงสุด	
เชียงใหม่	68,480
ต่ำสุด	
แม่ฮ่องสอน	34,906
<u>ภาคกลาง</u>	
สูงสุด	
พระนครศรีอยุธยา	409,500
ต่ำสุด	
อ่างทอง	67,279
<u>ภาคอีสาน</u>	
สูงสุด	
นครราชสีมา	50,779
ต่ำสุด	
อำนาจเจริญ	18,004
<u>ภาคใต้</u>	
สูงสุด	
สงขลา	117,861
ต่ำสุด	
ระนอง	86,292
<u>ภาคตะวันออก</u>	
สูงสุด	
ระยอง	995,733
ต่ำสุด	
สระแก้ว	34,889

ตาราง 3 (ต่อ)

ภาค/จังหวัด	ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว
ภาคตะวันตก	
สูงสุด	
ราชบุรี	117,550
ต่ำสุด	
สมุทรสงคราม	79,545
กรุงเทพฯและปริมณฑล	
สูงสุด	
กรุงเทพฯ	311,225
ต่ำสุด	
นนทบุรี	85,659

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2551)

โดยในปี 2550 พบว่าจังหวัดสมุทรสงครามมีประชากร 194,212 คน การผลิตส่วนใหญ่ในจังหวัดจะอยู่ในภาคเกษตรกรรมและการประมง ส่วนอุตสาหกรรมนั้นจะเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ซึ่งถือได้ว่าการผลิตในภาคการเกษตรและการประมงเป็นการผลิตที่ได้รับค่าตอบแทนค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับการผลิตในภาคอุตสาหกรรม จากตาราง 1.4 พบว่า จังหวัดสมุทรสงครามมีประชากรหญิงประมาณ 100,686 คน (กรมการปกครอง: 2550) คิดเป็นร้อยละ 51.83 ของประชากรทั้งหมด โดยมีหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปประกอบอาชีพเป็นแม่บ้านประมาณ 14,026 คน คิดเป็นร้อยละ 13.53 ของประชากรหญิงทั้งจังหวัด ทั้งนี้จำนวนหญิงที่ประกอบอาชีพแม่บ้านยังไม่รวมหญิงที่ออกไปทำงานนอกบ้าน แต่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบงานบ้านด้วย (ตาราง 4)

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละประชากร จำแนกตามสภาพแรงงานและเพศ ในจังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2550

(หน่วย : คน)

สถานภาพแรงงาน	ชาย	หญิง	รวม
ประชากรรวม	93,526	100,686	194,212
	(48.17)	(51.83)	(100)
กำลังแรงงาน			
<u>ผู้มีงานทำ</u>	52,626	49,315	101,941
	(51.62)	(48.38)	(100)
<u>ผู้ว่างงาน</u>	79	88	167
	(47.31)	(52.69)	(100)
ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน			
<u>ทำงานบ้าน</u>	702	14,026	14,727
	(4.77)	(95.23)	(100)
<u>เรียนหนังสือ</u>	4,700	4,615	9,315
	(50.46)	(49.54)	(100)
<u>อื่นๆ</u>	7,205	7,917	15,122
	(7.65)	(52.35)	(100)
ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี	18,472	18,804	37,276
	(49.55)	(50.45)	(100)

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2551)

() หมายถึง ร้อยละ

นอกจากนี้ จากการศึกษางานวิจัยในประเทศไทย เช่น งานวิจัยของภัสสร ลิมานนท์ และคณะ (2538) รวมทั้งงานวิจัยในต่างประเทศ เช่น งานวิจัยของ Reben Gronan (1968) พบว่า ผู้หญิงที่มีการศึกษาน้อยจะใช้เวลาในการทำงานบ้านสูงกว่างานนอกบ้าน ซึ่งจากรายงานการสำรวจระดับการศึกษาของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปในประเทศไทย ปี 2550 พบว่า ประชากรหญิงในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคใต้ ส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34.23 ของประชากรหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งจากรายงาน พบว่าผู้หญิงในจังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา คือประมาณ 26,518 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 ของประชากรหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป รองลงมาคือระดับประถมศึกษา ประมาณ 14,951 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 ของประชากรหญิงที่มี

อายุ 15 ปีขึ้นไป ส่วนผู้หญิงที่สำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย มีประมาณ 9,518 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 ของประชากรหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยแบ่งออกเป็นสายวิชาการร้อยละ 5.1 สายอาชีพร้อยละ 4.6 และสายการศึกษาร้อยละ 2.8 (สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสงคราม : 2551) ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสมุทรสงคราม ยังมีวิถีชีวิตแบบชนบทและประชากรส่วนใหญ่ยังมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วจึงยังต้องมีหน้าที่หลักในการทำงานบ้าน ซึ่งหญิงที่ประกอบอาชีพแม่บ้านนี้ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีงานทำ และเป็นแรงงานแฝง หากได้มีการศึกษาแบบแผนการจัดสรรเวลาและประเมินค่างานบ้านของผู้หญิง จะเป็นส่วนที่ทำให้ GPP ของจังหวัดเพิ่มขึ้นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าแม่บ้านในจังหวัดสมุทรสงครามมีแบบแผนการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านอย่างไร มีมูลค่าของการทำงานบ้านคิดเป็นตัวเงินจำนวนเท่าใด โดยศึกษาแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงครามเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองจะมีความหลากหลายทั้งผู้ที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและผู้ที่ทำงานนอกบ้านในหลายสาขา ทั้ง ข้าราชการ พนักงานบริษัทเอกชน ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างอิสระ เป็นต้น และทำการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการเลือกทำงานบ้านหรือทำงานนอกบ้านที่ก่อให้เกิดรายได้กับครอบครัว

ความมุ่งหมายในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมาย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม ของกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มที่ทำงานนอกบ้าน
2. เพื่อทำการประเมินมูลค่างานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มที่ทำงานนอกบ้าน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงแบบแผนและความแตกต่างของการจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมครัวเรือนของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มที่ทำงานนอกบ้าน
2. เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของงานบ้านที่ประเมินได้ และใช้เป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทและสถานภาพของสตรีที่เป็นหน่วยการผลิตหนึ่งจากครัวเรือนที่สำคัญ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้หญิงที่สมรสแล้วในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม โดยทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มที่ทำงานนอกบ้านทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป โดยทำการจำแนก

ออกเป็น 3 ช่วงอายุ คือ กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ ทั้งสิ้น 200 ตัวอย่าง โดยใช้เวลาในการศึกษา 1 ปี 3 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2550 – เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2552

นิยามศัพท์

แม่บ้าน หมายถึง ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วที่ทำงานในบ้านและทำงานนอกบ้าน

การจัดสรรเวลา หมายถึง เวลาในแต่ละวันที่ผู้หญิงได้ทำการใช้เพื่อทำกิจกรรมต่างๆในแต่ละวัน

งานบ้าน หมายถึง งานหรือการกระทำที่เกิดขึ้นภายในครัวเรือนที่ทำให้กับครอบครัว โดยภรรยาเป็นผู้ทำหน้าที่หลัก เช่น การทำความสะอาดบ้าน การเลี้ยงดูบุตร การปรุงอาหาร การซักกรีดเสื้อผ้า

งานนอกบ้าน หมายถึง งานหรือการกระทำที่เกิดขึ้นนอกครัวเรือน ซึ่งเกิดจากการทำกิจกรรมในตลาดแรงงาน มีผลทำให้ก่อให้เกิดรายได้ที่เป็นตัวเงิน และสามารถนำรายได้มาใช้จ่ายภายในครอบครัว

เวลาในการผลิตงานบ้าน หมายถึง เวลาที่ใช้ไปในการทำงานหรือทำกิจกรรมต่างๆภายในครัวเรือน โดยไม่มีค่าตอบแทนจากการทำงานนั้น

กิจกรรมในตลาดแรงงาน หมายถึง งานหรือการกระทำที่เกิดขึ้นจากการขายแรงงานในตลาดแรงงาน

การประเมินค่างานบ้าน หมายถึง การคำนวณมูลค่าของงานบ้านออกมาเป็นตัวเงินโดยใช้วิธีค่าเสียโอกาสและวิธีการทดแทน

การหาค่าทดแทน หมายถึง การคำนวณมูลค่าของงานบ้าน โดยคำนวณจากมูลค่าของค่าจ้างทำงานบ้านที่แม่บ้านจะต้องจ่าย เนื่องจากแม่บ้านเลือกที่จะทำงานนอกบ้านแทนที่จะเลือกทำงานบ้านเต็มเวลา (Marinanne A. Ferber and B.G. Brinbaum. 1980)

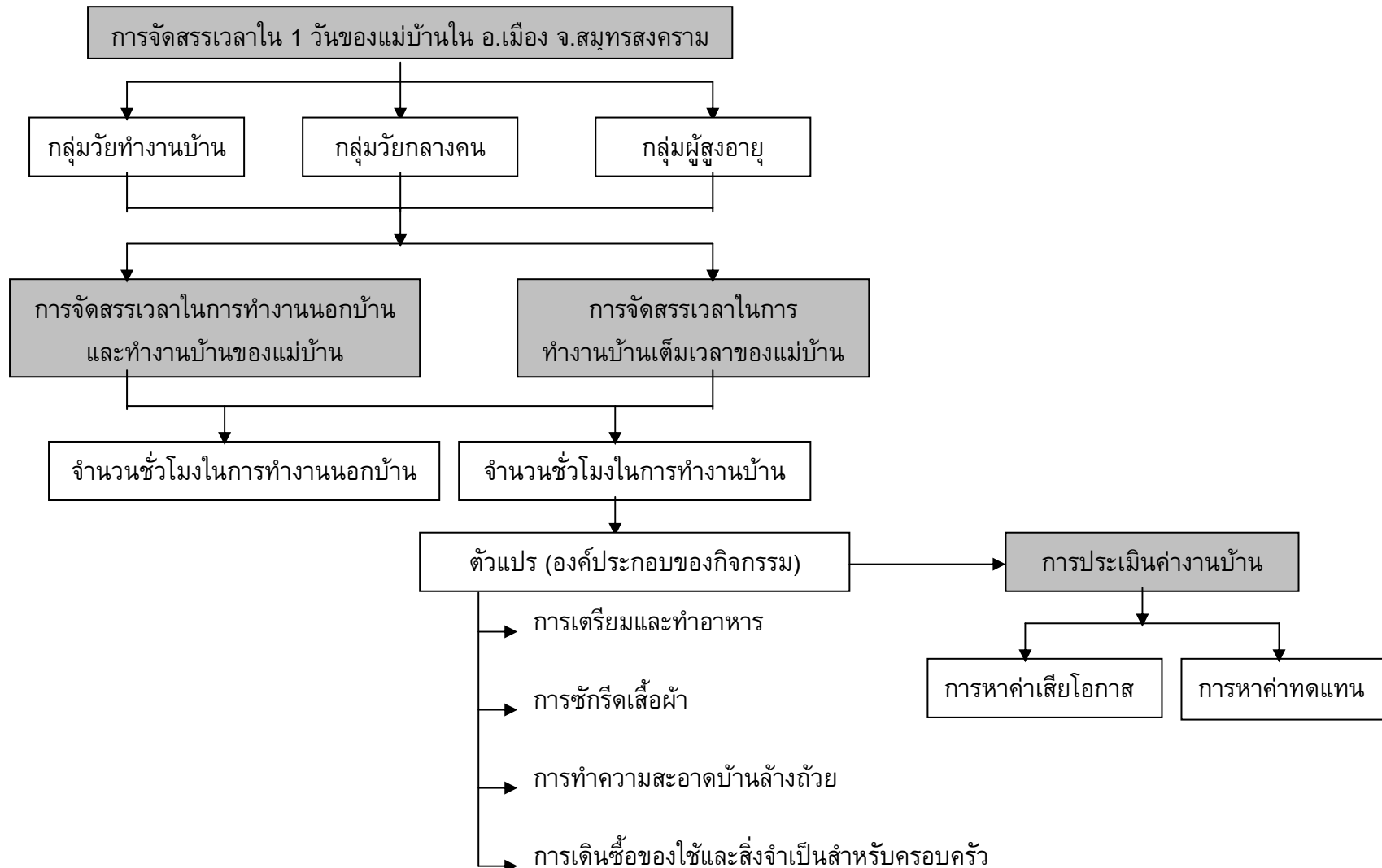
การหาค่าเสียโอกาส หมายถึง การคำนวณมูลค่าของงานบ้าน โดยคำนวณจากจำนวนเงินที่แม่บ้านจะได้รับเป็นค่าตอบแทนจากการขายแรงงานในตลาดแรงงานแต่แม่บ้านยอมสละไปเพื่อมาทำงานบ้านเต็มเวลา (Marinanne A. Ferber and B.G. Brinbaum. 1980: 111-130)

แรงงานในระบบ หมายถึง ผู้มีงานทำ มีรายได้ ที่ได้รับสิทธิคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายประกันสังคม เช่น บุคคลที่เป็นข้าราชการหรือมีเงินเดือนประจำ (กระทรวงแรงงาน. 2550)

แรงงานนอกระบบ หมายถึง ผู้มีงานทำ มีรายได้ ไม่อยู่ในความคุ้มครองของกฎหมายประกันสังคม ได้แก่ ลูกจ้างในภาคการเกษตรและประมง ลูกจ้างที่จ้างในลักษณะเป็นครั้งคราว หรือตามฤดูกาล ลูกจ้างที่ทำงานบ้าน ผู้ประกอบอาชีพอิสระทั้งนอกภาคเกษตรและในภาคเกษตร ผู้รับงานไปทำที่บ้าน ผู้รับจ้างทำของ และการทำงานของสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ได้รับค่าตอบแทน (งานบ้าน) (กระทรวงแรงงาน. 2550)

กลุ่มวัยทำงาน หมายถึง ประชากรหญิงที่สมรสแล้วมีอายุตั้งแต่ 15-39 ปี
กลุ่มวัยกลางคน หมายถึง ประชากรหญิงที่สมรสแล้วมีอายุตั้งแต่ 40-59 ปี
กลุ่มผู้สูงอายุ หมายถึง ประชากรหญิงที่สมรสแล้วมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. โครงสร้างและสภาพการทำงานของประชากรในจังหวัดสมุทรสงคราม
2. ทฤษฎีการจัดสรรเวลา
3. แบบแผนการจัดสรรเวลา
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินค่างานบ้าน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. โครงสร้างและสภาพการทำงานของประชากรในจังหวัดสมุทรสงคราม

จากรายงานการสำรวจระดับการศึกษาของผู้หญิงในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ผู้หญิงส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา คือประมาณ 26,518 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 ของประชากรหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป รองลงมาคือระดับประถมศึกษา ประมาณ 14,951 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 ของประชากรหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ส่วนผู้หญิงที่สำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย มีประมาณ 9,518 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 ของประชากรหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยแบ่งออกเป็นสายวิชาการร้อยละ 5.1 สายอาชีพร้อยละ 4.6 และสายการศึกษาร้อยละ 2.8 (ตาราง 5)

นอกจากนี้ พบว่า ผู้หญิงที่จบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยและมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มิงานทำ คือร้อยละ 86.92 และ 72.85 ของผู้ที่จบการศึกษาทั้งหมดตามลำดับ ส่วนผู้หญิงที่ไม่มีการศึกษา จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมีการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา จะมีผู้ว่างงานเป็นจำนวนมาก คือ ร้อยละ 62.07 ,45.44 และ 40.78 ของผู้ที่จบการศึกษาทั้งหมดตามลำดับ (ตาราง 6)

ส่วนผู้หญิงในจังหวัดสมุทรสงครามที่มีงานทำส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชน คือประมาณ 22,443 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 ของประชากรหญิงที่อยู่ในกำลังแรงงาน รองลงมาคือ การช่วยธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 22.8 ของประชากรหญิงที่อยู่ในกำลังแรงงาน (ตาราง 7)

เมื่อพิจารณาถึงสภาพการทำงานของผู้หญิงในจังหวัดสมุทรสงครามจำแนกตามอุตสาหกรรม ปี 2550 พบว่า ผู้หญิงส่วนใหญ่ทำงานด้านการผลิต ถึงร้อยละ 37.4 ของประชากรหญิงที่อยู่ในกำลังแรงงาน รองลงมา คือ การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน ร้อยละ 19.1 (ตาราง 8)

สำหรับรายได้และค่าใช้จ่ายของประชากรตามขนาดของครัวเรือนในจังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2550 พบว่า โดยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวละ 16,877 บาทต่อเดือน

ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่มาจากการทำงาน ส่วนในด้านค่าใช้จ่าย พบว่าครัวเรือนจะใช้จ่ายโดยเฉลี่ยครอบครัวละ 11,833 บาทต่อเดือน โดยค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะนำไปเพื่อการอุปโภคบริโภค (ตาราง 9)

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของประชากรหญิงที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ ปี 2550

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ	หญิง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ยอดรวม	76,464	100
1. ไม่มีการศึกษา	4,144	5.4
2. ต่ำกว่าประถมศึกษา	26,518	34.7
3. ประถมศึกษา	14,951	19.6
4. มัธยมศึกษาตอนต้น	12,954	16.9
5. มัธยมศึกษาตอนปลาย	8,379	11
5.1 สายสามัญ	5,935	4.2
5.2 สายอาชีวศึกษา	2,433	3.2
5.3 สายวิชาการศึกษา	23	0.0
6. มหาวิทยาลัย	9,518	12.4
6.1 สายวิชาการ	3,926	5.1
6.2 สายวิชาชีพ	3,486	4.6
6.3 สายวิชาการศึกษา	2,105	2.8
7. อื่น ๆ	-	-
8. ไม่ทราบ	-	-

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสงคราม (2551)

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของประชากรหญิงที่มีงานทำ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ ปี 2550

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ	หญิง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ยอดรวม	50,391	100
1. ไม่มีการศึกษา	1,572	3.1
2. ต่ำกว่าประถมศึกษา	15,704	31.2
3. ประถมศึกษา	11,670	23.2
4. มัธยมศึกษาตอนต้น	7,068	14.0
5. มัธยมศึกษาตอนปลาย	6,104	12.1
5.1 สายสามัญ	4,706	9.3
5.2 สายอาชีวศึกษา	1,386	2.8
5.3 สายวิชาการศึกษา	23	0.0
6. มหาวิทยาลัย	8,723	16.4
6.1 สายวิชาการ	3,536	7.1
6.2 สายวิชาชีพ	2,932	5.8
6.3 สายวิชาการศึกษา	1,795	3.6
7. อื่น ๆ	-	-
8. ไม่ทราบ	-	-

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสงคราม (2551)

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของประชากรหญิงที่มีงานทำจำแนกตามสภาพการทำงาน ปี 2550

สภาพการทำงาน	หญิง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ยอดรวม	50,391	100
1. นายจ้าง	644	1.3
2. ลูกจ้างรัฐบาล	4,631	9.2
3. ลูกจ้างเอกชน	22,443	44.5
4. ทำงานส่วนตัว	11,034	21.9
5. ช่วยธุรกิจครัวเรือน	11,511	22.8
6. การรวมกลุ่ม	128	0.3

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสงคราม (2551)

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของประชากรหญิงที่มีงานทำจำแนกตามอุตสาหกรรม ปี 2550

อุตสาหกรรม	หญิง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ยอดรวม	50,391	100
1. เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	5,843	11.6
2. การประมง	1,707	3.4
3. การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	89	0.2
4. การผลิต	18,840	37.4
5. การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	-	-
6. การก่อสร้าง	826	1.6
7. การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซม ยานยนต์รถจักรยานยนต์ต้องใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน	9,620	19.1
8. โรงแรม และ ภัตตาคาร	5,559	11.0
9. การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	332	0.7
10. การเป็นสื่อกลางทางการเงิน	483	1.0
11. กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และกิจกรรมทางธุรกิจ	229	0.6
12. การบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคสมทบ	1,255	2.5
13. การศึกษา	2,329	4.6
14. งานด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	1,822	3.6
15. กิจกรรมด้านบริการชุมชน สังคม และการ บริการส่วนบุคคลอื่นๆ	1,029	2.0
16. ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	358	0.7
17. องค์การระหว่างประเทศและองค์การ ต่างประเทศอื่นๆและสมาชิก	-	-
18. ไม่ทราบ	-	-

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสงคราม (2551)

ตาราง 9 รายได้และค่าใช้จ่ายต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกตามลักษณะที่สำคัญของครัวเรือนใน
จังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2550

(หน่วย : บาท)

รายได้/ค่าใช้จ่าย	รวมทั้งสิ้น	เฉลี่ยต่อครัวเรือน	เพศ			
			ชาย	(ร้อยละ)	หญิง	(ร้อยละ)
1.รายได้ทั้งสิ้นต่อเดือน	825,619,270	16,877	16,768	0.002	17,045	0.002
- รายได้ประจำ	823,892,801	16,842	16,720	0.002	16,399	0.002
- รายได้อื่นๆ	1,726,470	35	28	0.002	47	0.002
2. ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นต่อเดือน	578,882,746	11,833	12,926	0.002	10,151	0.002
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภค						
บริโภค	537,283,049	10,983	11,976	0.002	9,454	0.002
- อาหารและเครื่องดื่ม (ไม่มีแอลกอฮอล์)	12,883,150	5,016	5,459	0.042	4,335	0.034
- เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	12,883,150	263	382	0.002	81	0.0006
- ยาสูบ หมาก ยานัตถุ์และอื่นๆ	4,203,529	86	117	0.002	38	0.0009
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	133,101,605	2,721	2,747	0.002	2,680	0.002
- เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	16,203,947	331	391	0.002	339	0.002
- ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	19,298,542	394	413	0.002	366	0.002
- เวชภัณฑ์ และค่าตรวจ รักษาพยาบาล	9,402,489	192	205	0.002	172	0.002
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเดินทาง และการสื่อสาร	73,849,184	1,510	1,706	0.002	1,307	0.002
- การศึกษา	5,470,773	112	134	0.002	77	0.002
- การบันเทิง การอ่าน และกิจกรรมทางศาสนา	11,541,667	236	268	0.002	186	0.002
- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการ การจัดงานพิธี ในโอกาสพิเศษ	5,928,692	121	152	0.002	73	0.001
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับ การอุปโภคบริโภค	41,599,697	850	950	0.002	697	0.002

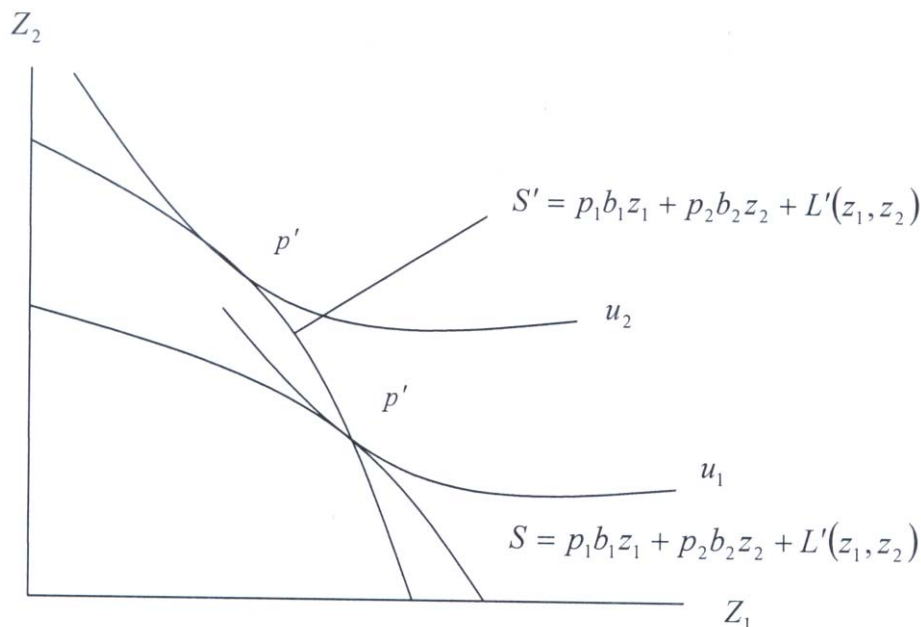
ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสงคราม (2551)

2. ทฤษฎีการจัดสรรเวลา

Gary S. Becker (1976) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้าน โดยถือว่าการผลิตทางเศรษฐศาสตร์เช่นกัน แม้ผลผลิตที่ออกมาจะไม่ได้ซื้อ-ขาย กันในตลาด แต่ก็มีคุณค่าที่เกิดเป็นความผาสุกขึ้นในครอบครัว ซึ่งจากทฤษฎีดั้งเดิมทางเศรษฐศาสตร์เชื่อว่า ผู้บริโภคทุกคนจะมีพฤติกรรมเหมือนกันก็คือ เพื่อแสวงหาความพอใจสูงสุดภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งก็คือ รายได้นั่นเอง แต่ความเป็นจริงแล้วพฤติกรรมของผู้บริโภคจะมีความซับซ้อนมากกว่าที่กล่าวไว้ในทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ดั้งเดิม เพราะผู้บริโภคยังมีพฤติกรรมอื่นอีกมากที่สามารถสร้างความพึงพอใจกับผู้บริโภคมากกว่านี้ สิ่งที่ Gary S. Becker ให้ความสนใจก็คือ “เวลา” เพราะถือว่า เวลาเป็นสิ่งที่อยู่อย่างจำกัด การที่ผู้บริโภคจะเลือกบริโภคสินค้าและบริการชนิดใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาที่เหมาะสมด้วยเช่นกัน ดังนั้นพฤติกรรมของผู้บริโภคในการแสวงหาความพอใจสูงสุดจึงจำเป็นต้องเพิ่มเติมตัวแปรในเรื่องของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

จากภาพประกอบ 2 แสดงเส้นความเป็นไปได้ในการเลือกใช้เวลาในการการทำงานของสามี-ภรรยา ที่เกิดจากส่วนผสมของเวลาในการทำงานนอกบ้านและเวลาในการทำงานบ้าน ถ้ากำหนดให้ครอบครัวประกอบด้วยคน 2 คน คือ สามี-ภรรยา สมมติว่าครอบครัวต้องการได้รับความพอใจสูงสุดจากรายได้ซึ่งอยู่ในรูปของเงินหรือสินค้า และเวลาในการทำงานบ้าน จากรูปกำหนดให้แกน Z_1 แทน เวลาที่ใช้ไปในการทำงานบ้าน แกน Z_2 แทน เวลาที่ใช้ไปในการทำงานนอกบ้าน เส้น u_1 แสดงระดับความพอใจของภรรยาจากการใช้เวลาไปกับการทำงานนอกบ้านและการทำงานบ้าน ซึ่งทุกจุดบนเส้น u_1 จะทำให้ภรรยาได้รับความพอใจในระดับเท่ากันหมดในทุกๆ ส่วนผสม เส้น u_2 แสดงระดับความพอใจของสามีจากการใช้เวลาไปกับการทำงานนอกบ้านและการทำงานบ้าน ซึ่งทุกจุดบนเส้น u_2 จะทำให้สามีได้รับความพอใจในระดับเท่ากันหมดในทุกๆ ส่วนผสมเช่นกัน ส่วนเส้น s และ s' จะแบ่งเขตส่วนประกอบของสินค้าที่สามารถผลิตขึ้นได้โดยใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่และที่ไม่สามารถผลิตได้เพราะปัจจัยการผลิตมีไม่มากพอ ดังนั้นทุกจุดที่อยู่บนเส้น s และ s' จึงแสดงส่วนประกอบของการใช้เวลาในการผลิตงานนอกบ้านและการผลิตงานบ้านที่เป็นไปได้ของสามี-ภรณานั้นเอง (production possibilities curve : PPC) ซึ่งเส้น s และ s' จะประกอบด้วย 3 ส่วนด้วยกัน คือ $p_1b_1z_1, p_2b_2z_2, L(z_1, z_2)$ หรือ $L(z_1, z_2)$ หมายถึง มูลค่าของเวลาที่เลือกใช้ในการผลิตงานบ้าน งานนอกบ้าน และมูลค่าของเวลาที่สูญเสียไปจากการเลือกผลิตสินค้าของสามี-ภรรยา ตามลำดับ เนื่องจากการที่เราสามารถที่จะเลือกใช้เวลาในการผลิตสินค้าต่างๆ เพื่อให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดได้ ดังนั้น ถ้าสมมติให้เราใช้เวลาส่วนหนึ่งไปกับการผลิตงานบ้าน แสดงว่า เราจะต้องสูญเสียเวลาส่วนนี้ไปแทนที่จะใช้ไปในการผลิตงานนอกบ้าน จึงถือได้ว่าเป็นค่าเสียโอกาสของการใช้เวลาที่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงต้องมีการค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้นมารวมในการคำนวณด้วย และเนื่องจากสามี-ภรรยา แต่ละคนมีเวลาที่จำกัดในวันหนึ่งๆ สำหรับการทำงานนอกบ้านและการทำงานบ้าน ดังนั้นโอกาสสูงสุดที่เขาจะทำได้แสดงให้เห็นในรูปของเส้นงบประมาณหรือ

รายได้ของสามี-ภรรยา ซึ่งก็คือ slope ของจุดที่เส้น s' ตัดกับจุด p' และจุดที่เส้น s ตัดกับจุด p ตามลำดับ (Gary S.Becker. 1976: 91-96)

ภาพประกอบ 2 กราฟแสดงเส้นความเป็นไปได้ในการเลือกใช้เวลาในการทำงานของสามี-ภรรยา

ที่มา : Gary S.Becker (1976)

โดยที่	p_1	แทน	ราคาของงานบ้านต่อชั่วโมง
	b_1	แทน	จำนวนงานบ้านที่ผลิตได้ต่อชั่วโมง
	z_1	แทน	เวลาที่ใช้ไปในการทำงานบ้าน (สูงสุด 24 ชั่วโมง)
	p_2	แทน	ราคาของงานนอกบ้านต่อชั่วโมง
	b_2	แทน	จำนวนงานนอกบ้านที่ผลิตได้ต่อชั่วโมง
	z_2	แทน	เวลาที่ใช้ไปในการทำงานนอกบ้าน (สูงสุด 24 ชั่วโมง)
	$L(z_1, z_2)$	แทน	เวลาที่สูญเสียไปจากการผลิตสินค้าของ ภรรยา
	$L'(z_1, z_2)$	แทน	เวลาที่สูญเสียไปจากการผลิตสินค้าของ สามี

3. แบบแผนการจัดสรรเวลา

เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาถึงการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำนวนจำกัด เพื่อสนองตอบต่อความต้องการที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดของมนุษย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (นราทิพย์ ชุตินวงศ์.2548:1-2) จากคำนิยามดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าวิชาเศรษฐศาสตร์ต้องการบอกให้ทราบถึงประเด็นที่สำคัญ 2 ประเด็น คือ การ “เลือก” ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาผลิตเป็นสินค้าและบริการเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของมนุษย์ และประเด็นที่สองก็คือ การพยายามที่จะหา “วิธีการที่จะเลือก” ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีของนักเศรษฐศาสตร์ทั่วไปว่า การวิเคราะห์ในวิชาเศรษฐศาสตร์ก็คือ คำว่าผู้บริโภค (consumer) ผู้ผลิต (producer) แรงงาน (labour) ซึ่งเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ (unit of analysis) ที่ถือเอาปัจเจกชนเป็นหลัก แต่ไม่ได้มีการกำหนดเรื่องเพศมาเกี่ยวข้องด้วย เห็นได้จากการวิเคราะห์ของเศรษฐศาสตร์ที่จะกล่าวถึงพฤติกรรมของผู้ผลิต ผู้บริโภคจากหลักการของอุปสงค์-อุปทานลอยๆ ทั้งๆที่ในชีวิตจริงผู้ผลิตและผู้บริโภคก็มีเพศหญิงหรือเพศชายเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

ในโลกเศรษฐกิจจริงในชีวิตประจำวันจะมองเห็นได้ว่า ผู้หญิงจะต้องทำงานทั้งในบ้านและนอกบ้าน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ผู้หญิงทำหน้าที่ในการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก และการบริโภค ไปพร้อมๆกัน โดยผู้หญิงจะถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางเศรษฐกิจ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ผู้หญิงในฐานะผู้ผลิตโภคทรัพย์ ซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์ก็จะหมายถึง การที่ผู้หญิงเป็นแรงงานนั่นเอง โดยแรงงานในที่นี้ก็คือ ปัจจัยการผลิต (factor of production) ที่ใช้ร่วมกับปัจจัยอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดผลผลิตเป็นสินค้าและบริการขึ้นมา ทั้งในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ

2. ผู้หญิงในฐานะผู้บริโภค (consumer) สำหรับในด้านการบริโภคระบบเศรษฐกิจจะผลักดันให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะการผลิตมากยิ่งขึ้น ทั้งทางตรง คือ เศรษฐกิจในระบบ (formal economy) เศรษฐกิจนอกระบบ (informal economy) และทางอ้อม ซึ่งก็คือ งานบ้าน นั่นเอง เมื่อมองถึงเรื่องของงานบ้าน จะเห็นได้ว่าเป็นงานที่ไม่มีค่าตอบแทนเป็นตัวเงิน ซึ่งผู้หญิงจะทำหน้าที่เป็นแรงงานหลักในกิจกรรม บริการและดูแลความเป็นอยู่ของครอบครัว

ส่วนในเรื่องการกำหนดรายได้ประชาชาติในระดับภาค ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์กันระหว่างระบบตลาด (Market) กับครัวเรือน (household) การวิเคราะห์พฤติกรรมของครัวเรือนของเศรษฐศาสตร์ถือเอาครัวเรือนเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ ทั้งๆที่ในความเป็นจริงครัวเรือนก็ประกอบไปด้วยหญิงกับชายจึงจะประกอบเป็นครัวเรือนได้

จะเห็นได้ว่าการผลิตทุกอย่างที่เกิดขึ้นในตลาด (ภาคธุรกิจ) โดยเฉพาะในภาคครัวเรือนจะเป็นเพียงแต่ผู้ขายทรัพยากร (แรงงาน) ให้กับภาคธุรกิจและซื้อสินค้าและบริการจากภาคธุรกิจเพื่อการบริโภค แต่ในความเป็นจริง ภาคครัวเรือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัว (Family) ก็มีการผลิตอะไรหลายอย่างที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของแรงงาน เช่น งานบ้าน และยังเป็นหลักประกันต่อการมีแรงงานในอนาคตอีกด้วย ซึ่งการศึกษาของนักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่แล้วจะทำ

การแยกการผลิตและการบริโภคออกจากกัน โดยถือว่าการผลิตเป็นหน้าที่ของหน่วยธุรกิจ ส่วนการบริโภคนั้นเป็นหน้าที่ของครัวเรือน เมื่อเรามองส่วนของการบริโภคในครัวเรือนจะพบว่า นอกจากจะต้องมีการซื้อสินค้าด้วยเงินมาเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคแล้ว ยังต้องใช้เวลาไปเพื่อการบริโภคอีกด้วย เช่น การบริโภคอาหาร การทำความสะอาดบ้าน การเลี้ยงดูบุตร เป็นต้น

ดังนั้น การกระทำของครัวเรือนดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็น การซื้อสินค้าจากตลาด (market goods) และใช้เวลากับสินค้าเหล่านี้แล้วทำการผลิตออกมาเป็นงานบ้าน ซึ่ง Gary S. Becker เรียกว่า สินค้าอีกประเภทหนึ่ง (commodities) เช่น อาหารบนโต๊ะ การเลี้ยงดูบุตร การทำความสะอาดบ้าน ซึ่งก่อให้เกิดความพอใจหรืออรรถประโยชน์ ดังนั้นครัวเรือนจึงเปรียบเสมือนกับโรงงานหรือหน่วยธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งมีสินค้าทุนคงคลังอยู่ เช่น บ้าน อุปกรณ์ในการทำครัว เป็นต้น รวมทั้งกำลังแรงงานและเวลาของสมาชิกในครอบครัว แต่การจะได้มาซึ่งอรรถประโยชน์ของสมาชิกในครอบครัวได้นั้น จำเป็นที่จะต้องใช้เวลาและสินค้าที่มีอยู่ในครัวเรือนกับสินค้าที่ซื้อมาจากตลาด ขนาดหรือปริมาณของสินค้าที่ครัวเรือนทำการผลิตขึ้นมาจะถูกจำกัด โดยรายได้ของครอบครัว และเวลาที่นำมาใช้ในการผลิต ซึ่งเป็นตัวกำหนดว่าครัวเรือนนั้นจะซื้อสินค้าได้มากน้อยเพียงใด (Gary S. Becker. 1976: 89-90)

นอกจากนี้ Gary S. Becker ยังชี้ให้เห็นว่า เวลาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิต และเวลาเป็นสิ่งที่มียู้อย่างจำกัด เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมของมนุษย์จะพบว่า มนุษย์แต่ละคนจะมีการตัดสินใจในใช้เวลาที่แตกต่างกัน เช่นบุคคลที่มีอาชีพแตกต่างกันก็จะใช้เวลาในการทำงานที่แตกต่างกัน ทำไมผู้หญิงที่จบการศึกษาสูงๆบางคนเมื่อแต่งงานแล้วจึงเลือกที่จะลาออกจากงานเพื่อไปเป็นแม่บ้านเอง หรือคนที่มีอายุเท่ากัน คนหนึ่งเลือกที่จะใช้เวลาว่างไปกับการดูหนังฟังเพลงแต่อีกคนหนึ่งเลือกที่จะใช้เวลาว่างไปกับการออกกำลังกาย เป็นต้น สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจก็คือ มนุษย์จะมีการจัดสรรเวลาของตัวเองอย่างไรและมีการใช้เวลาเหล่านั้นไปทำอะไรบ้าง ผลสรุปก็คือ เนื่องจากเวลาเป็นปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่ง และมนุษย์แต่ละคนก็ล้วนแต่เป็นผู้ที่มีเหตุผล ดังนั้น การตัดสินใจในใช้เวลาจึงสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งในอดีตจะพบว่านักเศรษฐศาสตร์จะไม่ได้นำตัวแปรในเรื่องของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องในการศึกษา ทำให้การคำนวณผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GDP) ยังมีข้อจำกัดอยู่ เนื่องจากเวลาบางส่วนในแต่ละวันจะถูกนำไปใช้ในกิจกรรมที่ไม่ผ่านระบบตลาด เช่น การเลี้ยงดูบุตรของแม่บ้าน ซึ่งในการเลี้ยงดูบุตรนี้เป็นงานที่ทำอยู่กับบ้าน โดยไม่ได้มีการจ้างลูกจ้างมาช่วยในการทำงาน ทำให้การใช้เวลาของแม่บ้านเหล่านี้ไม่ได้มีการนับรวมอยู่ในการคำนวณผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GDP) ทั้งๆที่ในความเป็นจริงได้มีการใช้ปัจจัยการผลิตซึ่งก็คือเวลาของแม่บ้านที่สูญเสียไปนั่นเอง

ซึ่งการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เวลาในชีวิตประจำวันของครัวเรือน และสมาชิกในครอบครัว ของ พบว่า บุคคลที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนจะใช้เวลาในการทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพประมาณหนึ่งในสามของเวลาทั้งหมด ส่วนเวลาที่เหลือประมาณสองในสามจะใช้เวลาไปกับการทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อน ออกกำลังกาย เป็นต้น ในส่วนของกิจกรรมอื่นๆ

Gary S. Becker ได้ทำการจัดกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. ใช้เวลาในการทำงานบ้านทุกประเภท และ 2. ใช้เวลาเพื่อการพักผ่อน

นอกจากนั้น Gary S. Becker ยังได้ทำการแบ่งกลุ่มกิจกรรมของการจัดสรรเวลาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. เวลาที่ใช้ในการทำงานก่อให้เกิดรายได้จริง
2. เวลาทำกิจกรรมการผลิตในครัวเรือนที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เป็นตัวเงินที่เกิดขึ้นจริง

โดยการที่จะประเมินมูลค่าของการผลิตในครัวเรือนออกมาเป็นตัวเงินนั้น สามารถทำได้เช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น การคิดค่าเสียโอกาส โดยทำการคิดจากการเสียโอกาสในการทำงานในตลาดแรงงานด้วยอัตราค่าจ้างตลาดแรงงาน หรือคิดด้วยวิธีการทดแทน โดยคิดจากอัตราค่าจ้างของแม่บ้านที่ต้องจ้างมาเพื่อทำงานบ้านแทนที่จะทำงานบ้านเอง เป็นต้น (เรณู สุขารมณ์.2541:176-177)

การวิเคราะห์พฤติกรรมของครัวเรือนในแนวทางข้างต้น มีผลต่อการวิเคราะห์ในเรื่องของอุปทานแรงงาน คือ

1.ทางเลือกในการใช้เวลา มีความซับซ้อนมากขึ้นจากการแบ่งแยกเป็นเวลาสำหรับการทำงานและเวลาสำหรับการพักผ่อนเท่านั้น มาเป็นปัญหาในการจัดสรรเวลาไปในกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากเวลาไม่ใช่ของได้เปล่าแต่เป็นสิ่งที่สามารถขายได้ในตลาดแรงงาน หรือใช้ในการผลิตของครัวเรือน ดังนั้นการวิเคราะห์การตัดสินใจของครัวเรือน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาการใช้เวลาในการทำกิจกรรมทุกประเภท

2.การตัดสินใจของครัวเรือนในเรื่องต่างๆจะมีความเกี่ยวข้องกัน โดยที่ครัวเรือนจะตัดสินใจว่าสมาชิกแต่ละคนจะใช้เวลาในตลาดแรงงานมากน้อยเพียงใด ควรจะมีการเก็บออมหรือการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครอบครัวมากน้อยเพียงใด ควรจะมีบุตรกี่คน ควรจะลงทุนในบุตรมากน้อยเพียงใด ซึ่งการตัดสินใจต่างๆของครัวเรือนนี้เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้เวลาโดยจะถูกจำกัดโดยรายได้เต็มของครัวเรือน (สุมาลี ปิตยานนท์. 2539: 93-94)

ดังนั้นการที่เราจะบริโภคสิ่งใดสิ่งหนึ่งจำเป็นจะต้องใช้เวลาในการบริโภคด้วย ทำให้ต้นทุนทั้งหมดในการบริโภคสินค้าประกอบไปด้วยราคาสินค้าและค่าเสียโอกาสของเวลาที่ใช้ในการบริโภคสินค้านั้น และถ้ามีการบริโภคสินค้าที่ต้องใช้เวลามาก ก็จะทำให้เวลาที่ใช้ในการทำงานลดลง ส่งผลให้รายได้ลดลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการบริโภคสินค้าโดยบริโภคได้ในปริมาณที่ลดลง ดังนั้นการตัดสินใจบริโภคจึงต้องหาสัดส่วนการบริโภคที่เหมาะสมของปริมาณสินค้าและเวลาที่ต้องใช้ในการบริโภคเพื่อให้ได้รับอรรถประโยชน์สูงสุด ถ้าราคาของสินค้าไม่เปลี่ยนแปลง ผู้ที่มีรายได้สูงย่อมจะมีโอกาสของเวลาที่จะใช้ในการบริโภคสูงด้วย ทำให้สัดส่วนของการบริโภคของผู้มีรายได้สูงจะมีการใช้เวลาในการบริโภคน้อย แต่จะเพิ่มปริมาณสินค้าแทน สำหรับในกรณีของผู้มีรายได้น้อยจะทำการพิจารณาในทางกลับกัน เมื่อมองถึงเรื่องของการใช้เวลาตามแนวคิดของแบบจำลองอุปทานแรงงาน จะพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการพักผ่อน (Leisure) จะหายไป โดยที่เวลาที่ไม่ใช้เวลาในการทำงานจะกลายเป็นเวลาที่ใช้ไปเพื่อทำกิจกรรมภายในครัวเรือน ซึ่งเมื่อ

นำเวลาดังกล่าวมาใช้ร่วมกับสินค้าที่ซื้อมาจากตลาด ครัวเรือนก็จะสามารถผลิตสินค้าขึ้นมาใช้ภายในครัวเรือนเพื่อสร้างอรรถประโยชน์ให้กับสมาชิกภายในครอบครัวได้ เช่น เวลาที่แม่บ้านนำมาใช้ในการปรุงอาหาร โดยใช้วัตถุดิบและอุปกรณ์ต่างๆที่ซื้อมาจากตลาด แล้วนำมาผลิตเป็นอาหารเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวรับประทาน

โดยสินค้าที่ครัวเรือนทำการผลิตขึ้นมานั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สินค้าหรือกิจกรรมที่ใช้เวลามาก (time-intensive) เช่น การซักผ้า การปรุงอาหาร เป็นต้น
2. สินค้าหรือกิจกรรมที่ใช้เวลาน้อยแต่ใช้สินค้าที่ซื้อมาจากตลาดมาก เช่น การแต่งตัว การรับประทานอาหาร เป็นต้น

ในการผลิตสินค้าหรือการทำกิจกรรมต่างๆในครัวเรือนนั้น เวลาและสินค้าที่ใช้เป็นอุปกรณ์นั้นเป็นสิ่งที่สามารถทดแทนกันได้ ยกตัวอย่างเช่น การที่แม่บ้านเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเองกับการที่นำบุตรไปฝากเลี้ยงไว้กับสถานรับเลี้ยงเด็กนั้นมีความแตกต่างกันในเรื่องของเวลาที่ใช้และจำนวนเงินที่ต้องจ่ายไป หรือการไปจ่ายตลาดโดยการขับรถไปเองกับการนั่งรถสาธารณะ ความแตกต่างก็จะอยู่ที่ราคาและเวลาที่ใช้ คือ ถ้าไปโดยการนั่งรถสาธารณะก็จะถูกกว่าการขับรถไปเอง เป็นต้น แต่ถ้าเป็นในกรณีที่ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นก็จะทำให้การบริโภคเวลาและใช้เงินเพิ่มมากขึ้น เช่น การท่องเที่ยว เล่นกีฬา (สุมาลี ปิตยานนท์. 2539: 95-96)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินค่างานบ้าน

โดยทั่วไปแล้วแนวคิดในการประเมินค่าของสินค้าและบริการต่างๆนั้น ในระบบตลาดมักจะทำการวัดออกมาในรูปของตัวเงินหรือการคิดมูลค่าของสินค้าหรือบริการนั้นๆที่มีการซื้อขายกัน แต่สำหรับการผลิตสินค้าและบริการในภาคครัวเรือนยังไม่ได้รับการศึกษาย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบริการในภาคครัวเรือนที่เราเรียกว่า งานบ้าน แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันก็นับได้ว่างานเหล่านี้ได้รับการยอมรับในระดับหนึ่งว่าเป็นงานที่มีค่า และควรทำการคิดมูลค่าให้กับงานนั้นๆด้วย ถึงแม้ว่าในความเป็นจริงแล้วงานบ้านจะเป็นงานที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าส่วนเกินก็ตาม

สำหรับในด้านการผลิตโดยทั่วไปแล้วเราจะไม่นับหรือคำนวณเอามูลค่าแรงงานของผู้หญิงที่ใช้ไปในงานบ้านหรืองานในครัวเรือน เช่น การทำอาหาร ดูแลรักษาความสะอาดบ้านเรือน ซักผ้า เสื้อผ้า ดูแลบุตร เป็นต้น มารวม แต่ในความเป็นจริงแล้วเราจะต้องคำนึงถึงในเรื่องของคุณภาพด้วย คือ การที่เราอบรมเลี้ยงดูบุตรให้มีความรู้และคุณธรรม จะต้องใช้เวลาและการอบรมจากมารดา ซึ่งแน่นอนว่าแรงงานนี้ไม่มีมูลค่าการแลกเปลี่ยน (exchange-value) แต่มีมูลค่าใช้สอย (use-value) เพราะไม่มีการซื้อขายบริการนี้แต่อย่างใด เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าและบริการอื่นๆที่มีอยู่ในตลาด ซึ่งถ้าหากจะคิดค่าตอบแทนจากงานเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นการจ้างผู้ช่วยทำงานบ้าน หรือจ้างคนทำงานบ้านอื่นๆ จะต้องมีการกระทบกับรายได้ของผู้ชาย ซึ่งอาจจะนำไปสู่การเรียกร้องค่าจ้างให้สูงขึ้นก็ได้ และการผลิตภายในบ้านอีกอย่างหนึ่งที่จะขาดผู้หญิงไม่ได้ก็คือ การผลิตเพื่อสืบทอด

แรงงานมนุษย์ (reproduction of human being) เช่น การตั้งครรภ์ การอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น นอกจากนี้การที่ผู้หญิงทำงานบ้านให้กับผู้ชายเพื่อให้ผู้ชายออกไปขายแรงงานในตลาดได้ แสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจของผู้ชายก็ยังต้องพึ่งพาผู้หญิงเป็นอย่างมากเช่นกัน

จากการศึกษาของ Marianne A. Ferber and B.G. Birnbaum (1980) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินค่างานบ้าน 2 วิธี คือ

1. การประเมินค่างานบ้านโดยใช้วิธีการทดแทน
2. การประเมินค่างานบ้านโดยวิธีค่าเสียโอกาส

การประเมินค่างานบ้านโดยใช้วิธีการทดแทน วิธีการคำนวณคือ การที่แม่บ้านต้องออกไปขายแรงงานในตลาด ทำให้แม่บ้านไม่มีเวลาเพียงพอที่จะทำงานบ้าน จึงต้องจ้างคนมาทำงานบ้านแทนตน ค่าจ้างที่ต้องจ่ายให้กับคนทำงานบ้านแทนนี้ก็คือค่าใช้จ่ายที่จะต้องจ่ายทดแทนเพื่อให้ตนสามารถที่จะออกไปขายแรงงานในตลาดได้

การประเมินค่างานบ้านโดยวิธีค่าเสียโอกาส วิธีการคำนวณคือ การที่แม่บ้านยอมเสียสละเวลาที่จะไปทำงานเพื่อขายแรงงานในตลาดแรงงาน โดยค่าตอบแทนที่ได้มาก็คือรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายภายในครอบครัว กลับมาทำหน้าที่เป็นแม่บ้าน ทำงานบ้านต่างๆให้กับครอบครัวโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน รายได้ที่สูญเสียไปจากการที่ไม่ได้ไปทำงานในตลาดแรงงานนี้คือค่าเสียโอกาสที่แม่บ้านต้องสูญเสียรายได้ในส่วนนี้ไป (Marianne A. Ferber and B.G. Birnbaum. 1980:111-130)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานบ้าน พบว่า ในประเทศไทยยังมีผู้ให้ความสนใจอยู่น้อยมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยในต่างประเทศ ทั้งนี้เท่าที่สำรวจพบในประเทศไทยตัวอย่างเช่น งานของ สุดสวาท ดิศโรจน์และมาลีณี ลงษ์สิทธิ์ (2531) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างครัวเรือนและความสัมพันธ์ในครอบครัวต่อการทำงานเชิงเศรษฐกิจของผู้หญิง พบว่า บุคคลในแต่ละเพศมีความรับผิดชอบในงานที่จำเป็นต่อครอบครัว โดยจะแบ่งงานกันทำ ซึ่งผู้หญิงจะรับผิดชอบงานเช่น การให้กำเนิดและเลี้ยงดูบุตรรวมทั้งการดูแลบ้าน ทำความสะอาดบ้าน ทำอาหาร ฯลฯ และผู้หญิงต้องการมีโอกาสทำงานในการเพิ่มรายได้ และจะใช้รายได้ในเรื่องความจำเป็นของครอบครัว ซึ่งจะเห็นว่าผู้หญิงนั้นมีส่วนร่วมในการทำงานของครอบครัวมากขึ้น โดยถ้ามองถึงเรื่องการทำงานบ้านแล้วถ้าบ้านใดมีเด็กที่จะต้องดูแล ผู้หญิงจะต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ครอบครัวเดี่ยวในเมืองจะมีคนรับใช้สูงกว่าคนในชนบท โดยถ้าครอบครัวใดที่มีคนใช้อัตราการทำงานนอกบ้านของผู้หญิงจะสูงกว่าครอบครัวที่ไม่มีคนใช้

เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างของครอบครัวไทยแล้ว พบว่า งานวิจัยของ ภัตสร ลิมานนท์ และคณะ (2538) ได้ทำการศึกษาโครงสร้างครอบครัวไทย พบว่า ผู้หญิงจะมีการจัดสรรเวลาในการทำงานนอกบ้านประมาณร้อยละ 68.2 และเวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 20.9 ส่วน

ที่เหลือตอบไม่ได้ว่าทำอะไรหรือใช้เวลาส่วนหนึ่งในการดูแลเด็กและอีกส่วนหนึ่งในการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้หญิงในชนบททำงานนอกบ้านมากกว่าผู้หญิงในเมือง ผู้หญิงที่อายุมากขึ้นจะทำงานนอกบ้านน้อยลง ส่วนผู้หญิงที่จบอุดมศึกษาจะใช้เวลาในการทำงานนอกบ้านสูงกว่าผู้ที่จบต่ำกว่า ส่วนในเรื่องการจัดสรรเวลาในวันสุดสัปดาห์ พบว่า ผู้หญิงในเมืองจะใช้เวลาส่วนใหญ่กับการพักผ่อน ส่วนในชนบทจะใช้เวลากับการทำงานนอกบ้าน (เกษตรกรรม) และสมาชิกภายในครอบครัวต่างทำกิจกรรมของตนเอง ส่วนเรื่องพฤติกรรมการรับประทานอาหารเย็น พบว่า ในชนบทมีการรับประทานอาหารร่วมกันมากกว่าคนในเมือง สาเหตุเป็นเพราะปัญหาของการมีเวลาอย่างจำกัดในการทำกิจกรรมร่วมกันของคนในเมือง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สุทธิลักษณ์ สงามั่งคั่ง (2524) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “Allocation of Time of Married Woman : A case study of Bangkok University Teachers” พบว่า ผู้หญิงไทยมีอัตราการเข้าร่วมในตลาดแรงงานสูง โดยส่วนใหญ่แล้วผู้หญิงที่แต่งงานแล้วจะใช้เวลาในการทำงานตลอด 24 ชั่วโมง ดังนี้คือ ในวันทำงานใช้เวลา 9 ชั่วโมง ในการทำงาน 2 ชั่วโมง 40 นาที ในการทำงานบ้าน และ 2 ชั่วโมง 20 นาที ในการพักผ่อน ส่วนในวันหยุดจะใช้เวลา 1 ชั่วโมง ในการทำงาน 6 ชั่วโมงในการทำงานบ้าน ที่เหลือคือเวลาพักผ่อน และจากการศึกษายังพบอีกว่า ผู้หญิงที่มีอายุมากขึ้นจะใช้เวลาในตลาดแรงงานลดลง ครอบครัวที่มีเด็กจะใช้เวลาในการพักผ่อนน้อยลง และถ้าครอบครัวมีรายได้เพิ่มมากขึ้นก็จะใช้เวลาในการพักผ่อนมากขึ้น

สำหรับในเรื่องของการประเมินค่าของงานบ้านนั้นได้มีงานวิจัยของ บัณฑิต ผังนิรันดร์ (2539) ทำการศึกษาเรื่องงานบ้านของสตรีในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งถือได้ว่าเป็นงานวิจัยชิ้นแรกของประเทศไทยที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวกับสตรีในกลุ่มอาชีพต่างๆกัน 3 กลุ่ม คือสตรีกลุ่มข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ สตรีกลุ่มบริษัทเอกชน และสตรีกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้เวลาในการทำงานบ้านของสตรีทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้เวลาในการทำงานบ้านของสตรีแต่ละกลุ่มได้แก่ จำนวนบุตร การมีบุตรก่อนวัยเรียน และการมีคนช่วยในการทำงานบ้าน ยกเว้นสตรีกลุ่มบริษัทเอกชนมีปัจจัยรายได้เพิ่มขึ้นมา ส่วนในด้านการประเมินค่างานบ้านใน 1 วัน โดยใช้วิธีค่าเสียโอกาสและวิธีหาค่าทดแทน พบว่า สตรีกลุ่มข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจและสตรีกลุ่มบริษัทเอกชน ค่าของงานบ้านที่ประเมินได้ด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสจะสูงกว่าวิธีการหาค่าทดแทน ซึ่งผลที่ได้ตรงกันข้ามกับการประเมินค่างานบ้านของสตรีในกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอ

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศได้มีงานวิจัยของ Reben Gronau (1968) โดยศึกษาถึงการจัดสรรเวลาของหญิงมีสามีในประเทศอิสราเอล ในปี 1968-1969 พบว่า การศึกษาของแม่บ้านมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับเวลาที่ใช้ในการทำงานของแม่บ้าน และมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับเวลาที่ใช้ในตลาดแรงงานและเวลาที่ใช้ในการพักผ่อนของแม่บ้าน จำนวนบุตรมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับเวลาที่แม่บ้านใช้ในการดูแลบุตร อายุของบุตรมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับเวลาที่แม่บ้านใช้ทำงานบ้าน อายุของแม่บ้านมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับเวลาที่แม่บ้านใช้ในการดูแลบุตร และจากการศึกษารายได้ของครัวเรือนพบว่า รายได้ของ

ครอบครัวที่สูงกว่า มีแนวโน้มที่ผู้หญิงมีสามีจะใช้เวลาในการทำงานบ้านและการพักผ่อนเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะใช้เวลาในกิจกรรมการตลาดลดน้อยลง ส่วนในเรื่องของการใช้เวลาในการทำงานของสตรี งานวิจัยของ M.S.Hill (1983) ได้ทำการศึกษาถึงการใช้เวลาในหนึ่งสัปดาห์โดยใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณา 3 ด้าน คือ 1. ใช้เวลาไปเพื่อทำงานที่ได้รับค่าจ้าง 2. ใช้เวลาไปเพื่อทำงานบ้านโดยไม่ได้รับค่าจ้าง และ 3. ใช้เวลาไปกับการพักผ่อน พบว่า การจัดสรรเวลาใน 1 สัปดาห์ หรือประมาณ 168 ชั่วโมง ของกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มชายสมรส กลุ่มชายโสด กลุ่มหญิงสมรส และกลุ่มหญิงโสด โดยในกลุ่มชายที่แต่งงานแล้วจะใช้เวลาไปกับการทำงานเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัวประมาณ 25% ของเวลาใน 1 สัปดาห์ กลุ่มชายโสดจะทำงานน้อยกว่ากลุ่มชายที่แต่งงานแล้วประมาณ 33 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในขณะที่หญิงที่แต่งงานแล้วและหญิงที่เป็นโสดจะใช้เวลาในการทำงานต่ำกว่าชาย ส่วนในเรื่องของการทำงานบ้านพบว่าทั้งผู้หญิงที่แต่งงานแล้วและผู้หญิงที่โสดจะใช้เวลาในการทำงานมากกว่าชายทั้ง 2 กลุ่ม คือ ประมาณ 35 ชั่วโมง/สัปดาห์ และ 24 ชั่วโมง/สัปดาห์ ตามลำดับ โดยถ้าพิจารณาในกลุ่มที่สมรสแล้วจะพบว่า ชายจะใช้เวลาในการทำงานบ้านน้อยกว่าหญิง คือ ทำงานเพียง 14 ชั่วโมง/สัปดาห์ ซึ่งจะเห็นได้ว่างานบ้านนั้นถือเป็นภาระของผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ University of Amsterdam (1997) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "A household production model of paid labor, household work and child care" ในประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้หญิงที่ทำงานบ้านเต็มเวลา กลุ่มผู้หญิงที่ทำงานนอกบ้านและทำงานบ้าน และกลุ่มผู้หญิงที่ทำงานนอกบ้านเต็มเวลา พบว่า ผู้หญิงแต่ละกลุ่มจะใช้เวลาที่มีอยู่ประมาณสัปดาห์ละ 70 ชั่วโมง ในการทำงานนอกบ้าน ทำงานบ้าน และดูแลบุตร โดยผู้หญิงในแต่ละกลุ่มที่ทำการศึกษาก็จะมีการจัดสรรเวลาที่แตกต่างกัน คือในกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาประมาณ 40 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในการทำงานบ้าน ใช้เวลาประมาณ 30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในการดูแลบุตร กลุ่มที่ทำงานบ้านและทำงานนอกบ้านจะใช้เวลาประมาณ 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ในการทำงานนอกบ้าน ใช้เวลาประมาณ 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ในการทำงานบ้าน และใช้เวลาประมาณ 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในการดูแลบุตร ส่วนในกลุ่มที่ทำงานนอกบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาในการทำงานนอกบ้านประมาณ 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และใช้เวลาในการดูแลบุตรประมาณ 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งการวัดมูลค่าของงานนอกบ้านและงานบ้านของผู้หญิงทั้ง 3 กลุ่มสามารถแสดงได้ดังตาราง 10

ตาราง 10 มูลค่าของงานนอกบ้านและงานบ้านของผู้หญิงในประเทศเนเธอร์แลนด์ ปี 1997

มูลค่าในการทำงาน	ทำงานบ้าน	ทำงานบ้านและทำงานนอกบ้าน	ทำงานนอกบ้านเต็มเวลา เต็มเวลา
รายได้จากการทำงาน	0	296	593
มูลค่าของเวลาในการ ทำงานนอกบ้าน	0	98	618
มูลค่าของการผลิต งานบ้าน	361	59	9
มูลค่าของการเลี้ยง ดูบุตร	224	38	15
รวมมูลค่าของการผลิต	585	195	632

ที่มา : University of Amsterdam (1997)

จากตารางแสดงให้เห็นว่ามูลค่ารวมของการผลิตงานบ้านและงานนอกบ้านของผู้หญิงเป็นงานที่มีมูลค่าสูงมาก โดยที่มูลค่ารวมของการทำงานนอกบ้านเต็มเวลาของผู้หญิงเท่ากับ 632 กิลเดอะ/สัปดาห์ ซึ่งอย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าผู้หญิงจะทำงานนอกบ้านเต็มเวลาแต่ก็ยังคงต้องทำงานบ้านด้วยเช่นกัน แต่เมื่อทำการเปรียบเทียบมูลค่าการผลิตของผู้หญิงทั้ง 3 กลุ่ม จะพบว่าผู้หญิงที่ทำงานบ้านและทำงานนอกบ้านจะมีมูลค่าของการผลิตรวมต่ำที่สุด

อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้ทำการศึกษาเปรียบเทียบแบบแผนการจัดสรรเวลาของเพศหญิงและเพศชายโดย Juster and Stafford (1991) ได้ทำการเปรียบเทียบแบบแผนการใช้เวลาใน 1 สัปดาห์โดยจำแนกออกเป็นเพศชายและหญิงใน 6 ประเทศอุตสาหกรรม พบว่า เวลาในการทำงานของเพศชายในประเทศที่มีรายได้สูงจะใช้เวลาในการทำงานมากกว่าประเทศที่มีรายได้ต่ำ ส่วนในเรื่องของการทำงานบ้านจะพบว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มเดียวกันของแต่ละประเทศจะใช้เวลาในการทำงานบ้านแตกต่างกันน้อยมาก

ต่อมาในปี 1982 Luisella Goldschmidt-Clermont ได้ทำการรวบรวมผลงานวิจัยในเรื่องการประเมินค่างานบ้าน โดยใช้ผลงานชื่อ "Unpaid work in the household" พบว่า การประเมินค่างานบ้านสามารถจำแนกได้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ การประเมินค่างานบ้านจากปัจจัยการผลิต และการประเมินค่างานบ้านจากผลผลิตการทำงานที่เกิดขึ้นในครัวเรือน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ Adret พบว่า จำนวนชั่วโมงที่ใช้ทำงานบ้านในฝรั่งเศสจะมากกว่าจำนวนชั่วโมงที่ใช้ทำงานนอกบ้านประมาณ 30% ของงานนอกบ้าน Goldschmidt-Clermont พบว่า แรงงานที่ทำงานบ้านในอเมริกา มากกว่าแรงงานที่ทำงานในตลาดแรงงานประมาณ 24% ของงานนอกบ้าน Schulz-Borck พบว่า

แม่บ้านของประเทศเยอรมันใช้เวลาในการทำงานบ้านต่ำกว่าที่พ่อบ้านทำงานนอกบ้านประมาณ 4% ของงานนอกบ้าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1.การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
- 2.การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้หญิงที่สมรสแล้วทั้งในและนอกเขตเทศบาลในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 6,839 คน โดยทำการศึกษาในกลุ่มผู้หญิงที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มผู้หญิงที่ทำงานนอกบ้าน ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป โดยทำการจำแนกออกเป็น 3 ช่วงอายุ คือกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ

ตาราง 11 จำนวนประชากรหญิงที่สมรสแล้ว จำแนกตามกลุ่มอายุ และเขตการปกครอง ปี 2550

(หน่วย : คน)

เขตการปกครอง	รวม	ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง ¹		
		กลุ่มวัยทำงาน	กลุ่มวัยกลางคน	กลุ่มผู้สูงอายุ
ยอดรวม	6,839	3,334	2,393	1,112
ในเขตเทศบาล	1,603	769	561	273
นอกเขตเทศบาล	5,236	2,565	1,832	839

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดสมุทรสงคราม (2551)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ได้จากการแจกแจงแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่ม

¹ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง การแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มวัยทำงาน คือ ประชากรหญิงที่สมรสแล้วมีอายุตั้งแต่ 15-39 ปี กลุ่มวัยกลางคน คือ ประชากรหญิงที่สมรสแล้วมีอายุตั้งแต่ 40-59 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุ คือ ประชากรหญิงที่สมรสแล้วมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

แม่บ้านที่ทำงานนอกบ้าน โดยใช้วิธีการคัดเลือกบุคคลที่จะตกเป็นตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 200 ตัวอย่าง ซึ่งสามารถทำการเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักหาจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มดังนี้

ตาราง 12 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

(หน่วย: คน)

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแม่บ้านจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง					
	ในเขตเทศบาล			นอกเขตเทศบาล		
	กลุ่มวัยทำงาน	กลุ่มวัยกลางคน	กลุ่มผู้สูงอายุ	กลุ่มวัยทำงาน	กลุ่มวัยกลางคน	กลุ่มผู้สูงอายุ
ทำงานบ้านเต็มเวลา	25	15	10	25	15	10
ทำงานบ้านและงานนอกบ้าน	25	15	10	25	15	10
รวม	50	30	20	50	30	20

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับการจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้จากการทำงานนอกบ้าน ระดับการศึกษาของสามี อาชีพของสามี รายได้ของสามี อายุการสมรส และจำนวนบุตร

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการทำงานบ้าน รวมทั้งลักษณะของการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้าน

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเวลาของแม่บ้าน เพื่อใช้เป็นกรอบความคิดในการวิจัย และได้ทราบถึงเนื้อหาในการสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ทฤษฎีการจัดสรรเวลาแบบแผนการจัดสรรเวลา และแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินค่างานบ้าน

1.2 ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับครัวเรือนต่างๆ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามแนวคิดในการวิจัยสู่ประเด็นคำถาม

3. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงในเรื่องเกี่ยวกับสำนวนภาษาให้มีข้อความรัดกุม เข้าใจง่ายทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อคำถามมีข้อความตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

4. แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนอคณบดีและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงขั้นสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่สามารถอ้างอิงได้ ผลการวิจัยรวมทั้งข้อมูลที่ได้มีการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการสร้างแบบสอบถาม

2. ข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ที่อาศัยอยู่ในและนอกเขตเทศบาล โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร และทำการรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. การจัดการกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดการกระทำข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืนมาทุกฉบับเพื่อคัดเลือกรวบรวมที่สมบูรณ์

2. แยกแบบสอบถามให้เป็นหมวดหมู่ จำแนกตามสภาพการทำงาน นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อวิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้โดยการแจกแจงในรูปแบบตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละ แล้วนำเสนอ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติพื้นฐาน นำคำตอบจากแบบสอบถามมาทำการแจกแจงความถี่แล้วคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลดังนี้

- 1.1 ระดับการศึกษาของผู้หญิง
- 1.2 อาชีพของผู้หญิง
- 1.3 อายุของสามี
- 1.4 ระดับการศึกษาของสามี
- 1.5 อาชีพของสามี
- 1.6 จำนวนบุตร
- 1.7 ระยะเวลาการสมรส
- 1.8 ลักษณะครอบครัว
- 1.9 รายได้จากการทำงานนอกบ้านของผู้หญิง
- 1.10 รายได้จากการทำงานนอกบ้านของสามี
- 1.11 เวลาในการทำงานนอกบ้าน

2. วิเคราะห์ถึงการจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลา และในกลุ่มที่ทำงานนอกบ้าน ใน 1 วัน โดยแยกพิจารณาในแต่ละกลุ่ม ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. ทำการประเมินค่าของงานบ้านของแม่บ้านในแต่ละกลุ่มด้วยวิธีการหาค่าทดแทน และวิธีการหาค่าเสียโอกาส แล้วนำวิธีการทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$\% = \frac{f \times 100}{N}$$

%	แทน	ค่าร้อยละ
f	แทน	ความถี่หรือจำนวน
N	แทน	จำนวนประชากร

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{N}$$

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของประชากร
$\sum_{i=1}^n x_i$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนประชากร

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อแสดงการกระจายของ

ข้อมูล

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum_{i=1}^n x^2 - \left(\sum_{i=1}^n x \right)^2}{N(N-1)}}$$

$S.D.$ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\left(\sum_{i=1}^n x \right)^2$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมดยกกำลังสอง

$\sum_{i=1}^n x^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของข้อมูล

N แทน จำนวนประชากร

2. การประเมินค่างานบ้าน

2.1 การประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีค่าทดแทน สามารถคำนวณได้ดังนี้

2.1.1 การทำงานบ้าน คำนวณจากการสอบถามอัตราค่าจ้างที่ครอบครัวในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงครามต้องจ่ายเพื่อจ้างคนมาทำงานบ้านแทน แล้วทำการเฉลี่ยอัตราค่าจ้างของกลุ่มตัวอย่าง

$$W = \frac{\sum_{i=1}^{n_1} w_i}{N_1}$$

W แทน อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยของผู้ที่ประกอบอาชีพ
แม่บ้านต่อเดือน

w_i แทน อัตราค่าจ้างโดยของผู้ที่ประกอบอาชีพแม่บ้าน
ต่อคน ต่อเดือน

N_1 แทน จำนวนครอบครัวที่จ้างคนมาทำงานบ้านแทน

2.1.2 การเลี้ยงดูบุตร คำนวณจากการสอบถามอัตราค่าจ้างที่ครอบครัวในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงครามต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าเลี้ยงดูบุตร แล้วทำการเฉลี่ยอัตราค่าจ้างของกลุ่มตัวอย่าง

$$P = \frac{\sum_{i=1}^{n_2} p_i}{N_2}$$

P แทน อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยของผู้ประกอบอาชีพ
รับเลี้ยงเด็กต่อเดือน

p_i แทน อัตราค่าจ้างของผู้ประกอบอาชีพรับเลี้ยง
เด็กต่อคนต่อเดือน

N_2 แทน จำนวนครอบครัวที่จ้างคนมาเลี้ยงดูบุตร

2.2 การประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีค่าเสียโอกาส คำนวณจากอัตรารายได้จากการทำงานนอกบ้านของแม่บ้าน ถ้าแม่บ้านมีโอกาสได้ออกไปทำงานนอกบ้าน

$$I = \frac{\sum_{i=1}^n s_i}{N_3}$$

I แทน อัตรารายได้โดยเฉลี่ยจากการทำงานนอกบ้านของแม่บ้านต่อเดือน

s_i แทน อัตรารายได้จากการทำงานนอกบ้านของแม่บ้านต่อคนต่อเดือน

N_3 แทน จำนวนประชากรที่ทำงานบ้านเต็มเวลา

2.3 การคำนวณหารายได้เฉลี่ยต่อชั่วโมง คำนวณจากการสอบถามอัตรารายได้ต่อเดือน² ของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงครามที่คาดว่าจะได้ถ้าทำงานนอกบ้าน แล้วทำการเฉลี่ยอัตราค่าจ้างของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายชั่วโมง³

$$C_1 = \left[\left(\frac{\sum_{i=1}^n s_i}{N_3} \right) \div 26 \right] \div 8$$

C_1 แทน อัตรารายได้โดยเฉลี่ยจากการทำงานนอกบ้านของแม่บ้านต่อชั่วโมง

s_i แทน อัตรารายได้จากการทำงานนอกบ้านของแม่บ้านต่อคนต่อเดือน

N_3 แทน จำนวนประชากรที่ทำงานบ้านเต็มเวลา

2.4 การคำนวณหาค่าทดแทนเฉลี่ยต่อชั่วโมง

2.4.1 การทำงานบ้าน⁴ คำนวณจากการนำมูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ด้วยวิธีหาค่าทดแทนจากการทำงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม แล้วทำการเฉลี่ยมูลค่างานบ้านของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายชั่วโมง⁵

$$W_1 = \left[\left(\frac{\sum_{i=1}^{n_1} w_i}{N_1} \right) \div 30 \right] \div 10$$

² จำนวนวันทำงานโดยเฉลี่ยใน 1 เดือน ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ลูกจ้างมีวันหยุดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 วัน

³ จำนวนชั่วโมงทำงานเฉลี่ยใน 1 วัน ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ลูกจ้างทำงานไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง

⁴ ผู้ที่ประกอบอาชีพแม่บ้านโดยเฉลี่ยจะทำงาน 30 วันต่อเดือน

⁵ ผู้ที่ประกอบอาชีพแม่บ้านโดยเฉลี่ยจะทำงานไม่เกินวันละ 10 ชั่วโมง

W_1	แทน	อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยของผู้ที่ประกอบอาชีพแม่บ้านต่อชั่วโมง
w_i	แทน	อัตราค่าจ้างของผู้ประกอบอาชีพแม่บ้านต่อคนต่อเดือน
N_1	แทน	จำนวนครอบครัวที่จ้างคนมาทำงานบ้านแทน

2.4.2 การเลี้ยงดูบุตร⁶ คำนวณจากการนำมูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ด้วยวิธีหาค่าทดแทนจากการเลี้ยงดูบุตรของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม แล้วทำการเฉลี่ยมูลค่างานบ้านของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายชั่วโมง⁷

$$P_1 = \left[\left(\frac{\sum_{i=1}^{n_2} p_i}{N_2} \right) \div 22 \right] \div 10$$

P_1	แทน	อัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยของผู้ประกอบอาชีพรับเลี้ยงเด็กต่อชั่วโมง
p_i	แทน	อัตราค่าจ้างของผู้ประกอบอาชีพรับเลี้ยงเด็กต่อคนต่อเดือน
N_2	แทน	จำนวนครอบครัวที่จ้างคนมาเลี้ยงดูบุตร

⁶ ผู้ที่ประกอบอาชีพรับเลี้ยงเด็ก โดยเฉลี่ยจะทำงาน 22 วันต่อเดือน

⁷ ผู้ที่ประกอบอาชีพรับเลี้ยงเด็ก โดยเฉลี่ยจะทำงานไม่เกินวันละ 10 ชั่วโมง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้จากการปฏิบัติงาน ระยะเวลาการสมรส จำนวนบุตร ลักษณะครอบครัว อาชีพที่เคยทำก่อนจะเป็นแม่บ้าน เหตุผลของการลาออกจากงาน โดยการใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามลักษณะการทำงาน โดยการใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

ตอนที่ 3 การประเมินและเปรียบเทียบมูลค่าของงานบ้านโดยใช้วิธีการหาค่าเสียโอกาส และวิธีหาค่าทดแทน

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาทัศนคติการทำงานบ้านใน 3 ด้าน คือ (1) ภาระในการทำงานบ้าน (2) ความรับผิดชอบร่วมกันในการทำงานบ้าน (3) การแบ่งเบาภาระในการทำงานบ้านของบุคคลในครอบครัว โดยการใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้จากการปฏิบัติงาน ระยะเวลาการสมรส จำนวนบุตร ลักษณะครอบครัว อาชีพที่เคยทำก่อนจะเป็นแม่บ้านและเหตุผลของการลาออกจากงาน จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 แม่บ้านในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

(1) ทำงานบ้านเต็มเวลา

ระดับการศึกษา

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 48 และระดับปวช.-ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 48 ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 79 รองลงมาคือ ระดับปวช.-

ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 21 สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุแม่บ้านส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 20 ตามลำดับ

รายได้ของคู่สมรสโดยเฉลี่ยต่อเดือน

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่คู่สมรสมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาได้ 10,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 44 ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่คู่สมรสมีรายได้โดยเฉลี่ย 10,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาได้ 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33 สำหรับแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่คู่สมรสมีรายได้อยู่ระหว่าง 50,001-10,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 40

ประวัติการทำงานนอกบ้าน

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่เคยทำงานนอกบ้านมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 60 , 87 และ 60 ตามลำดับ ส่วนแม่บ้านที่ไม่เคยทำงานนอกบ้าน คิดเป็นร้อยละ 40 , 13 และ 40 ตามลำดับ

อาชีพที่เคยทำก่อนเป็นแม่บ้าน

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่เคยประกอบอาชีพในบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาเคยประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 20 เคยประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจและธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่แม่บ้านเคยประกอบอาชีพรับจ้างและทำงานในบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาเคยทำธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 16 และเคยรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 8 สำหรับแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่เคยประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาเคยรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 33 และเคยทำธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 17 ตามลำดับ

รายได้จากการประกอบอาชีพเดิมเฉลี่ยต่อเดือน

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพเดิมเฉลี่ย 5,000 บาทหรือต่ำกว่า และระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25 สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพเดิมโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 31 และมีรายได้ระหว่าง 10,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15 ตามลำดับ ส่วนแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพเดิม 5,000 บาทหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33 และอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17 ตามลำดับ

เหตุผลของการออกจากงาน

เหตุผลส่วนใหญ่ที่แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยกลางคนลาออกจากงานคือ มีบุตรและต้องการเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 56.25 และ 38.5 รองลงมาคือ ไม่มีผู้ช่วยดูแลบุตร คิดเป็นร้อยละ 25 และ 24 ตามลำดับ ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนสาเหตุที่ลาออกจากงานคือ เกษียณอายุ คิดเป็นร้อยละ 100

ระยะเวลาการสมรส

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มีระยะเวลาการสมรสอยู่ในระยะสั้น⁸ คิดเป็นร้อยละ 84 ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่มีระยะเวลาการสมรสอยู่ในระยะกลาง⁹ คิดเป็นร้อยละ 67 และแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีระยะเวลาการสมรสอยู่ในระยะยาว¹⁰ คิดเป็นร้อยละ 100

ประเภทของครอบครัว

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 52 ,87 และ 70 ตามลำดับ (ตาราง 13)

⁸ ระยะสั้น หมายถึง ระยะเวลาการสมรสของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งแต่ 1-10 ปี

⁹ ระยะกลาง หมายถึง ระยะเวลาการสมรสของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งแต่ 11-30 ปี

¹⁰ ระยะยาว หมายถึง ระยะเวลาการสมรสของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป

ตาราง 13 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา

(หน่วย : คน)

ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนแม่บ้านในกลุ่มต่าง ๆ		
	กลุ่มวัย ทำงาน	กลุ่มวัย กลางคน	กลุ่ม ผู้สูงอายุ
1. ระดับการศึกษา	25 (100)	15 (100)	10 (100)
1.1 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า	12	12	8
1.2 ปวช.- ปริญญาตรี	12	3	2
1.3 สูงกว่าปริญญาตรี	1	0	0
2. รายได้ของคู่สมรสโดยเฉลี่ยต่อเดือน	25 (100)	15 (100)	10 (100)
2.1 5,000 บาทหรือต่ำกว่า	1	1	4
2.2 ระหว่าง 5,001-10,000 บาท	13	5	5
2.4 ระหว่าง 10,001 บาทขึ้นไป	11	9	1
3.ประวัติการทำงานนอกบ้าน	25 (100)	15 (100)	10 (100)
3.1 เคย	15	13	6
3.2 ไม่เคย	10	2	4
4. อาชีพที่เคยทำก่อนเป็นแม่บ้าน	15 (100)	13 (100)	6 (100)
4.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2	1	2
4.2 บริษัทเอกชน	8	5	0
4.3 ธุรกิจส่วนตัว	2	2	1
4.4 รับจ้าง	3	5	3
5. รายได้จากการประกอบอาชีพเดิมโดยเฉลี่ยต่อเดือน	15 (100)	13 (100)	6 (100)
5.1 5,000 บาทหรือต่ำกว่า	5	4	3
5.2 ระหว่าง 5,001-10,000 บาท	6	7	2
5.3 ระหว่าง 10,001 บาทขึ้นไป	4	2	1

ตาราง 13 (ต่อ)

(หน่วย : คน)

ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนแม่บ้านในกลุ่มต่าง ๆ		
	กลุ่มวัย ทำงาน	กลุ่มวัย กลางคน	กลุ่ม ผู้สูงอายุ
6. เหตุผลของการออกจากงาน	15 (100)	13 (100)	6 (100)
6.1 สามีมีอาชีพหรือรายได้ที่มั่นคงแล้ว 1		0	0
6.2 มีบุตรและต้องการดูแลบุตร ด้วยตนเอง	8	5	0
6.3 ไม่มีผู้ช่วยดูแลบุตร	4	3	0
6.4 เกษียณอายุ	0	0	6
6.5 ออกมาช่วยสามีทำธุรกิจส่วนตัว	0	2	0
6.7 ต้องดูแลบิดามารดา	0	2	0
6.5 อื่นๆ	2	1	0
7. ระยะเวลาการสมรส	25 (100)	15 (100)	10 (100)
7.1 ระยะสั้น	21	3	0
7.2 ระยะกลาง	4	10	0
7.3 ระยะยาว	0	2	10
8. จำนวนบุตร	25 (100)	15 (100)	10 (100)
8.1 ไม่มีบุตร	3	0	0
8.2 1-2 คน	22	11	1
8.3 2 คนขึ้นไป	0	4	9
9. ประเภทของครอบครัว	25 (100)	15 (100)	10 (100)
9.1 ครอบครัวเดี่ยว	13	13	7
9.2 ครอบครัวขยาย	12	2	3

(2) ทำงานนอกบ้าน

ระดับการศึกษา

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปวช-ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมามีการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 44 ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 67 และ 100 ตามลำดับ

อาชีพ

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาเป็น พนักงานบริษัทเอกชนและรับจ้างอิสระ คิดเป็นร้อยละ 20 ธุรกิจส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 16 ตามลำดับ ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่ทำธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมารับจ้างอิสระและเป็นพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 20 และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ สำหรับแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทำธุรกิจส่วนตัวและรับจ้างอิสระ คิดเป็นร้อยละ 50 ตามลำดับ

รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมาได้ 10,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 53 รองลงมาได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33 สำหรับแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาได้ 10,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40 ตามลำดับ

รายได้ของคู่สมรสโดยเฉลี่ยต่อเดือน

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่คู่สมรสมีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท และ 10,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 44 สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่คู่สมรสมีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27 ส่วนแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่คู่สมรสมีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาได้ 10,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30 ตามลำดับ

ระยะเวลาการสมรส

แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่ระยะเวลาการสมรสอยู่ในระยะสั้น คิดเป็นร้อยละ 92 ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่ระยะเวลาการสมรสอยู่ในระยะกลาง คิดเป็นร้อยละ 94 และแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ระยะเวลาการสมรสอยู่ในระยะยาว คิดเป็นร้อยละ 70 ตามลำดับ

จำนวนบุตร

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มีบุตรประมาณ 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาไม่มีบุตร คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่มีบุตรประมาณ 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ

60 รองลงมามีบุตร 2 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ40 สำหรับแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีบุตรประมาณ 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ50 รองลงมาไม่มีบุตร คิดเป็นร้อยละ30 ตามลำดับ

ประเภทของครอบครัว

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวขยาย คิดเป็นร้อยละ64 ส่วนลักษณะครอบครัวแบบครอบครัวเดี่ยวคิดเป็นร้อยละ36 สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนและกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ87และ80 ตามลำดับ ส่วนลักษณะครอบครัวแบบครอบครัวขยายคิดเป็นร้อยละ13และ20 ตามลำดับ (ตาราง 14)

ตาราง 14 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน

(หน่วย : คน)

ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนแม่บ้านในกลุ่มต่าง ๆ		
	กลุ่มวัยทำงาน	กลุ่มวัยกลางคน	กลุ่มผู้สูงอายุ
1. ระดับการศึกษา	25 (100)	15 (100)	10 (100)
1.1 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า	11	10	10
1.2 ปวช.-ปริญญาตรี	14	5	0
2. อาชีพ	25 (100)	15 (100)	10 (100)
2.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	11	2	0
2.2 บริษัทเอกชน	5	3	0
2.3 ธุรกิจส่วนตัว	4	7	5
2.4 รับจ้างอิสระ	5	3	5
3. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน	25 (100)	15 (100)	10 (100)
3.1 5,000 บาทหรือต่ำกว่า	1	2	0
3.2 ระหว่าง 5,001-10,000 บาท	14	5	5
3.3 ระหว่าง 10,000 บาทขึ้นไป	10	8	5
3. รายได้ของคู่สมรสโดยเฉลี่ยต่อเดือน	25 (100)	15 (100)	10 (100)
3.2 5,000 บาทหรือต่ำกว่า	3	2	6
3.3 ระหว่าง 5,001-10,000 บาท	11	4	1
3.4 ระหว่าง 10,000 บาทขึ้นไป	11	9	3

ตาราง 14 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนแม่บ้านในกลุ่มต่าง ๆ		
	กลุ่มวัย ทำงาน	กลุ่มวัย กลางคน	กลุ่ม ผู้สูงอายุ
4. ระยะเวลาการสมรส	25 (100)	15 (100)	10 (100)
4.1 ระยะสั้น	23	0	0
4.2 ระยะกลาง	2	14	3
4.3 ระยะยาว	0	1	7
7. จำนวนบุตร	25 (100)	15 (100)	10 (100)
7.1 ไม่มีบุตร	10	0	3
7.2 1-2 คน	15	9	5
7.3 2 คนขึ้นไป	0	6	2
8. ประเภทของครอบครัว	25 (100)	15 (100)	10 (100)
8.1 ครอบครัวเดี่ยว	9	13	8
8.2 ครอบครัวขยาย	16	2	2

2.2 แม่บ้านนอกเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

(1) ทำงานบ้านเต็มเวลา

ระดับการศึกษา

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 64 , 80 และ 90 ตามลำดับ

รายได้ของคู่สมรสโดยเฉลี่ยต่อเดือน

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่คู่สมรสมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 72 รองลงมา มีรายได้ 10,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 28 สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่คู่สมรสมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 53 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา มีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 30 ตามลำดับ

ประวัติการทำงานนอกบ้าน

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่เคยทำงานนอกบ้าน คิดเป็นร้อยละ 72 และ 60 ตามลำดับ ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่ไม่เคยทำงานนอกบ้าน คิดเป็นร้อยละ 53

อาชีพที่เคยทำก่อนเป็นแม่บ้าน

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่ก่อนที่จะเป็นแม่บ้านเคยประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ56 รองลงมาเคยประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ27 ทำธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ11 และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ6 ตามลำดับ สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่ก่อนที่จะเป็นแม่บ้านเคยประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ57 รองลงมาทำธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ29 ทำงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ14 ตามลำดับ ส่วนแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ก่อนที่จะเป็นแม่บ้านเคยประกอบอาชีพรับจ้างและบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ33 รองลงมารับราชการ/รัฐวิสาหกิจและธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ17 ตามลำดับ

รายได้จากการประกอบอาชีพเดิมโดยเฉลี่ยต่อเดือน

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพเดิม 5,000 บาทหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 50 , 57 และ 33 ตามลำดับ รองลงมามีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ33 และ 43 ตามลำดับ

เหตุผลของการออกจากงาน

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงาน และกลุ่มวัยกลางคน ส่วนใหญ่เหตุผลที่ลาออกจากงานคือมีบุตรและต้องการดูแลบุตรด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 72 และ 71 ตามลำดับ ส่วนแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุเหตุผลส่วนใหญ่ที่ลาออกจากงานคือ เกษียณอายุ คิดเป็นร้อยละ 50

ระยะเวลาการสมรส

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มีระยะเวลาการสมรสในระยะสั้น คิดเป็นร้อยละ 76 สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่มีระยะเวลาสมรสอยู่ในระยะกลาง คิดเป็นร้อยละ 60 และแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุทั้งหมดร้อยละ 100 มีระยะเวลาการสมรสอยู่ในระยะยาว

จำนวนบุตร

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยกลางคน ส่วนใหญ่มีบุตร 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ76 และ 73 ตามลำดับ ส่วนแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีบุตร 2 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ80

ประเภทของครอบครัว

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่มีลักษณะครอบครัวแบบครอบครัวเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ68 และ 80 ตามลำดับ ส่วนแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุลักษณะครอบครัวเดียวกับลักษณะครอบครัวขยายมีขนาดเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50 ต่อ 50 ตามลำดับ (ตาราง 15)

ตาราง 15 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา

(หน่วย : คน)

ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนแม่บ้านในกลุ่มต่าง ๆ		
	กลุ่มวัย ทำงาน	กลุ่มวัย กลางคน	กลุ่ม ผู้สูงอายุ
1. ระดับการศึกษา	25 (100)	15 (100)	10(100)
1.1 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า	16	12	9
1.2 ปวช.-ปริญญาตรี	9	3	1
2. รายได้ของคู่สมรสโดยเฉลี่ยต่อเดือน	25 (100)	15 (100)	10 (100)
2.1 5,000 บาทหรือต่ำกว่า	0	1	3
2.3 ระหว่าง 5,001-10,000 บาท	18	6	6
2.4 ระหว่าง 10,001 บาทขึ้นไป	7	8	1
3.ประวัติการทำงานนอกบ้าน	25 (100)	15 (100)	10 (100)
3.1 เคย	18	7	6
3.2 ไม่เคย	7	8	4
4. อาชีพที่เคยทำก่อนเป็นแม่บ้าน	18 (100)	7 (100)	6 (100)
4.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1	0	1
4.2 บริษัทเอกชน	10	1	2
4.3 ธุรกิจส่วนตัว	2	2	1
4.4 รับจ้าง	5	4	2
5. รายได้จากการประกอบอาชีพเดิมโดยเฉลี่ยต่อเดือน	18 (100)	7 (100)	6 (100)
5.1 5,000 บาทหรือต่ำกว่า	9	4	2
5.2 ระหว่าง 5,001-10,000 บาท	6	3	2
5.3 ระหว่าง 10,001 บาทขึ้นไป	3	0	2
6. เหตุผลที่ลาออกจากงานมาเป็นแม่บ้าน	18 (100)	7 (100)	6 (100)
6.1 มีบุตรและต้องการดูแลบุตรด้วยตนเอง	13	5	2
6.2 สามีมีอาชีพที่มั่นคงแล้ว	4	0	0
6.3 เกษียณอายุ	0	0	3
6.4 อื่นๆ	1	2	1

ตาราง 15 (ต่อ)

(หน่วย : คน)

ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนแม่บ้านในกลุ่มต่าง ๆ		
	กลุ่มวัย ทำงาน	กลุ่มวัย กลางคน	กลุ่ม ผู้สูงอายุ
7. ระยะเวลาการสมรส	25 (100)	15 (100)	10 (100)
7.1 ระยะสั้น	16	0	0
7.2 ระยะกลาง	9	9	0
7.3 ระยะยาว	0	6	10
8. จำนวนบุตร	25 (100)	15 (100)	10 (100)
8.1 ไม่มีบุตร	3	0	0
8.2 1-2 คน	19	11	2
8.3 2 คนขึ้นไป	3	4	8
9. ลักษณะครอบครัว	25 (100)	15 (100)	10 (100)
9.1 ครอบครัวเดี่ยว	17	12	5
9.2 ครอบครัวขยาย	8	3	5

(2) ทำงานนอกบ้าน**ระดับการศึกษา**

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปลายหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 52 ,80 และ 90 ตามลำดับ รองลงมามีการศึกษาระดับปวช-ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 44 ,20 และ 10 ตามลำดับ

อาชีพ

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างและพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 24 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 16 ตามลำดับ สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างอิสระ คิดเป็นร้อยละ 27 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 20 และบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 7 ตามลำดับ ส่วนแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ บริษัทเอกชน และรับจ้างอิสระ คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมา มีรายได้ 10,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 36 สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา มีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 33 ส่วนแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 บาทหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30 ตามลำดับ

รายได้ของกลุ่มสมรสโดยเฉลี่ยต่อเดือน

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่คู่สมรสมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน 10,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 52 และ 46 ตามลำดับ สำหรับแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่คู่สมรสมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50 และมีรายได้ 5,000 บาทหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 50 ตามลำดับ

ระยะเวลาการสมรส

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มีระยะเวลาการสมรสในระยะสั้น คิดเป็นร้อยละ 80 ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่มีระยะเวลาการสมรสในระยะกลาง คิดเป็นร้อยละ 93 และแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีระยะเวลาการสมรสในระยะยาว คิดเป็นร้อยละ 80 ตามลำดับ

จำนวนบุตร

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มีบุตร 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมา ไม่มีบุตร คิดเป็นร้อยละ 44 ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนส่วนใหญ่มีบุตร 2 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 53 สำหรับแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีบุตร 2 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 80 ตามลำดับ

ประเภทของครอบครัว

แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มีลักษณะครอบครัวแบบครอบครัวขยาย คิดเป็นร้อยละ 60 ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีลักษณะครอบครัวแบบครอบครัวเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 73 และ 60 ตามลำดับ (ตาราง 16)

ตาราง 16 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน

(หน่วย : คน)

ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนแม่บ้านในกลุ่มต่าง ๆ		
	กลุ่มวัย ทำงาน	กลุ่มวัย กลางคน	กลุ่ม ผู้สูงอายุ
1. ระดับการศึกษา	25 (100)	15 (100)	10 (100)
1.1 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า	13	12	9
1.2 ปวช.-ปริญญาตรี	11	3	1
1.3 สูงกว่าปริญญาตรี	1	0	0
2. อาชีพ	25 (100)	15 (100)	10 (100)
2.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4	3	1
2.2 บริษัทเอกชน	6	1	1
2.3 ธุรกิจส่วนตัว	9	7	7
2.4 รับจ้างอิสระ	6	4	1
3. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน	25 (100)	15 (100)	10 (100)
3.1 5,000 บาทหรือต่ำกว่า	2	5	6
3.2 ระหว่าง 5,001-10,000 บาท	14	4	3
3.3 ระหว่าง 10,000 บาทขึ้นไป	9	6	1
4. รายได้ของคู่สมรสโดยเฉลี่ยต่อเดือน	25 (100)	15 (100)	10 (100)
4.1 5,000 บาทหรือต่ำกว่า	2	4	5
4.2 ระหว่าง 5,001-10,000 บาท	10	4	5
4.4 ระหว่าง 10,001บาทขึ้นไป	13	7	0
5. ระยะเวลาการสมรส	25 (100)	15 (100)	10 (100)
5.1 ระยะสั้น	20	0	0
5.2 ระยะกลาง	5	14	2
5.3 ระยะยาว	0	7	8
6. จำนวนบุตร	25 (100)	15 (100)	10 (100)
6.1 ไม่มีบุตร	11	0	0
6.2 1-2 คน	13	7	2
6.3 2 คนขึ้นไป	1	8	8

ตาราง 16 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนแม่บ้านในกลุ่มต่าง ๆ		
	กลุ่มวัย ทำงาน	กลุ่มวัย กลางคน	กลุ่ม ผู้สูงอายุ
7. ลักษณะครอบครัว	25 (100)	15 (100)	10 (100)
7.1 ครอบครัวเดี่ยว	10	11	6
7.2 ครอบครัวขยาย	15	4	4

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามลักษณะการทำงาน ดังนี้

1. ผลการศึกษาการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม

1.1 แม่บ้านในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

(1) ทำงานบ้านเต็มเวลา

โดยเฉลี่ยในวันทำงานแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 15.2 ชั่วโมง/วัน ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.2 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 11.2 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.6 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.2 ชั่วโมง ส่วนในวันหยุดจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 16.3 ชั่วโมง/วัน สามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.3 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 11.5 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.5 ชั่วโมง

ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนโดยเฉลี่ยในวันทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 6.7 ชั่วโมง/วัน ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 2.4 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.8 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.4 ชั่วโมง ส่วนในวันหยุดจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 4.3 ชั่วโมง/วัน สามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 0.7 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 0.7 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.5 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.5 ชั่วโมง

1.2 แม่บ้านนอกเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

(1) ทำงานบ้านเต็มเวลา

โดยเฉลี่ยในวันทำงานแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 13.0 ชั่วโมง/วัน ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมต่างๆดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.2 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 8.9 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.8 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ส่วนในวันหยุดจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 15.0 ชั่วโมง/วัน สามารถแยกเป็นกิจกรรมต่างๆดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1.0 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.4 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 9.6 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 1.6 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.4 ชั่วโมง

ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนโดยเฉลี่ยในวันทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 12.0 ชั่วโมง/วัน ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมต่างๆดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1.3 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.8 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 6.7 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 1.0 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.2 ชั่วโมง ส่วนในวันหยุดจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 14.0 ชั่วโมง/วัน สามารถแยกเป็นกิจกรรมต่างๆดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1.3 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.6 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 6.7 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 2.4 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 2.0 ชั่วโมง

สำหรับแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุโดยเฉลี่ยในวันทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 2.6 ชั่วโมง/วัน ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1 ชั่วโมง ซัก รีดเสื้อผ้าใช้เวลา 0.5 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล่างด้วยขามใช้เวลา 0.7 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้ และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 0.4 ชั่วโมง ส่วนในวันหยุดจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 3.2 ชั่วโมง/วัน สามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง ซัก รีดเสื้อผ้าใช้เวลา 0.6 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล่างด้วยขามใช้เวลา 0.6 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้ และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง

(2) ทำงานนอกบ้าน

โดยเฉลี่ยในวันทำงานแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 5.7 ชั่วโมง/วัน ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมต่างๆดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 0.5 ชั่วโมง ซัก รีดเสื้อผ้าใช้เวลา 0.8 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 3.0 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.5 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง ส่วนในวันหยุด จะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 12.1 ชั่วโมง/วัน สามารถแยกเป็นกิจกรรมต่างๆดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 0.8 ชั่วโมง ซัก รีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.4 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 7.6

ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.4 ชั่วโมง

ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนโดยเฉลี่ยในวันทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 3.8 ชั่วโมง/วัน ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.7 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ส่วนในวันหยุดจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 5.0 ชั่วโมง/วัน สามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.0 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 1.4 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.5 ชั่วโมง

สำหรับแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุโดยเฉลี่ยในวันทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 2.6 ชั่วโมง/วัน ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1.0 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 0.8 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.7 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 0.1 ชั่วโมง ส่วนในวันหยุดจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 4.7 ชั่วโมง/วัน สามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1.0 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.2 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.7 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.8 ชั่วโมง (ตาราง 17)

ตาราง 17 เวลาในการทำกิจกรรมครัวเรือนของแม่บ้านในกลุ่มต่างๆ

ประเภทกิจกรรมครัวเรือน	แม่บ้านในเขตเทศบาล ทำงานบ้านเต็มเวลา		แม่บ้านในเขตเทศบาล ทำงานนอกบ้าน		แม่บ้านนอกเขตเทศบาล ทำงานบ้านเต็มเวลา		แม่บ้านนอกเขตเทศบาล ทำงานนอกบ้าน	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มวัยทำงาน								
<u>วันทำงาน</u>								
-เตรียมและทำอาหาร	1.0	0.58	0.5	0.46	1.0	0.76	0.5	0.56
-ซักรีดเสื้อผ้า	1.2	0.93	0.7	0.77	1.2	0.83	0.8	0.75
-เลี้ยงดูบุตร	11.2	9.13	3.2	3.54	8.9	9.35	3.0	5.8
-ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชาม	0.6	0.38	0.5	0.29	0.8	0.39	0.5	0.50
-เดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัว	1.2	0.97	1.1	0.86	1.1	0.92	0.9	0.68
<u>วันหยุด</u>								
-เตรียมและทำอาหาร	1.1	0.65	0.5	0.63	1.0	0.75	0.8	0.71
-ซักรีดเสื้อผ้า	1.3	0.92	1.6	1.28	1.4	0.94	1.4	0.98
-เลี้ยงดูบุตร	11.5	9.26	8.1	8.63	10.0	9.81	7.6	10.00
-ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชาม	0.9	0.91	0.9	0.40	1.6	3.79	0.9	1.05
-เดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัว	1.5	1.24	1.3	0.98	1.4	0.89	1.4	1.12
กลุ่มวัยกลางคน								
<u>วันทำงาน</u>								
-เตรียมและทำอาหาร	1.0	0.54	0.8	0.37	1.3	0.74	1.1	0.84
-ซักรีดเสื้อผ้า	1.1	1.20	1.0	1.00	1.8	0.87	0.9	1.15
-เลี้ยงดูบุตร	2.4	3.85	0.0	0.00	8.0	11.31	0.0	0.00
-ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชาม	0.8	0.67	0.4	0.37	1.0	0.71	0.7	0.69
-เดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัว	1.4	0.64	0.8	0.77	1.2	0.81	1.1	1.01
<u>วันหยุด</u>								
-เตรียมและทำอาหาร	0.9	0.72	1.1	0.68	1.3	0.57	1.1	0.84
-ซักรีดเสื้อผ้า	0.7	0.85	1.3	1.21	1.6	0.83	1.0	1.26
-เลี้ยงดูบุตร	0.7	2.49	0.3	0.77	6.7	10.49	0.0	0.00
-ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชาม	0.5	0.37	1.1	0.69	2.4	5.82	1.4	2.41
-เดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัว	1.5	0.91	1.5	0.96	2.0	0.57	1.5	1.09

ตาราง 17 (ต่อ)

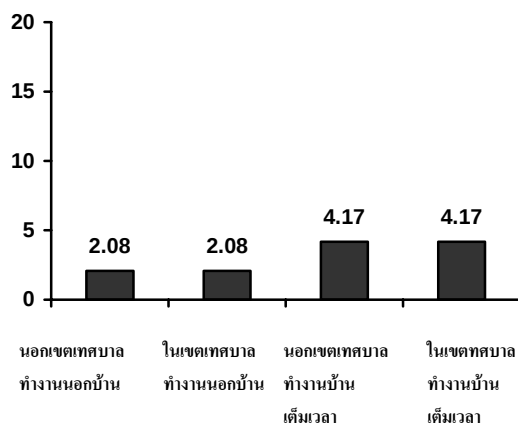
ประเภทกิจกรรมครัวเรือน	แม่บ้านในเขตเทศบาล ทำงานบ้านเต็มเวลา		แม่บ้านในเขตเทศบาล ทำงานนอกบ้าน		แม่บ้านนอกเขตเทศบาล ทำงานบ้านเต็มเวลา		แม่บ้านนอกเขตเทศบาล ทำงานนอกบ้าน	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มผู้สูงอายุ								
<u>วันทำงาน</u>								
-เตรียมและทำอาหาร	1.0	0.69	0.9	0.84	1.0	0.69	1.0	0.22
-ซักรีดเสื้อผ้า	0.2	0.40	0.7	0.90	0.5	1.20	0.8	0.74
-เลี้ยงดูบุตร	1.0	1.55	0.4	1.20	0.0	0.00	0.0	0.00
-ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชาม	0.5	0.24	0.2	0.18	0.7	0.46	0.7	0.27
-เดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัว	0.6	0.70	1.7	1.14	0.4	0.66	0.1	0.30
<u>วันหยุด</u>								
-เตรียมและทำอาหาร	0.7	0.45	0.7	0.64	0.9	0.83	1.0	0.35
-ซักรีดเสื้อผ้า	0.3	0.65	0.4	0.66	0.6	0.92	1.2	0.68
-เลี้ยงดูบุตร	0.0	0.00	0.2	0.60	0.0	0.00	0.0	0.00
-ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชาม	0.8	0.94	0.5	0.15	0.6	0.36	0.7	0.27
-เดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัว	0.4	0.66	1.4	1.14	1.1	1.04	1.8	0.40

2. การเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งทำการเปรียบเทียบใน 3 กลุ่มอายุ คือ

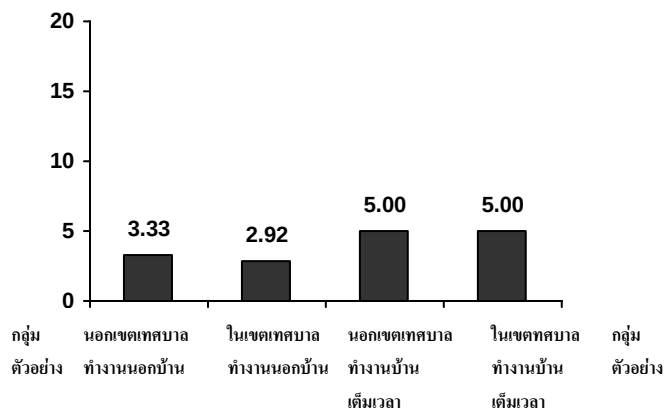
(1) แม่บ้านกลุ่มวัยทำงาน (อายุตั้งแต่ 15-39 ปี)

เมื่อทำการเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยทำงาน พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วใน 1 วันทำงาน แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาในการเตรียมและทำอาหาร ซักรีดเสื้อผ้า ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชาม และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นในครอบครัวสูงกว่าแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้านประมาณร้อยละ 1-3 ส่วนการใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตร พบว่า แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาสูงกว่าแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้านประมาณร้อยละ 24-33 โดยแม่บ้านทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตรสูงสุดถึงร้อยละ 46.67 ขณะที่แม่บ้านที่ทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตรสูงสุดเพียงร้อยละ 13.33 ส่วนแม่บ้านในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลการใช้เวลาในการผลิตงานบ้านทุกประเภทไม่แตกต่างกันมากนัก (ภาพประกอบ 3)

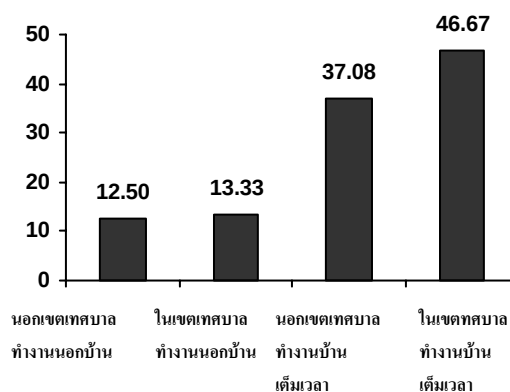
เวลาในการเตรียมและทำอาหาร (ร้อยละ)

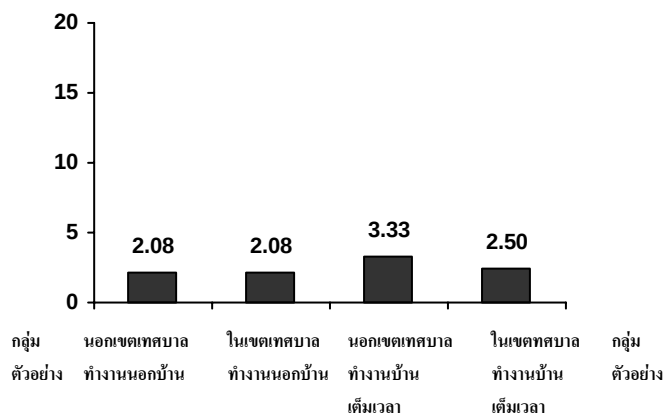
เวลาในการซักผ้า (ร้อยละ)

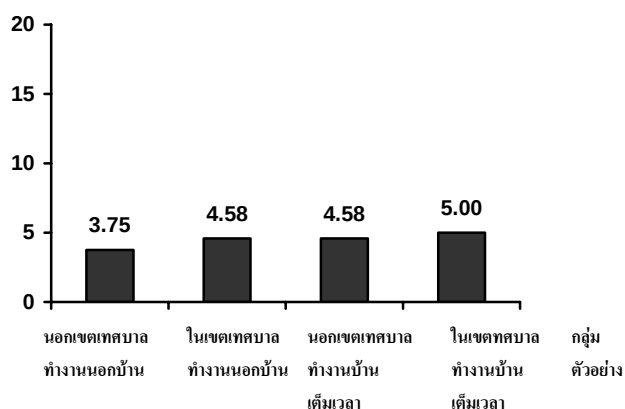
เวลาในการเลี้ยงดูบุตร (ร้อยละ)

เวลาในการทำความสะอาดบ้านด้วยวิธีตาม (ร้อยละ)

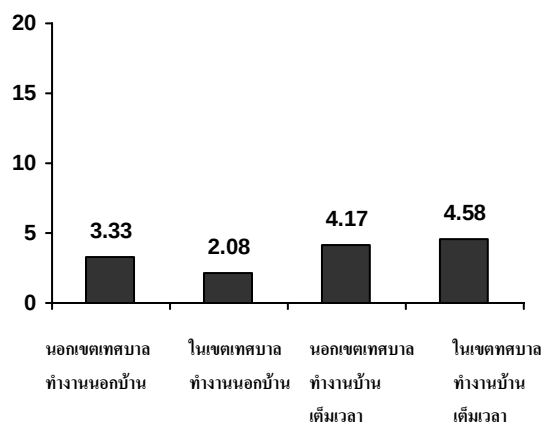
เวลาในการเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นในครอบครัว (ร้อยละ)

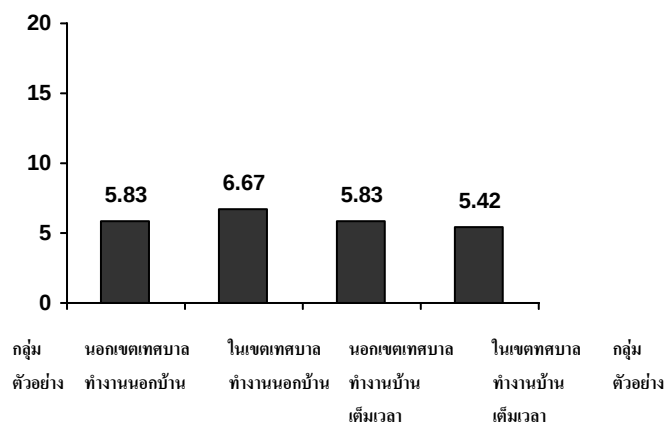
ภาพประกอบ 3 การจัดสรรเวลาใน 1 วันทำงาน (จันทร์-ศุกร์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยทำงาน อายุระหว่าง 15-39 ปี

สำหรับในวันหยุด พบว่า แม่บ้านทั้งสองกลุ่มใช้เวลาในการทำงานบ้านเพิ่มขึ้นจากวันทำงานในกิจกรรมทุกประเภท โดยการใช้เวลาในการเตรียมและทำอาหาร ซักรีดเสื้อผ้า ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชาม และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นในครอบครัวจะสูงขึ้นประมาณร้อยละ 1-2 ส่วนเวลาในการเลี้ยงดูบุตร จากการศึกษา พบว่า แม่บ้านกลุ่มที่ทำงานนอกบ้านจะใช้เวลาในวันหยุดเพิ่มขึ้นถึงประมาณร้อยละ 19-20 สำหรับแม่บ้านกลุ่มทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตรในวันหยุดใกล้เคียงกับวันทำงาน ซึ่งแม่บ้านในและนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการผลิตงานบ้านทุกประเภทไม่แตกต่างกันมากนักเช่นกัน (ภาพประกอบ 4)

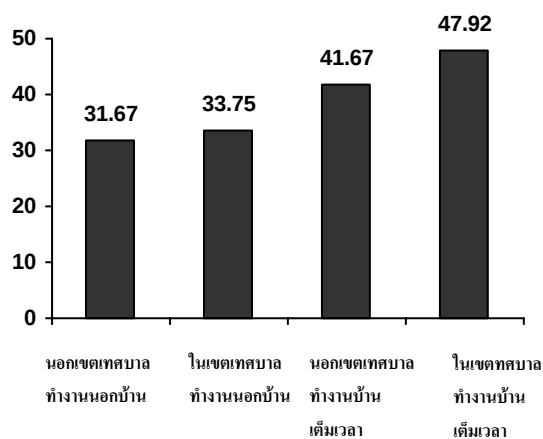
เวลาในการเตรียมและทำอาหาร (ร้อยละ)

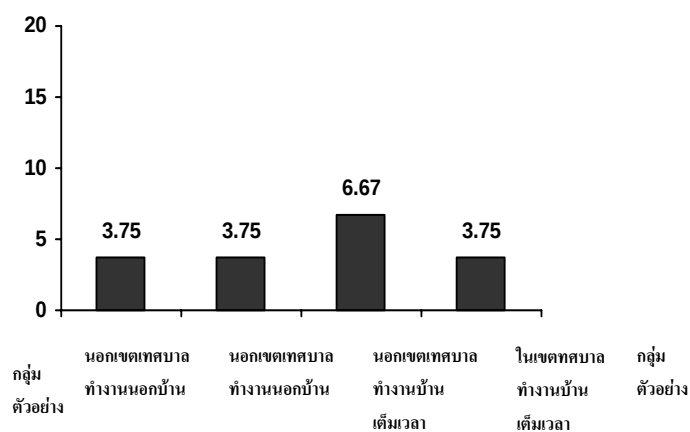
เวลาในการซักผ้า (ร้อยละ)

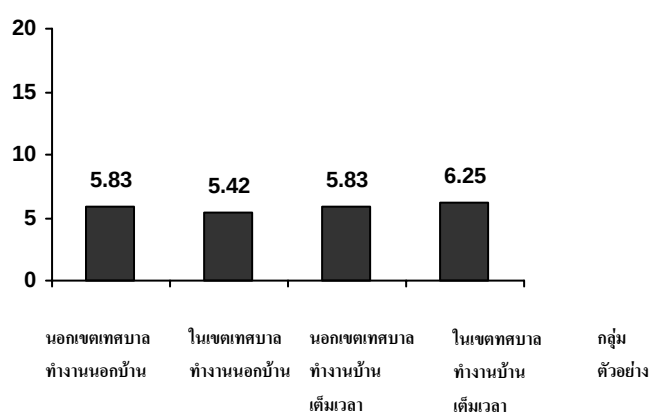
เวลาในการเลี้ยงดูบุตร (ร้อยละ)

เวลาในการทำความสะอาดบ้านด้วยตัวผู้ (ร้อยละ)

เวลาในการเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นในครอบครัว (ร้อยละ)

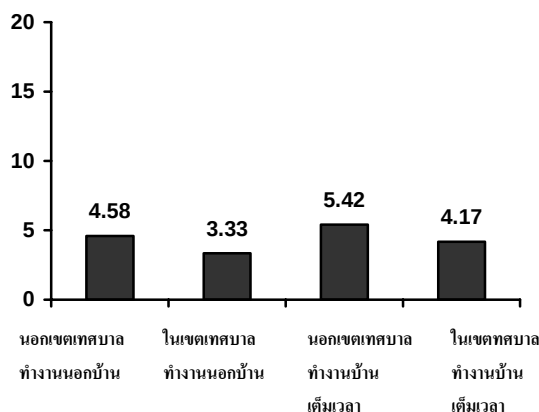

ภาพประกอบ 4 การจัดสรรเวลาใน 1 วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่ม
วัยทำงาน อายุระหว่าง 15-39 ปี

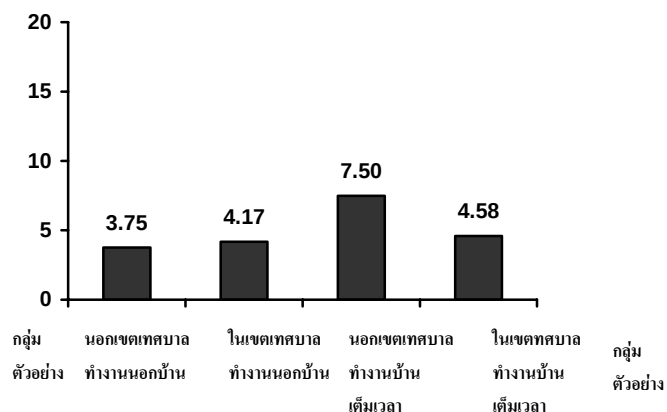
(2) แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคน (อายุตั้งแต่ 40-59 ปี)

สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคน พบว่า ใน 1 วันทำงาน แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาในการเตรียมและทำอาหาร ซักรีดเสื้อผ้า ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชาม และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นในครอบครัวใกล้เคียงกัน โดยแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาสูงกว่าแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้านเล็กน้อย คือประมาณร้อยละ 1-2 ส่วนเวลาในการเลี้ยงดูบุตร จากการศึกษา พบว่าแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้านจะไม่ใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตรเลย แต่แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตรประมาณร้อยละ 10-28 ซึ่งแม่บ้านในและนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการผลิตงานบ้านทุกประเภทไม่แตกต่างกัน (ภาพประกอบ 5)

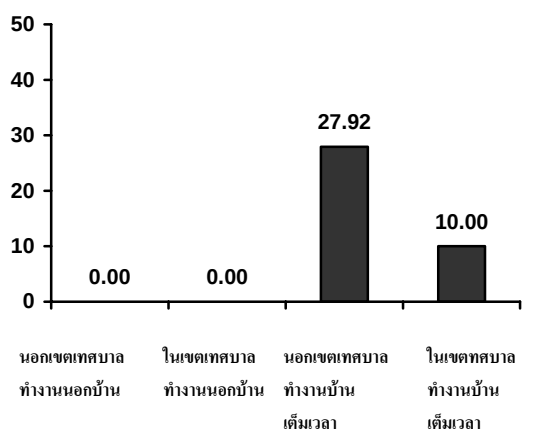
เวลาในการเตรียมและทำอาหาร (ร้อยละ)

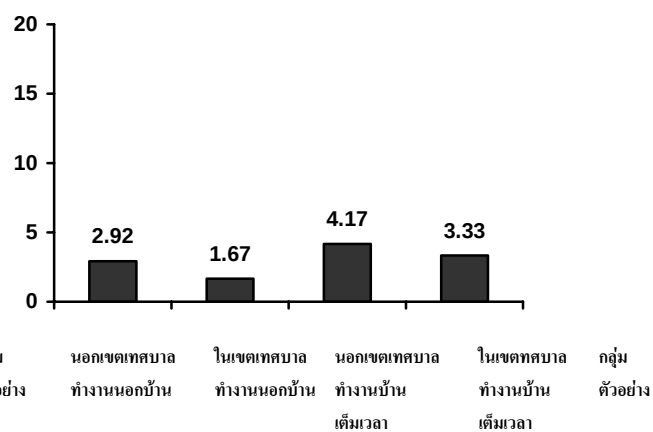
เวลาในการซักรีดเสื้อผ้า (ร้อยละ)

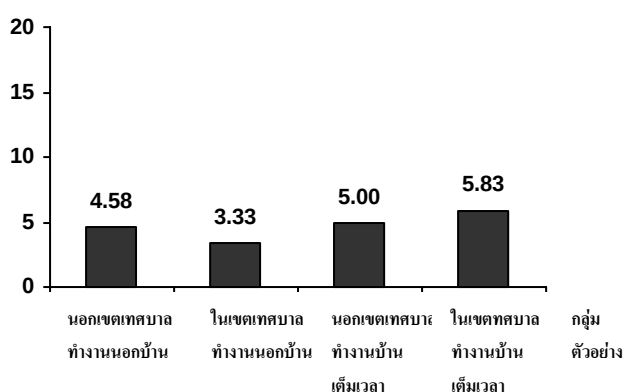
เวลาในการเลี้ยงดูบุตร (ร้อยละ)

เวลาในการทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชาม (ร้อยละ)

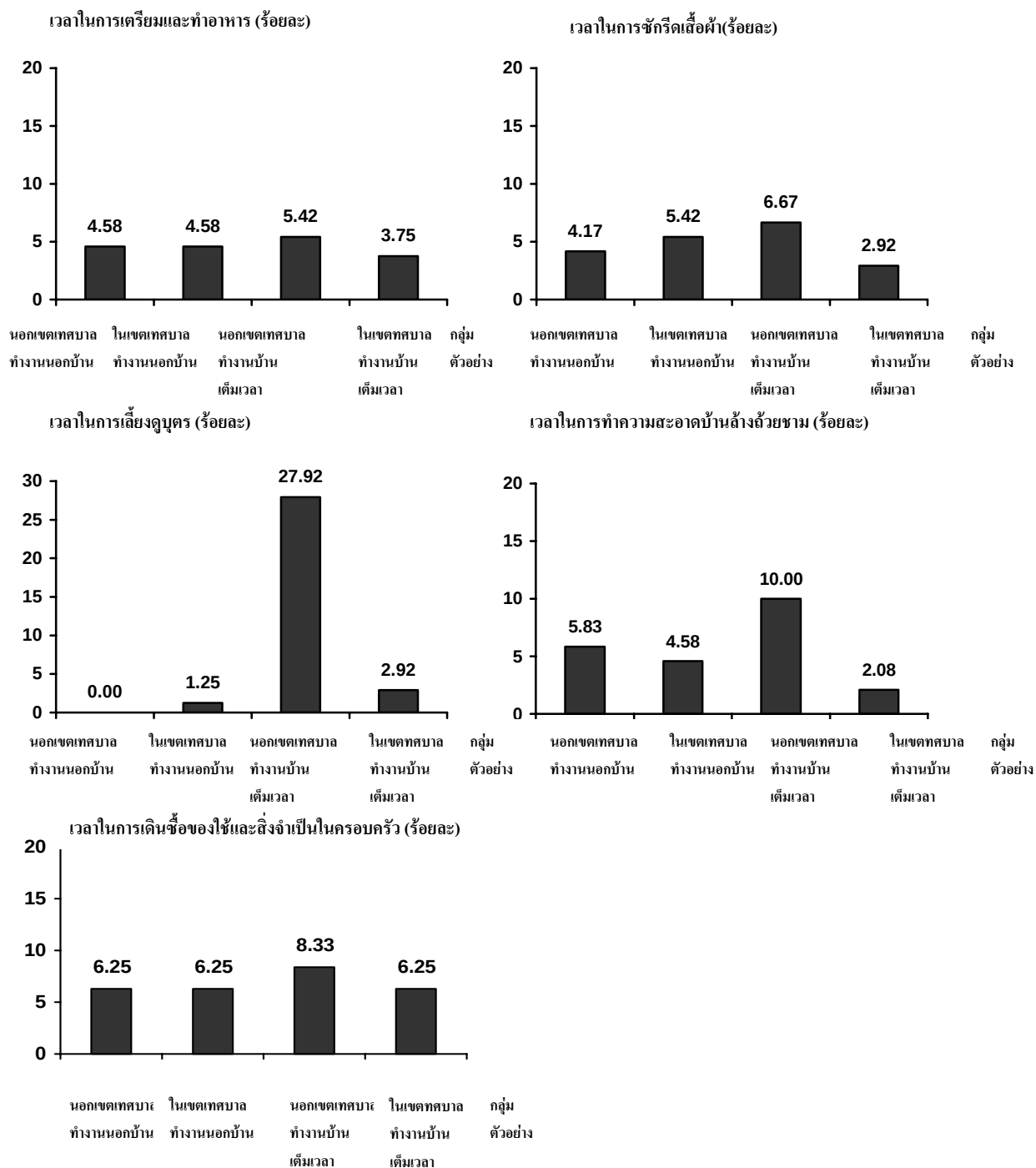

เวลาในการเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นในครอบครัว (ร้อยละ)

ภาพประกอบ 5 การจัดสรรเวลาใน 1 วันทำงาน (จันทร์-ศุกร์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่ม
วัยกลางคน อายุระหว่าง 40-59 ปี

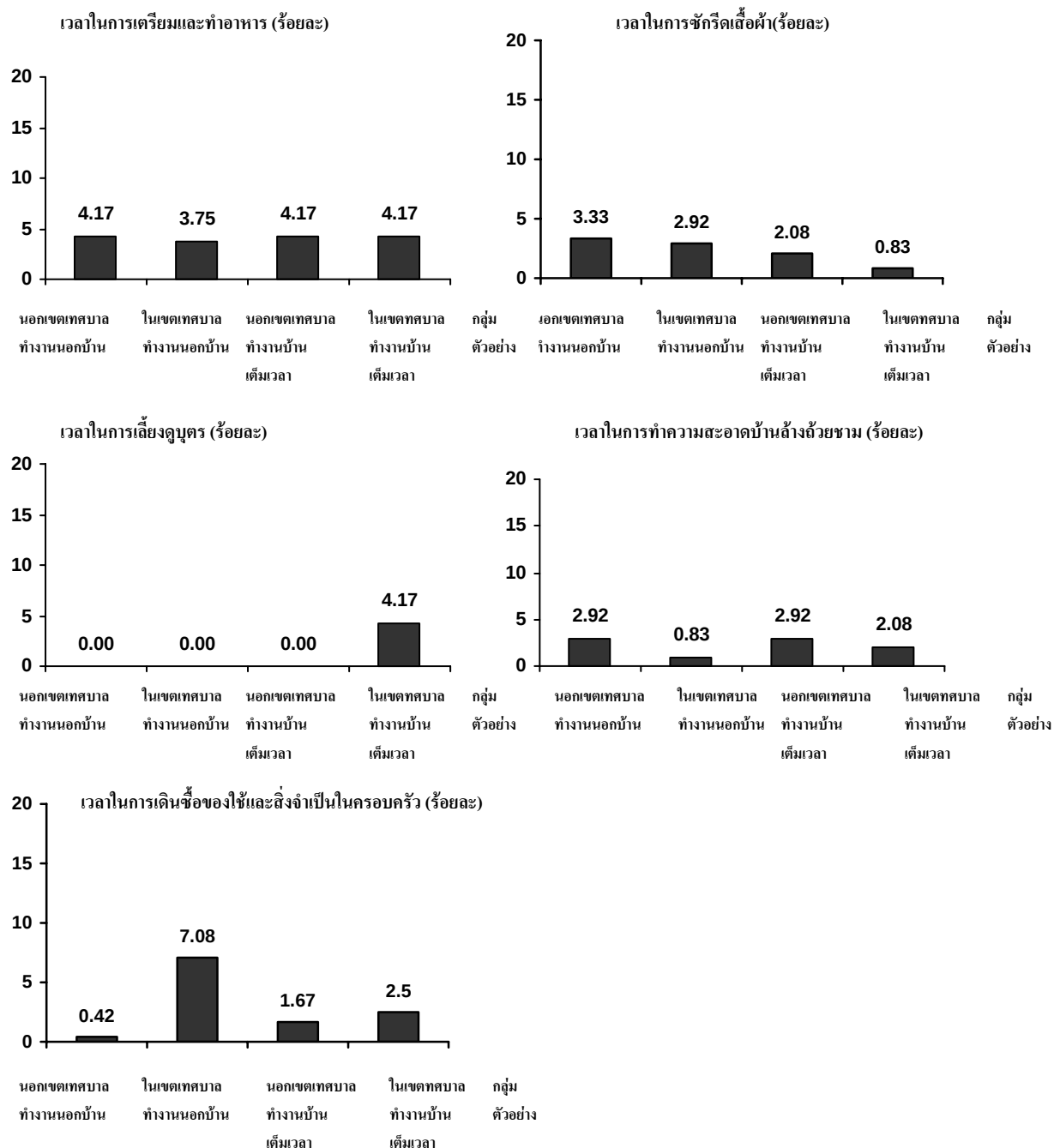
เมื่อพิจารณาในวันหยุด พบว่า ใน 1 วัน แม่บ้านกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มที่ทำงานนอกบ้านจะใช้เวลาในการทำงานบ้านทุกประเภทเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ยกเว้นเวลาในการเลี้ยงดูบุตร ของแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาจะลดลงประมาณร้อยละ 7 สำหรับแม่บ้านในและนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการผลิตงานบ้านอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน (ภาพประกอบ 6)

ภาพประกอบ 6 การจัดสรรเวลาใน 1 วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยกลางคน อายุระหว่าง 40-59 ปี

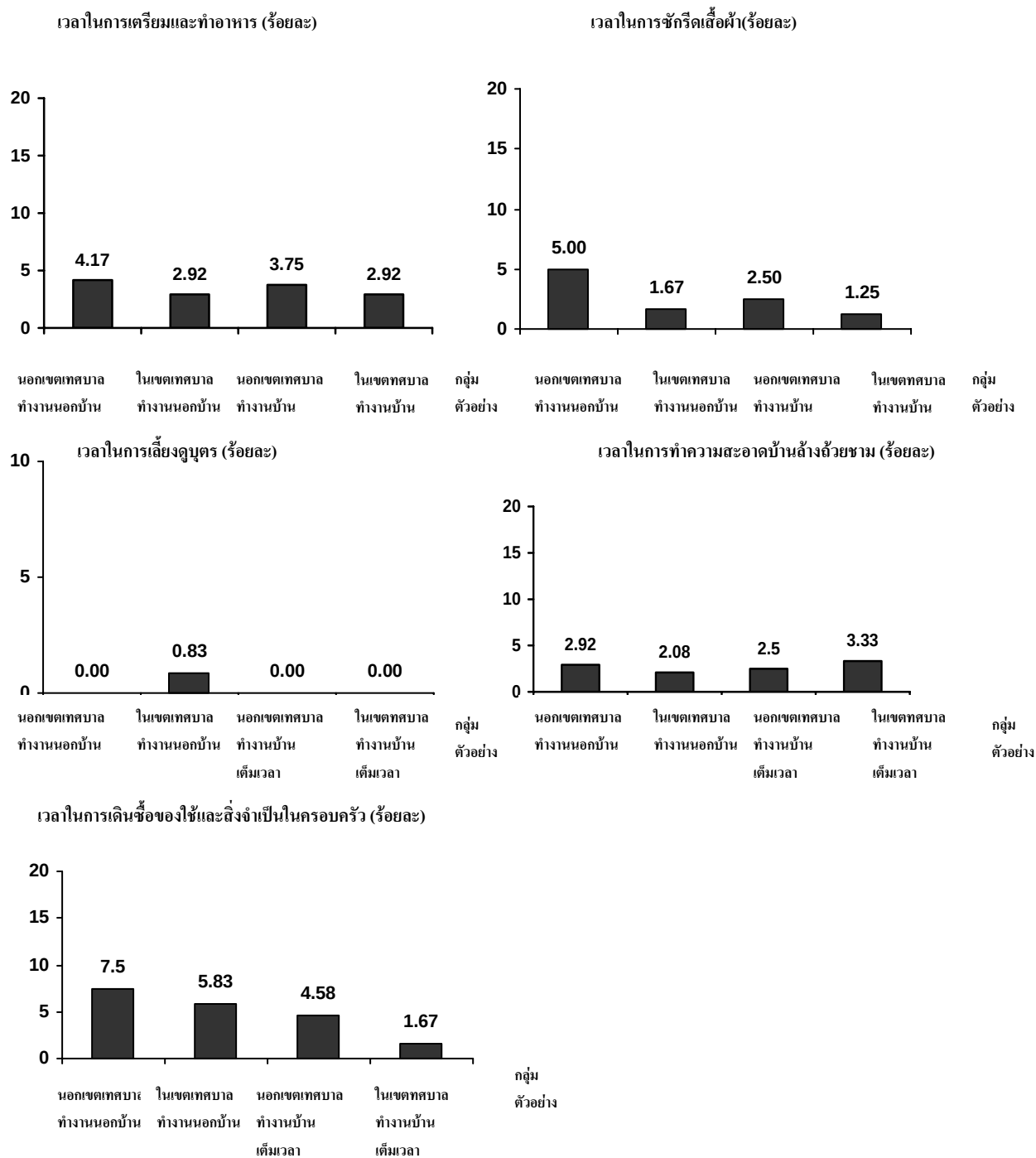
(3) แม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุ (อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป)

ส่วนแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า ใน 1 วันทำงาน แม่บ้านกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลา และกลุ่มที่ทำงานนอกบ้านจะใช้เวลาในการทำงานบ้านทุกประเภทในระดับใกล้เคียงกัน ส่วนแม่บ้านในและนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการผลิตงานบ้านอยู่ในระดับใกล้เคียงกันเช่นกัน (ภาพประกอบ 7)

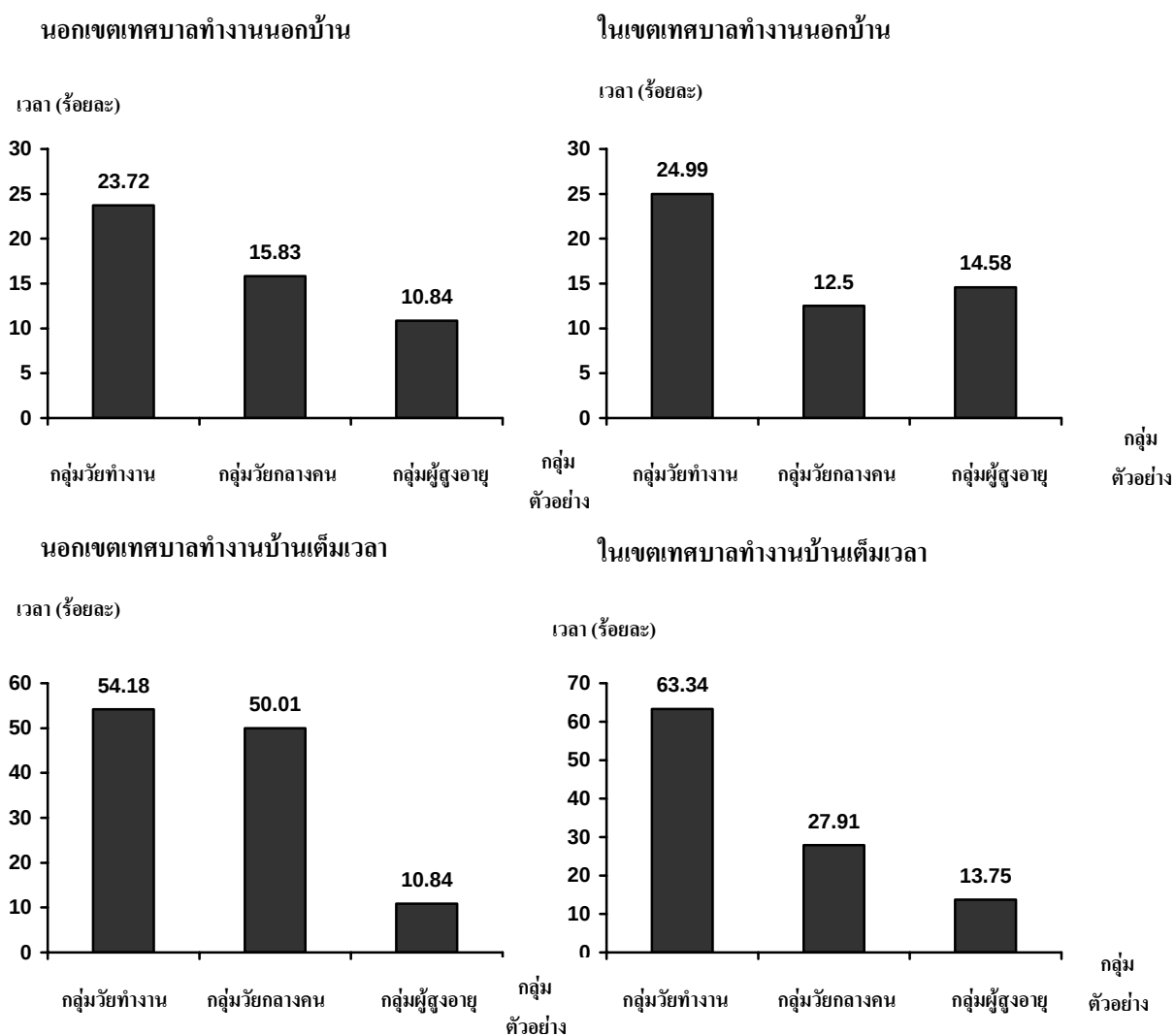
ภาพประกอบ 7 การจัดสรรเวลาใน 1 วันทำงาน (จันทร์-ศุกร์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มผู้สูงอายุ อายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป

สำหรับในวันหยุด พบว่า ใน 1 วัน แม่บ้านกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มที่ทำงานนอกบ้านจะใช้เวลาในการทำงานอยู่ในระดับใกล้เคียงกันในกิจกรรมทุกประเภท ส่วนแม่บ้านในและนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการผลิตงานบ้านอยู่ในระดับใกล้เคียงกันเช่นกัน (ภาพประกอบ 8)

ภาพประกอบ 8 การจัดสรรเวลาใน 1 วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มผู้สูงอายุ อายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป

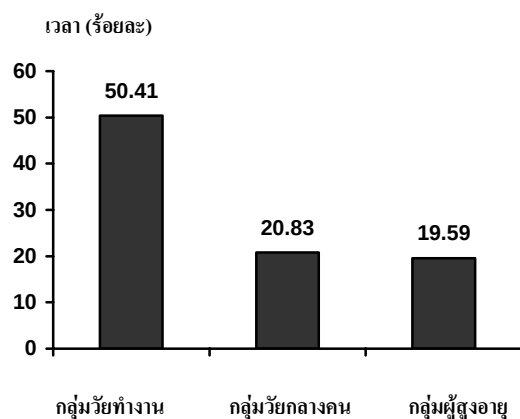
และเมื่อทำการเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านโดยรวมในวันทำงานของแม่บ้านกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า ในวันทำงานแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านสูงสุด รองลงมาคือ กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ ตามลำดับ โดยแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานที่ทำงานนอกบ้านในและนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 24.99 และ 23.72 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 63.34 และ 54.18 ตามลำดับ แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนที่ทำงานนอกบ้านในและนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 12.50 และ 15.83 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 27.91 และ 50.01 ตามลำดับ และแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุที่ทำงานนอกบ้านในและนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 14.58 และ 10.84 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 13.75 และ 10.84 ตามลำดับ (ภาพประกอบ 9)

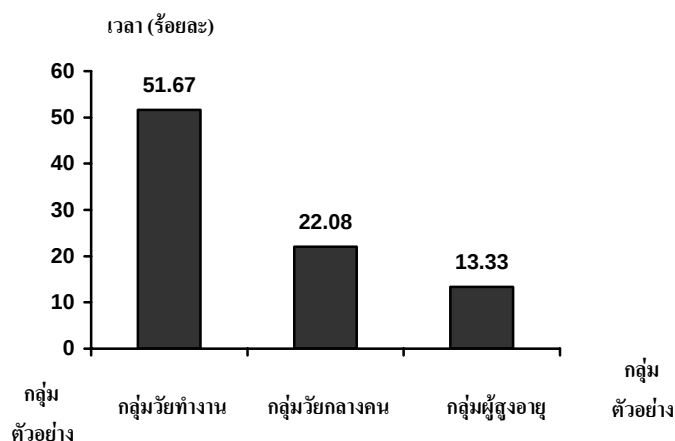
ภาพประกอบ 9 การจัดสรรเวลาใน 1 วันทำงาน (จันทร์-ศุกร์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ

กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า ในวันหยุดแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านสูงสุด รองลงมาคือ กลุ่มวัยทำกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ เช่นกัน โดยแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานที่ทำงานนอกบ้านในและนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 51.67 และ 50.41 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 67.92 และ 64.17 ตามลำดับ แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนที่ทำงานนอกบ้านในและนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 22.08 และ 20.83 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 17.92 และ 58.34 ตามลำดับ และแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุที่ทำงานนอกบ้านในและนอกเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 13.33 และ 19.59 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 9.17 และ 13.33 (ภาพประกอบ 10)

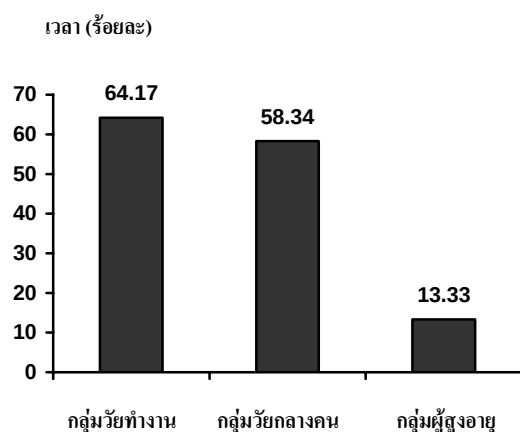
นอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน

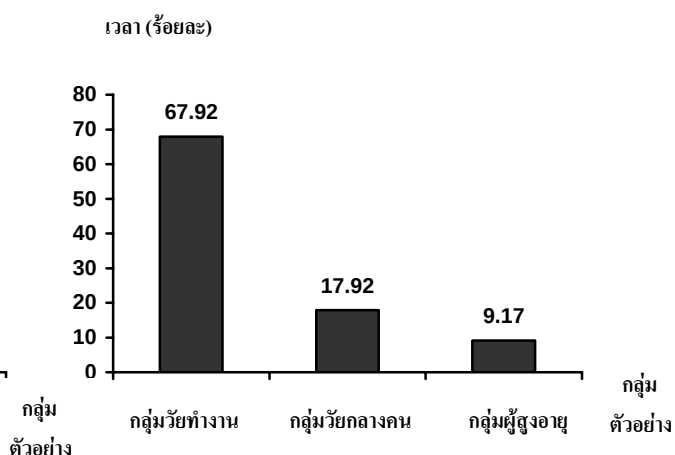
ในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน

นอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา

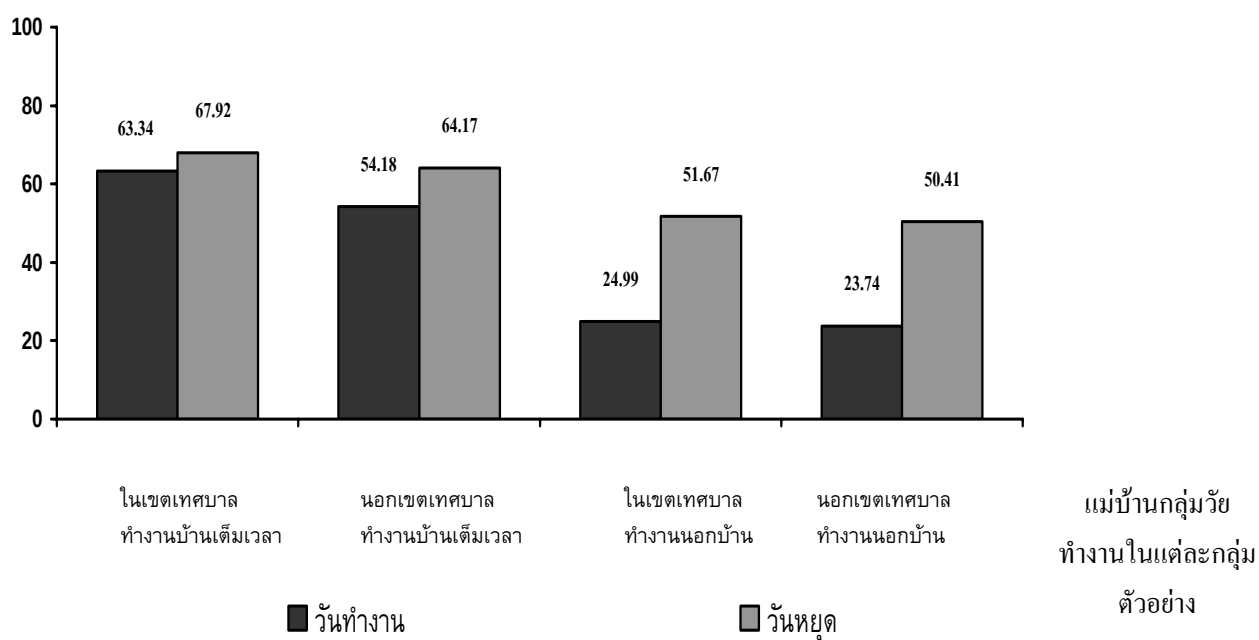
ในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา

ภาพประกอบ 10 การจัดสรรเวลาใน 1 วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) เพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ

จากการเปรียบเทียบเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานในวันทำงานและวันหยุด แสดงให้เห็นว่า แม่บ้านจะใช้เวลาในการทำงานบ้านในวันหยุดมากกว่าในวันทำงานโดยแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาในการทำงานบ้านมากที่สุด คือ ใช้เวลาร้อยละ 63.34 ในวันทำงานและร้อยละ 67.92 ในวันหยุด รองลงมาคือ แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาใช้เวลาร้อยละ 54.18 ในวันทำงานและร้อยละ 64.17 ในวันหยุด แม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านจะใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 24.99 ในวันทำงานและร้อยละ 51.67 ในวันหยุด ส่วนแม่บ้านที่ใช้เวลาในการทำงานบ้านน้อยที่สุดคือ แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาร้อยละ 23.74 ในวันทำงานและร้อยละ 50.41 ในวันหยุด ตามลำดับ (ภาพประกอบ 11)

เวลา (ร้อยละ)

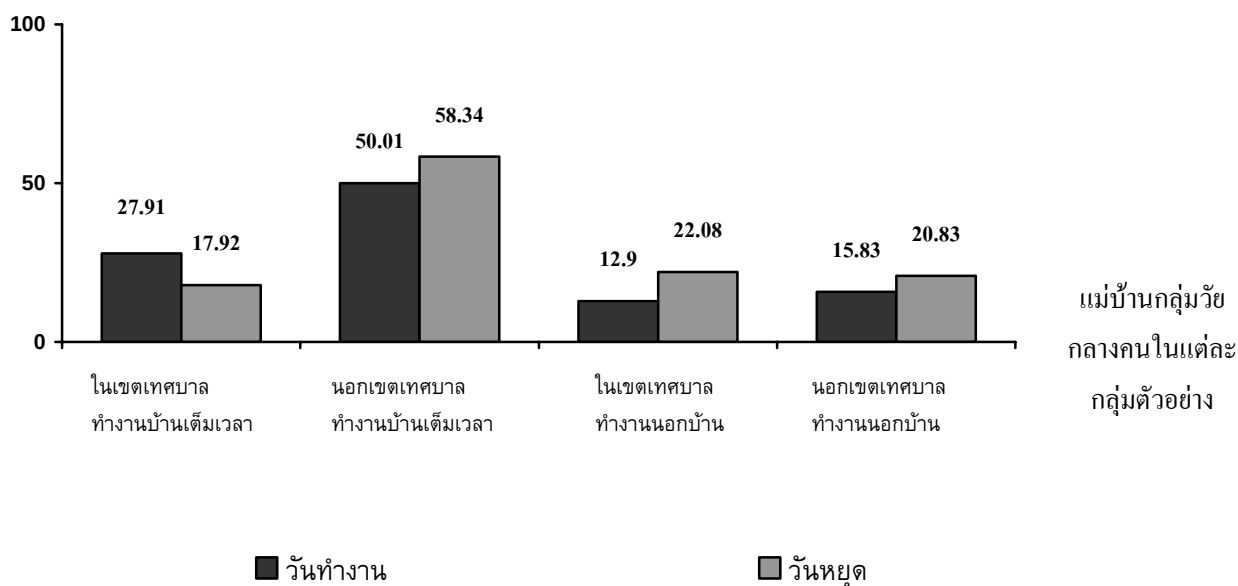

ภาพประกอบ 11 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในวันทำงานและวันหยุดเพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยทำงาน อายุระหว่าง 15-39 ปี

ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคน พบว่า แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาแม่บ้านในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านในวันหยุดมากกว่าวันทำงาน โดยแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาในการทำงานบ้านมากที่สุด คือ ใช้เวลาร้อยละ 50.01 ในวันทำงานและร้อยละ 58.34 ส่วนแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 12.9 ในวันทำงานและร้อยละ 20.08 ในวันหยุด และ

แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 15.83 ในวันทำงานและร้อยละ 20.83 ในวันหยุด ส่วนแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาในการทำงานบ้านในวันทำงานมากกว่าในวันหยุด โดยใช้เวลาร้อยละ 27.91 ในวันทำงานและร้อยละ 17.92 ในวันหยุดตามลำดับ (ภาพประกอบ 12)

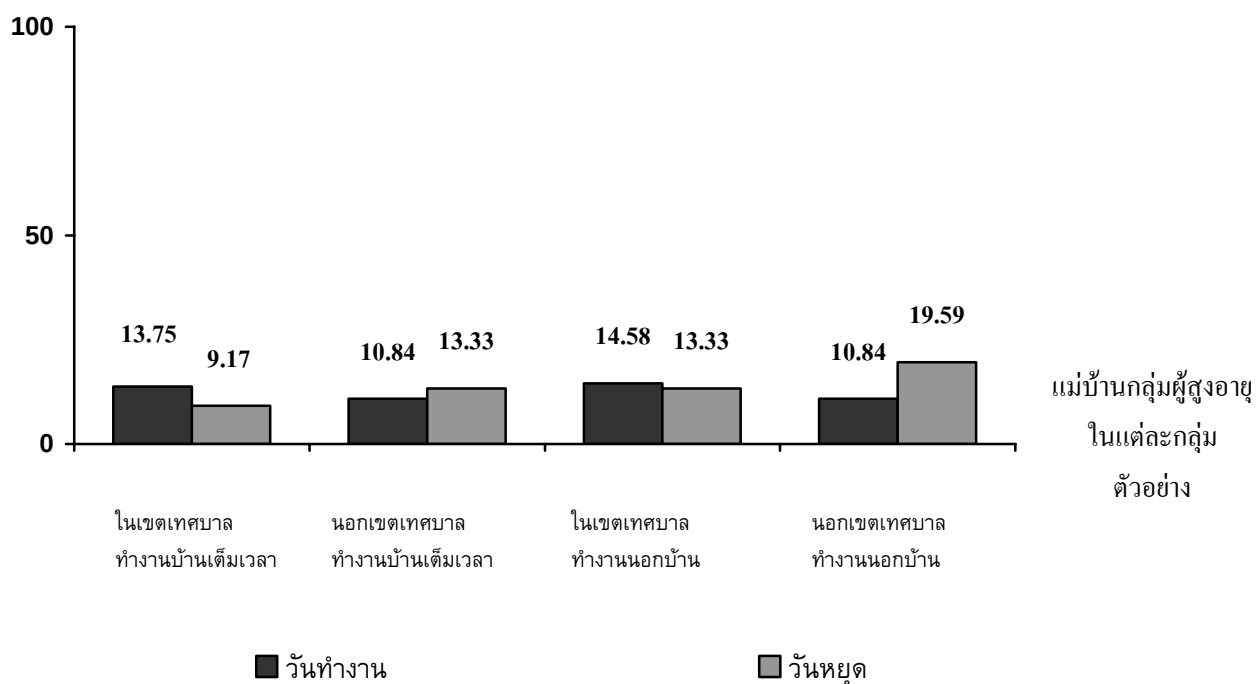
เวลา (ร้อยละ)

ภาพประกอบ 12 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในวันทำงานและวันหยุดเพื่อผลิตรายงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มวัยกลางคน อายุระหว่าง 40-59 ปี

สำหรับแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาและทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านในวันหยุดมากกว่าวันทำงาน โดยแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 10.84 ในวันทำงานและร้อยละ 13.33 ในวันหยุด ส่วนแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 10.84 ในวันทำงานและใช้เวลา 19.59 ในวันหยุด สำหรับแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาและในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านในวันทำงานมากกว่าในวันหยุด โดยแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 13.75 ในวันทำงานและร้อยละ 9.17 ในวันหยุด ส่วนแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 14.58 ในวันทำงานและร้อยละ 13.33 ในวันหยุด (ภาพประกอบ 13)

เวลา (ร้อยละ)

ภาพประกอบ 13 เปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในวันทำงานและวันหยุดเพื่อผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป

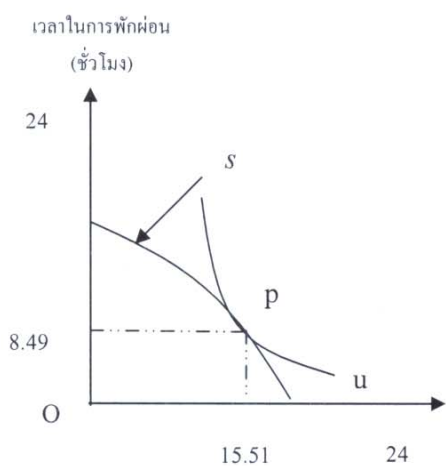
จากทฤษฎีการจัดสรรเวลาของ Gary S. Becker ที่กล่าวไว้ว่า เวลาเป็นสิ่งที่มีย่อยอย่างจำกัด ถ้าแม่บ้านเลือกที่จะใช้เวลาในการทำงานบ้านมากขึ้น ก็จะต้องสูญเสียเวลาในการทำงานนอกบ้านไป เมื่อนำทฤษฎีดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับการเลือกใช้เวลาในการทำงานของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม สามารถแสดงกราฟความเป็นไปได้ในการเลือกใช้เวลาของแม่บ้านในแต่ละกลุ่มได้ดังนี้

1. แม่บ้านทำงานบ้านเต็มเวลา

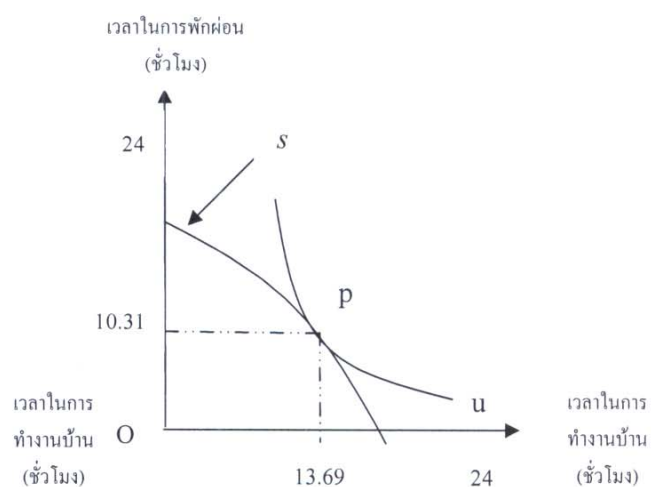
(1) กลุ่มวัยทำงาน

จากภาพประกอบ เส้น u ตัดกับเส้น s ที่จุด p ซึ่งเป็นจุดที่แม่บ้านเกิดระดับความพอใจสูงสุดในการใช้เวลาทำงานบ้านและการพักผ่อน โดยจุดที่แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานที่ทำงานบ้านเต็มเวลาอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลเลือกใช้เวลาใน 1 วัน กับการทำงานบ้านเท่ากับ 15.51 ชั่วโมง และใช้เวลาในการพักผ่อนเท่ากับ 8.49 ชั่วโมง ส่วนแม่บ้านนอกเขตเทศบาล ใช้เวลาไปกับการทำงานบ้านเท่ากับ 13.69 ชั่วโมง และใช้เวลาในการพักผ่อนเท่ากับ 10.31 ชั่วโมง(ภาพประกอบ 14)

นอกเขตเทศบาล

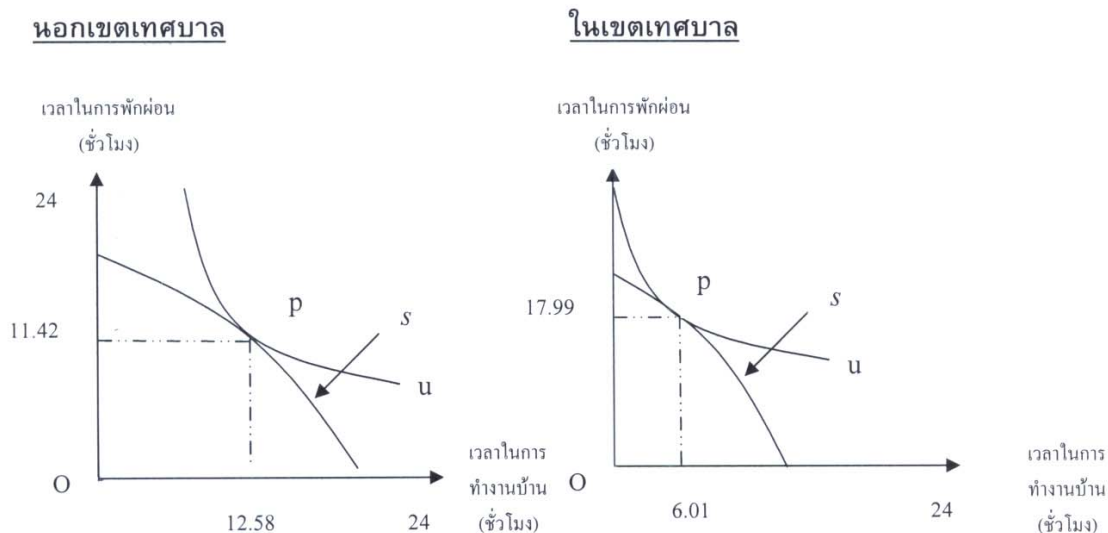
ในเขตเทศบาล

ภาพประกอบ 14 กราฟแสดงการเลือกใช้เวลาในการทำงาน ของแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานที่ทำงานบ้านเต็มเวลา ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

(2) กลุ่มวัยกลางคน

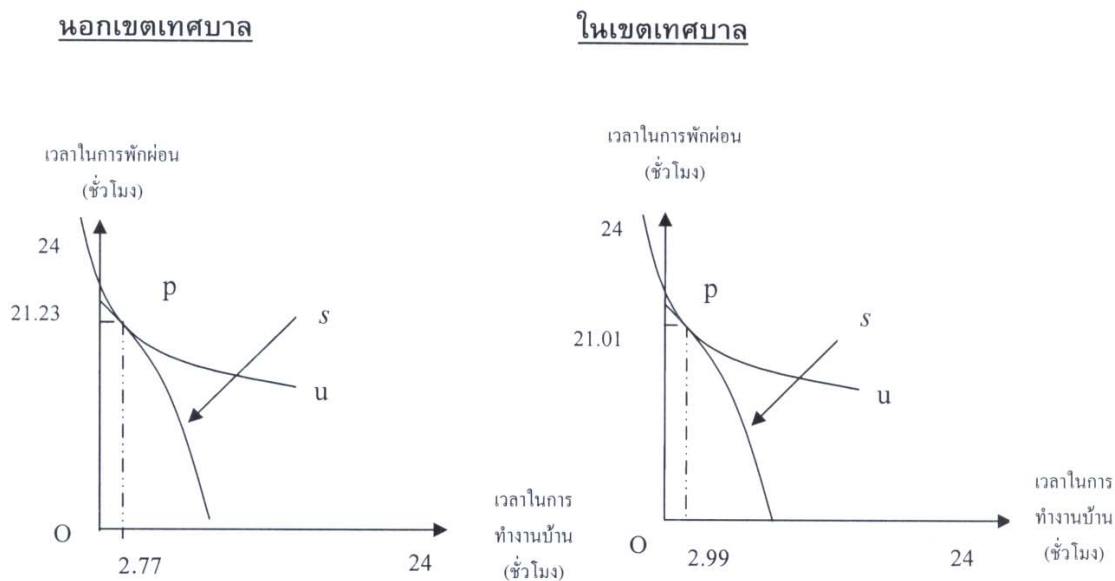
จุดที่แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลเลือกใช้เวลาใน 1 วัน กับการทำงานบ้านเท่ากับ 12.58 ชั่วโมง และใช้เวลาในการพักผ่อน เท่ากับ 11.42 ชั่วโมง ส่วนแม่บ้านนอกเขตเทศบาลเลือกใช้เวลาไปกับการทำงานบ้านเท่ากับ 6.01 ชั่วโมง และใช้เวลาในการพักผ่อน เท่ากับ 17.99 ชั่วโมง (ภาพประกอบ 15)

ภาพประกอบ 15 กราฟแสดงการเลือกใช้เวลาในการทำงาน ของแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนที่ทำงานบ้านเต็มเวลา ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

(3) กลุ่มผู้สูงอายุ

จุดที่แม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลเลือกใช้เวลาใน 1 วัน ไปกับการทำงานบ้านเท่ากับ 2.77 ชั่วโมง และใช้เวลาในการพักผ่อน เท่ากับ 21.23 ชั่วโมง ส่วนแม่บ้านนอกเขตเทศบาลเลือก ใช้เวลาไปกับการทำงานบ้านเท่ากับ 2.99 ชั่วโมง และใช้เวลาในการพักผ่อน เท่ากับ 21.01 ชั่วโมง (ภาพประกอบ 16)

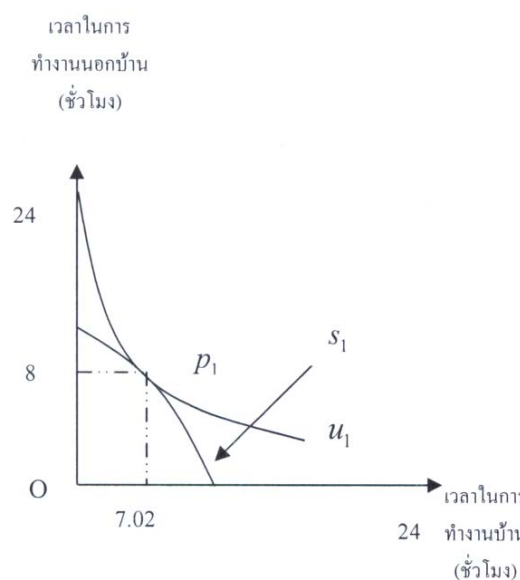
ภาพประกอบ 16 กราฟแสดงการเลือกใช้เวลาในการทำงาน ของแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุที่ทำงานบ้าน
เต็มเวลา ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

2. แม่บ้านที่ทำงานนอกบ้าน

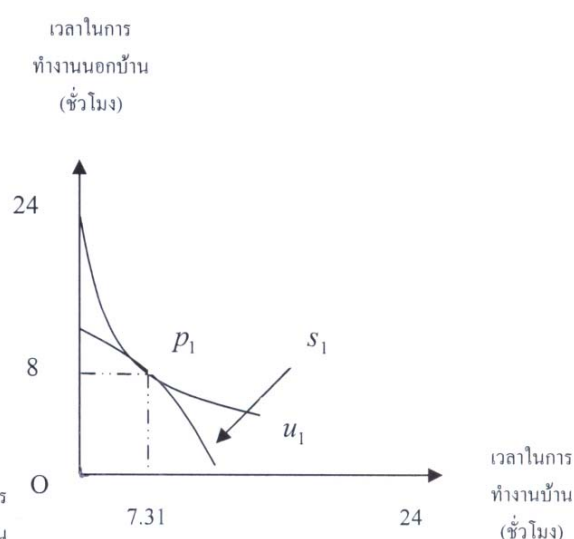
(1) กลุ่มวัยทำงาน

แม่บ้านที่ทำงานนอกบ้าน เส้น u_1 ตัดกับเส้น s_1 ที่จุด p_1 ซึ่งเป็นจุดที่แม่บ้านเกิดระดับความพอใจสูงสุดในการใช้เวลาทำงานบ้านและการทำงานนอกบ้าน โดยจุดที่แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานทำงานนอกบ้านอาศัยอยู่นอกเขตและในเขตเทศบาลเลือกใช้เวลาใน 1 วัน ไปกับการทำงานนอกบ้านเท่ากับ 8 ชั่วโมง และใช้เวลาในการทำงานบ้าน เท่ากับ 7.02 และ 7.31 ชั่วโมง ตามลำดับ (ภาพประกอบ 17)

นอกเขตเทศบาล

ในเขตเทศบาล

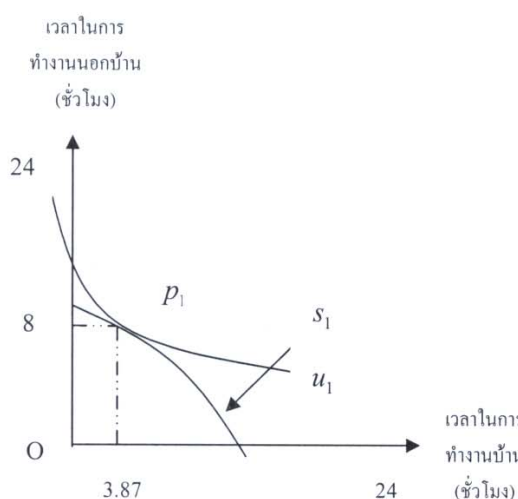

ภาพประกอบ 17 กราฟแสดงการเลือกใช้เวลาในการทำงาน ของแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานที่ทำงานนอกบ้าน ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

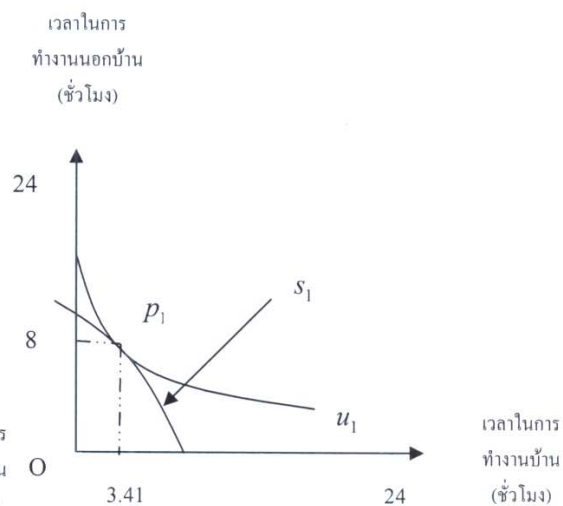
(2) กลุ่มวัยกลางคน

จุดแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนที่ทำงานนอกบ้านอาศัยอยู่นอกเขตและในเขตเทศบาล เลือกใช้เวลาใน 1 วัน ไปกับการทำงานนอกบ้านเท่ากับ 8 ชั่วโมง และใช้เวลาในการทำงานบ้านเท่ากับ 3.87 และ 3.41 ชั่วโมง ตามลำดับ (ภาพประกอบ 18)

นอกเขตเทศบาล

ในเขตเทศบาล

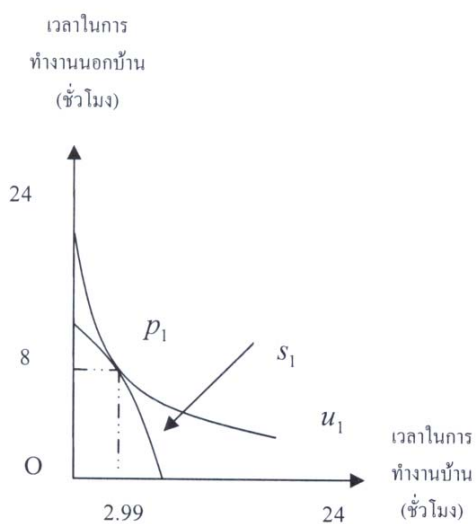

ภาพประกอบ 18 กราฟแสดงการเลือกใช้เวลาในการทำงาน ของแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนที่ทำงานนอกบ้าน ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

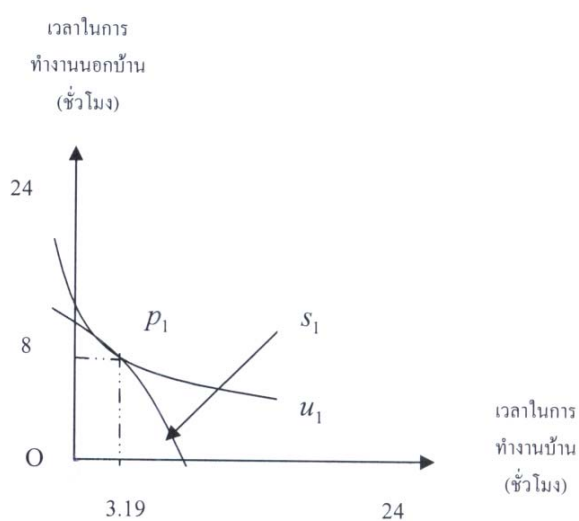
(3) กลุ่มผู้สูงอายุ

จุดที่แม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุที่ทำงานนอกบ้านอาศัยอยู่นอกเขตและในเขตเทศบาล เลือกใช้เวลาใน 1 วัน ไปกับการทำงานนอกบ้านเท่ากับ 8 ชั่วโมง และใช้เวลาในการทำงานบ้านเท่ากับ 2.99 และ 3.19 ชั่วโมง ตามลำดับ (ภาพประกอบ 19)

นอกเขตเทศบาล

ในเขตเทศบาล

ภาพประกอบ 19 กราฟแสดงการเลือกใช้เวลาในการทำงาน ของแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุที่ทำงานนอกบ้าน ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่มีต่อเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่มีต่อเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า แม่บ้านในแต่ละกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่มีต่อเวลาในการผลิตงานบ้านมีความแตกต่างกัน สามารถจำแนกได้ดังนี้ คือ

(1) นอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน

จากการศึกษา พบว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานแม่บ้านและสามีมีรายได้สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ คือ 11,608 บาทต่อเดือน และ 16,690 บาทต่อเดือน ตามลำดับ รองลงมาคือกลุ่มวัยกลางคน แม่บ้านมีรายได้ 9,573.33 บาทต่อเดือน สามีมีรายได้ 13,933.33 บาทต่อเดือน ตามลำดับ และกลุ่มผู้สูงอายุ แม่บ้านมีรายได้ 5,950 บาทต่อเดือน สามีมีรายได้ 5,437.50 บาทต่อเดือน ตามลำดับ ซึ่งจากการศึกษายังพบอีกว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานใช้เวลาในการผลิตงานบ้านสูงที่สุด คือ ใช้เวลาร้อยละ 29.28 รองลงมาคือกลุ่มวัยกลางคนใช้เวลาร้อยละ 16.11 และกลุ่มผู้สูงอายุใช้เวลาร้อยละ 12.44 ตามลำดับ

(2) ในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน

จากการศึกษา พบว่า แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนแม่บ้านและสามีมีรายได้สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ คือ 13,641.33 บาทต่อเดือน และ 11,940 บาทต่อเดือน ตามลำดับ รองลงมาคือกลุ่มผู้สูงอายุ แม่บ้านมีรายได้ 13,100 บาทต่อเดือน สามีมีรายได้ 9,600 บาทต่อเดือน ตามลำดับ และกลุ่มวัยทำงาน แม่บ้านมีรายได้ 10,384.40 บาทต่อเดือน สามีมีรายได้ 10,037.20 บาทต่อเดือน ตามลำดับ นอกจากนี้ แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานใช้เวลาในการผลิตงานบ้านสูงที่สุด คือ ใช้เวลาร้อยละ 30.44 รองลงมาคือกลุ่มวัยกลางคนใช้เวลาร้อยละ 14.22 และกลุ่มผู้สูงอายุใช้เวลาร้อยละ 13.28 ตามลำดับ

(3) นอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา

จากการศึกษา พบว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานสามีมีรายได้สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ คือ 13,292 บาทต่อเดือน รองลงมาคือกลุ่มวัยกลางคน สามีมีรายได้ 12,000 บาทต่อเดือน และกลุ่มผู้สูงอายุสามีมีรายได้ 10,300 บาทต่อเดือน ตามลำดับ จากการศึกษายังพบว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานใช้เวลาในการผลิตงานบ้านสูงที่สุด คือ ใช้เวลาร้อยละ 53.22 รองลงมาคือกลุ่มวัยกลางคนใช้เวลาร้อยละ 48.89 และกลุ่มผู้สูงอายุใช้เวลาร้อยละ 10.78 ตามลำดับ

(4) ในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา

จากการศึกษา พบว่า แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนสามีมีรายได้สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ คือ 18,900 บาทต่อเดือน รองลงมาคือกลุ่มวัยทำงาน สามีมีรายได้ 17,152 บาทต่อเดือน และกลุ่มผู้สูงอายุสามีมีรายได้ 7,300 บาทต่อเดือน ตามลำดับ สำหรับเวลาในการผลิตงานบ้านพบว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานใช้เวลาในการผลิตงานบ้านสูงที่สุด คือ ใช้เวลาร้อยละ 60.33 รองลงมาคือกลุ่มวัยกลางคนใช้เวลาร้อยละ 23.39 และกลุ่มผู้สูงอายุใช้เวลาร้อยละ 11.61 ตามลำดับ (ตาราง 18)

ตาราง 18 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่มีต่อเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรสงคราม

กลุ่มตัวอย่าง	รายได้ของแม่บ้าน ต่อเดือน (บาท)	รายได้ของสามี ต่อเดือน (บาท)	รายได้ของครอบครัว ต่อเดือน (บาท)	เวลาในการ ผลิตงานบ้าน (ร้อยละ)
นอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน				
-วัยทำงาน	11,608.00	16,690.00	28,298.00	29.28
-วัยกลางคน	9,573.33	13,933.33	23,506.67	16.11
-ผู้สูงอายุ	5,950.00	5,437.50	11,387.50	12.44
ในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน				
-วัยทำงาน	10,384.00	10,037.20	20,421.60	30.44
-วัยกลางคน	13,641.33	11,940.00	25,581.33	14.22
-ผู้สูงอายุ	13,100.00	9,600.00	22,700.00	13.28
นอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา				
-วัยทำงาน	-	13,292.00	13,292.00	53.22
-วัยกลางคน	-	12,000.00	12,000.00	48.89
-ผู้สูงอายุ	-	10,300.00	10,300.00	10.78
ในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา				
-วัยทำงาน	-	17,152.00	17,152.00	60.33
-วัยกลางคน	-	18,900.00	18,900.00	23.39
-ผู้สูงอายุ	-	7,300.00	7,300.00	11.61

ตอนที่ 3 การประเมินและเปรียบเทียบมูลค่าของงานบ้านโดยใช้วิธีการหาค่าเสียโอกาส
และวิธีหาค่าทดแทน

ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 การประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสจะคำนวณจากรายได้ของแม่บ้านที่เสียไปจากการที่ยอมสละเวลาทั้งหมดมาใช้ในการทำงานบ้าน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาถ้ามีโอกาสทำงานนอกบ้านจะมีรายได้เฉลี่ย 6,502.08 บาทต่อเดือน ทำงานเดือนละ 26 วัน วันละ 8 ชั่วโมง คิดเป็นรายได้ 31.26 บาทต่อชั่วโมง แต่แม่บ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านเฉลี่ย 13.69 ชั่วโมงต่อวัน ดังนั้นมูลค่างานบ้านของแม่บ้านกลุ่มนี้ประเมินด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสจะมีค่าเท่ากับ 31.26×13.69 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 427.95 บาทต่อวัน สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา มูลค่าของงานบ้านมีค่าเท่ากับ 600.42 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา

มูลค่าของงานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 193.86 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา มูลค่างานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 216.42 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา มูลค่างานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 57.39 บาทต่อวัน และแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา มูลค่างานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 40.40 บาทต่อวัน ตามลำดับ (ตาราง 19)

ตาราง 19 มูลค่างานบ้านที่ประเมินโดยใช้วิธีหาค่าเสียโอกาส¹¹

กลุ่มตัวอย่าง	รายได้เฉลี่ยต่อชั่วโมง (บาท)	จำนวนชั่วโมงทำงานบ้านใน 1 วัน (ชั่วโมง)	มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้โดยวิธีหาค่าเสียโอกาส (บาทต่อวัน)
กลุ่มวัยทำงาน			
-นอกเขตเทศบาล	31.26	13.69	427.95
-ในเขตเทศบาล	38.97	15.51	600.42
กลุ่มวัยกลางคน			
-นอกเขตเทศบาล	15.41	12.58	193.86
-ในเขตเทศบาล	36.01	6.01	216.42
กลุ่มผู้สูงอายุ			
-นอกเขตเทศบาล	20.72	2.77	57.39
-ในเขตเทศบาล	13.51	2.99	40.40

ส่วนการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าทดแทนได้ทำการแยกการคำนวณออกเป็น 2 ประเภทคือ การประเมินค่างานบ้านจากการทำงานบ้านและการประเมินค่างานบ้านจากการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งการประเมินค่างานบ้านจากการทำงานบ้านคำนวณจากอัตราค่าจ้างของคนมาทำงานบ้านแทนแม่บ้าน เมื่อแม่บ้านไม่ได้ทำงานบ้านเอง มูลค่าของค่าจ้างที่แม่บ้านต้องจ่ายไปนั้นก็คือมูลค่างานบ้านจากการคำนวณด้วยวิธีการหาค่าทดแทนนั่นเอง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า แม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงครามต้องเสียค่าจ้างคนมาทำงานบ้านแทนโดยเฉลี่ย 5,500 บาทต่อเดือนทำงานเดือนละ 30 วัน วันละ 10 ชั่วโมง ดังนั้นอัตราค่าจ้างเฉลี่ย 18.33 บาทต่อชั่วโมง แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้านทำงานบ้านวันละ 7.53 ชั่วโมงต่อวัน ดังนั้นมูลค่างานบ้านประเมินค่าด้วยวิธีหาค่าทดแทนจึงมีค่าเท่ากับ 18.33×7.53 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 138.03

¹¹ มูลค่างานบ้านที่ประเมินโดยใช้วิธีค่าเสียโอกาสคิดเฉพาะแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา โดยคำนวณจากจำนวนเงินที่แม่บ้านจะได้รับเป็นค่าตอบแทนถ้าแม่บ้านขายแรงงานในตลาดแรงงาน

บาทต่อวัน สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานในเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้มีมูลค่าเท่ากับ 143.52 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน งานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 75.89 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนในเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้านและงานนอกบ้าน งานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 67.09 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน งานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 58.66 บาทต่อวัน และแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน งานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 62.51 บาทต่อวัน ตามลำดับ (ตาราง 20)

ตาราง 20 มูลค่างานบ้านที่ประเมินโดยใช้วิธีหาค่าทดแทนจากการทำงานบ้าน¹²

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าทดแทนเฉลี่ย ใน 1 วัน (บาทต่อชั่วโมง)	จำนวนชั่วโมง ทำงานบ้านใน 1 วัน (ชั่วโมง)	มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ โดยวิธีหาค่าทดแทน (บาทต่อวัน)
กลุ่มวัยทำงาน			
-นอกเขตเทศบาล	18.33	7.53	138.03
-ในเขตเทศบาล	18.33	7.83	143.52
กลุ่มวัยกลางคน			
-นอกเขตเทศบาล	18.33	4.14	75.89
-ในเขตเทศบาล	18.33	3.66	67.09
กลุ่มผู้สูงอายุ			
-นอกเขตเทศบาล	18.33	3.20	58.66
-ในเขตเทศบาล	18.33	3.41	62.51

ส่วนการประเมินค่างานบ้านจากการเลี้ยงดูบุตรสามารถคำนวณได้จากอัตราค่าจ้างที่ครอบครัวในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงครามต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าเลี้ยงดูบุตร มูลค่าของค่าจ้างที่แม่บ้านต้องจ่ายไปนั้นก็คือมูลค่างานบ้านจากการคำนวณด้วยวิธีการหาค่าทดแทนนั่นเอง จากการศึกษาพบว่า แม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงครามต้องเสียค่าจ้างในการเลี้ยงดูบุตรเฉลี่ย 3,625 บาทต่อเดือน ทำงานเดือนละ 22 วัน วันละ 10 ชั่วโมง ดังนั้นอัตราค่าจ้างเฉลี่ย 16.48 บาทต่อชั่วโมง แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้านเลี้ยงดูบุตรวันละ 4.31 ชั่วโมงต่อวัน ดังนั้นมูลค่างานบ้านประเมินค่าด้วยวิธีหาค่าทดแทนจึงมีค่าเท่ากับ 16.48×4.31

¹² มูลค่างานบ้านที่ประเมินโดยใช้วิธีค่าทดแทนจากการทำงานบ้านคำนวณจากการสอบถามอัตราค่าจ้างที่ครอบครัวในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงครามต้องจ่ายเพื่อจ้างคนมาทำงานบ้านแทน

ซึ่งมีค่าเท่ากับ 71.03 บาทต่อวัน สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานในเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้มีมูลค่าเท่ากับ 75.81 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนและกลุ่มผู้สูงอายุนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน ไม่มีมูลค่างานบ้าน แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนในเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้านและงานนอกบ้าน งานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 4.94 บาทต่อวัน และแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน งานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 3.30 บาทต่อวัน ตามลำดับ (ตาราง 21)

ตาราง 21 มูลค่างานบ้านที่ประเมินโดยใช้วิธีหาค่าทดแทนจากการเลี้ยงดูบุตร¹³

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าทดแทนเฉลี่ย ใน 1 วัน (บาทต่อชั่วโมง)	จำนวนชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใน 1 วัน (ชั่วโมง)	มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ โดยวิธีหาค่าทดแทน (บาทต่อวัน)
กลุ่มวัยทำงาน			
-นอกเขตเทศบาล	16.48	4.31	71.03
-ในเขตเทศบาล	16.48	4.60	75.81
กลุ่มวัยกลางคน			
-นอกเขตเทศบาล	16.48	ไม่มี	ไม่มี
-ในเขตเทศบาล	16.48	0.30	4.94
กลุ่มผู้สูงอายุ			
-นอกเขตเทศบาล	16.48	ไม่มี	ไม่มี
-ในเขตเทศบาล	16.48	0.20	3.30

และเมื่อทำการเปรียบเทียบมูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสและวิธีหาค่าทดแทน พบว่า มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสมีค่าสูงกว่ามูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ด้วยวิธีหาค่าทดแทนมากในกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยกลางคน โดยกลุ่มวัยทำงานในเขตเทศบาลการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสสูงกว่าวิธีหาค่าทดแทน 318.09 บาท และนอกเขตเทศบาลสูงกว่า 218.89 บาท กลุ่มวัยทำงานในเขตเทศบาลการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสสูงกว่าวิธีหาค่าทดแทน 144.39 บาท และนอกเขตเทศบาลสูงกว่า 117.97 บาท ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าทดแทนสูงกว่าการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธี

¹³ มูลค่างานบ้านที่ประเมินโดยใช้วิธีหาค่าทดแทนจากการเลี้ยงดูบุตรคำนวณจากการสอบถามอัตราค่าจ้างที่ครอบครัวในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงครามต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าเลี้ยงดูบุตร

หาค่าเสียโอกาส โดยนอกเขตเทศบาลสูงกว่า 25.41 บาท สำหรับนอกเขตเทศบาลสูงกว่า 1.27 บาท (ตาราง 22)

ตาราง 22 เปรียบเทียบมูลค่างานบ้านที่ประเมินโดยใช้วิธีหาค่าเสียโอกาสและวิธีหาค่าทดแทน

(หน่วย : บาทต่อวัน)

กลุ่มตัวอย่าง	มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ โดยวิธีหาค่าเสียโอกาส	มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ โดยวิธีหาค่าทดแทน
กลุ่มวัยทำงาน		
-นอกเขตเทศบาล	427.95	209.06
-ในเขตเทศบาล	600.42	219.33
กลุ่มวัยกลางคน		
-นอกเขตเทศบาล	193.86	75.89
-ในเขตเทศบาล	216.42	72.03
กลุ่มผู้สูงอายุ		
-นอกเขตเทศบาล	57.39	58.66
-ในเขตเทศบาล	40.40	65.81

จากการประเมินค่างานบ้านข้างต้น มูลค่างานบ้านของแม่บ้านที่ได้ในแต่ละกลุ่มจะมีวิธีในการคำนวณและมีมูลค่าที่แตกต่างกัน โดยแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้านมูลค่างานบ้านที่คำนวณได้จะใช้วิธีการหาค่าทดแทน ส่วนแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลามูลค่างานบ้านที่คำนวณได้จะใช้วิธีการหาค่าเสียโอกาส ซึ่งจากการศึกษา พบว่า มูลค่างานบ้านของแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาโดยเฉลี่ยจะมีมูลค่าสูงกว่าแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้าน ทั้งนี้เนื่องจากแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลามีมูลค่าของค่าเสียโอกาสจากการทำงานนอกบ้านมากกว่ามูลค่าของงานบ้านที่ต้องจ่ายทดแทน

จากผลการประเมินค่างานบ้าน พบว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงาน มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้จะมีค่าสูงที่สุด โดยเฉพาะแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา มูลค่างานบ้านก็จะยิ่งมีสูงมากขึ้น จากตาราง 23 พบว่า มูลค่างานบ้านของแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลากลุ่มวัยทำงานสูงถึง 15,610.92 บาทต่อเดือน ทั้งนี้เพราะแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาในการทำงานบ้านสูงมากเมื่อเทียบกับแม่บ้านกลุ่มอื่น นอกจากนี้จากการศึกษายังพบอีกว่า แม่บ้านกลุ่มที่มีมูลค่างานบ้านสูงค่าใช้จ่ายในครัวเรือนจะมีค่าสูงขึ้นตามไปด้วยแต่เป็นที่น่าสังเกตว่า แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาถึงแม้มูลค่างานบ้านจะมีค่าสูงกว่าแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้าน แต่ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนกลับมีค่าต่ำกว่า ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเหตุผลที่เป็นเช่นนี้เพราะแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่บ้าน งานบ้านต่างๆก็จะเป็นผู้ทำเองทั้งหมด ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนจึงมีค่าต่ำกว่า (ตาราง 23)

ตาราง 23 เปรียบเทียบมูลค่างานบ้านและค่าใช้จ่ายในครัวเรือนต่อเดือน

(หน่วย : บาทต่อเดือน)

กลุ่มตัวอย่าง	มูลค่างานบ้าน ¹⁴	ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน
นอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน		
-วัยทำงาน	5,703.56	7,680.00
-วัยกลางคน	2,276.70	7,000.00
-ผู้สูงอายุ	1,759.80	4,070.00
ในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน		
-วัยทำงาน	5,973.42	6,636.00
-วัยกลางคน	2,121.38	8,673.00
-ผู้สูงอายุ	1,947.90	9,440.00
นอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา		
-วัยทำงาน	11,126.70	6,160.00
-วัยกลางคน	5,040.36	5,847.00
-ผู้สูงอายุ	1,492.14	4,700.00
ในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา		
-วัยทำงาน	15,610.92	6,032.00
-วัยกลางคน	5,626.92	6,433.00
-ผู้สูงอายุ	1,050.40	3,200.00

ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 1 ว่าการวัดผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัด (Gross Provincial Product :GPP) จะนับเฉพาะสินค้าและบริการที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนโดยการผ่านระบบตลาดเท่านั้น ส่วนสินค้าและบริการที่ไม่ผ่านระบบตลาด เช่น การทำงานบ้านของแม่บ้าน ยังไม่มีการถูกรวมไว้ในตัวเลข GPP ส่งผลให้ค่า GPP ที่ได้เป็นค่าที่ต่ำกว่าความเป็นจริง จากตาราง 24 จะพบว่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวของจังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2550 มีค่าเท่ากับ 79,545 บาทต่อปี เมื่อได้มีการนำมูลค่าของงานบ้านเข้ามานับรวมในการคำนวณ ค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวที่นับรวมมูลค่างานบ้านคำนวณด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสมีค่าเท่ากับ 191,364 บาทต่อปี เพิ่มขึ้นจากเดิมคิดเป็นร้อยละ 240.57 ส่วนผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวที่นับรวมมูลค่างานบ้านคำนวณด้วยวิธีหาค่าทดแทนมีค่าเท่ากับ 130,328 บาทต่อหัว เพิ่มขึ้นจากเดิมคิดเป็นร้อยละ 163.84 แสดงให้เห็นว่าถ้ามีการนับรวมมูลค่างานบ้านเข้าไปในตัวเลข GPP แล้ว ค่า GPP ที่ได้จะเพิ่มขึ้น 1-2 เท่า

¹⁴ มูลค่าของงานบ้าน คือ ค่าของงานบ้านที่คำนวณโดยใช้วิธีการหาค่าเสียโอกาสสำหรับกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลา และวิธีการหาค่าทดแทนสำหรับกลุ่มที่ทำงานนอกบ้าน

ตาราง 24 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวของจังหวัดสมุทรสงครามเมื่อนับรวมมูลค่างานบ้าน
(หน่วย : บาทต่อปี)

จังหวัด	ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว		
	ปี 2550	เมื่อนับรวมมูลค่างานบ้าน ที่คำนวณด้วยวิธี หาค่าเสียโอกาส	เมื่อนับรวมมูลค่างานบ้าน ที่คำนวณด้วยวิธี หาค่าทดแทน
สมุทรสงคราม	79,545	191,364	130,328

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาทัศนคติการทำงานบ้านใน 3 ด้าน คือ (1) ภาระในการทำงานบ้าน (2) ความรับผิดชอบร่วมกันในการทำงานบ้าน (3) การแบ่งเบาภาระในการทำงานบ้านของบุคคลในครอบครัว โดยการใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

จากการสอบถามทัศนคติในการทำงานบ้านของแม่บ้านพบว่า แม่บ้านในแต่ละกลุ่มที่ทำงานบ้านและงานนอกบ้าน มีความเห็นว่า งานบ้านไม่ได้เป็นภาระที่หนักเกินไป คิดเป็นร้อยละ 80 สาเหตุเป็นเพราะแม่บ้านคิดว่างานบ้านเป็นความรับผิดชอบที่ผู้หญิงจะต้องทำเป็นปกติอยู่แล้ว ถึงแม้ว่าตนเองจะต้องออกไปทำงานนอกบ้านด้วยก็ตาม แต่ก็ยังต้องรับผิดชอบงานบ้านด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบงานบ้านร่วมกันของคนในครอบครัวพบว่า แม่บ้านร้อยละ 95 มีความเห็นว่าทุกคนภายในบ้านควรจะรับผิดชอบงานบ้านร่วมกัน ทั้งนี้เพราะคิดว่างานบ้านไม่ได้เป็นความรับผิดชอบของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงผู้เดียวในฐานะที่อยู่บ้านร่วมกันจึงต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบงานบ้านร่วมกันด้วย สำหรับการสอบถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบงานบ้านในครอบครัวว่ามีการแบ่งเบาภาระอย่างเหมาะสมหรือไม่ พบว่า ร้อยละ 91 มีความเห็นว่าในครอบครัวของตนมีการแบ่งเบาภาระในการทำงานบ้านอย่างเหมาะสมอยู่แล้ว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยพร้อมทั้งอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ และได้
นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายในการวิจัย
2. ความสำคัญของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมครัวเรือนของแม่บ้านใน
อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มที่เลือกทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มที่ทำงานนอกบ้าน
2. เพื่อทำการประเมินมูลค่างานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม
กลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มที่ทำงานนอกบ้าน

2. ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงแบบแผนและความแตกต่างของการจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรม
ครัวเรือนของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มที่เลือกทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มที่
ทำงานนอกบ้าน
2. เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของงานบ้านที่ประเมินได้ และใช้เป็นประโยชน์สำหรับ
การวางแผนทางเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทและสถานภาพของสตรีที่เป็นหน่วยการผลิตหนึ่งจาก
ครัวเรือนที่สำคัญ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้หญิงที่สมรสแล้วทั้งในและนอกเขตเทศบาล
ในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 8,442 คน โดยทำการศึกษาในกลุ่มผู้หญิงที่ทำงาน

บ้านเต็มเวลาและกลุ่มผู้หญิงที่ทำงานนอกบ้าน ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป โดยทำการจำแนกออกเป็น 3 ช่วงอายุ คือกลุ่มวัยทำงาน กลุ่มวัยกลางคน และกลุ่มผู้สูงอายุ

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ได้จากการแจกแจงแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและกลุ่มแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้าน โดยใช้วิธีการคัดเลือกบุคคลที่จะตกเป็นตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวโดยการกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเฉพาะในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 200 ตัวอย่าง และทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างด้วยการเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักในแต่ละกลุ่ม

3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวข้องกับการจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอจังหวัดสมุทรสงคราม โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้จากการทำงานนอกบ้าน ระดับการศึกษาของสามี อาชีพของสามี รายได้ของสามี อายุการสมรส และจำนวนบุตร

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการทำงานบ้าน รวมทั้งลักษณะของการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้าน

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติในการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

- 1) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่สามารถอ้างอิงได้ ผลการวิจัยรวมทั้งข้อมูลที่ได้มีการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการสร้างแบบสอบถาม
- 2) ข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง และทำการรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.4 การจัดการกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืนมาทุกฉบับเพื่อคัดเลือกเอาฉบับที่สมบูรณ์

2. แยกแบบสอบถามให้เป็นหมวดหมู่ จำแนกตามสภาพการทำงาน นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อวิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้โดยการแจกแจงในรูปแบบตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละ แล้วนำเสนอ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติพื้นฐาน นำคำตอบจากแบบสอบถามมาทำการแจกแจงความถี่แล้วคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลดังนี้

- 1.1 ระดับการศึกษาของผู้หญิง
- 1.2 อาชีพของผู้หญิง
- 1.3 อายุของสามี
- 1.4 ระดับการศึกษาของสามี
- 1.5 อาชีพของสามี
- 1.6 จำนวนบุตร
- 1.7 ระยะเวลาการสมรส
- 1.8 ลักษณะครอบครัว
- 1.9 รายได้จากการทำงานนอกบ้านของผู้หญิง
- 1.10 รายได้จากการทำงานนอกบ้านของสามี
- 1.11 เวลาในการทำงานนอกบ้าน

2. วิเคราะห์ถึงการจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและในกลุ่มที่ทำงานนอกบ้าน ใน 1 วัน โดยแยกพิจารณาในแต่ละกลุ่ม ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. ทำการประเมินค่าของงานบ้านของแม่บ้านในแต่ละกลุ่มด้วยวิธีการหาค่าทดแทน และวิธีการหาค่าเสียโอกาส แล้วนำวิธีการทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน

4. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ การจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามลักษณะการทำงาน ดังนี้

4.1.1 ผลการศึกษาการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองสมุทรสงคราม

1. แม่บ้านในเขตเทศบาล

(1) ทำงานบ้านเต็มเวลา

โดยเฉลี่ยในวันทำงานแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 15.2 ชั่วโมง/วัน ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.2 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 11.2 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.6 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.2 ชั่วโมง ส่วนในวันหยุดจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 16.3 ชั่วโมง/วัน สามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.3 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 11.5 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.5 ชั่วโมง

ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนโดยเฉลี่ยในวันทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 6.7 ชั่วโมง/วัน ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.1 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 2.4 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.8 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.4 ชั่วโมง ส่วนในวันหยุดจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 4.3 ชั่วโมง/วัน สามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 0.9 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 0.7 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 0.7 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.5 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.5 ชั่วโมง

สำหรับแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุโดยเฉลี่ยในวันทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 3.3 ชั่วโมง/วัน ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 0.2 ชั่วโมง เลี้ยงดูบุตรใช้เวลา 1.0 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.5 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 0.6 ชั่วโมง ส่วนในวันหยุดจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 2.2 ชั่วโมง/วัน สามารถแยกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 0.7 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 0.3 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.8 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 0.4 ชั่วโมง

สำหรับแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุโดยเฉลี่ยในวันทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 2.6 ชั่วโมง/วัน ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมต่างๆดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1.0 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 0.8 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.7 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 0.1 ชั่วโมง ส่วนในวันหยุดจะใช้เวลาในการทำงานบ้านประมาณ 4.7 ชั่วโมง/วัน สามารถแยกเป็นกิจกรรมต่างๆดังนี้ คือ เตรียมและทำอาหารใช้เวลา 1.0 ชั่วโมง ซักรีดเสื้อผ้าใช้เวลา 1.2 ชั่วโมง ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชามใช้เวลา 0.7 ชั่วโมง และเดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นของครอบครัวใช้เวลา 1.8 ชั่วโมง

4.1.2 การเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งทำการเปรียบเทียบใน 3 กลุ่มอายุ คือ

(1) แม่บ้านกลุ่มวัยทำงาน (อายุตั้งแต่ 15-39 ปี)

เมื่อทำการเปรียบเทียบการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านในวันทำงานของแม่บ้านกลุ่มวัยทำงาน พบว่า ใน 1 วันทำงานโดยเฉลี่ยแล้วแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาร้อยละ 63.34 ในการทำงานบ้านซึ่งเป็นเวลาที่สูงที่สุด รองลงมาคือแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาร้อยละ 54.18 ในการทำงานบ้าน แม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาร้อยละ 24.99 ในการทำงานบ้าน และแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาร้อยละ 23.74 ในการทำงานบ้าน

สำหรับในวันหยุดใน 1 วัน แม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาร้อยละ 67.92 ในการทำงานบ้าน รองลงมาคือ แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาร้อยละ 64.17 ในการทำงานบ้าน แม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาร้อยละ 51.67 ในการทำงานบ้าน และแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาร้อยละ 50.41 ในการทำงานบ้าน ตามลำดับ

(2) แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคน (อายุตั้งแต่ 40-59 ปี)

สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนในวันทำงาน พบว่า ใน 1 วันทำงานแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาร้อยละ 50.01 ในการทำงานบ้านซึ่งเป็นการใช้เวลาที่สูงที่สุด รองลงมาคือแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาร้อยละ 27.91 ในการทำงานบ้าน แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาร้อยละ 15.83 ในการทำงานบ้าน และแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาร้อยละ 12.5 ในการทำงานบ้าน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในวันหยุด พบว่า ใน 1 วัน แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา ใช้เวลาในการทำงานบ้านมากที่สุด คือ ใช้เวลาร้อยละ 58.34 ในการทำงานบ้าน รองลงมาคือ แม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาร้อยละ 22.08 ในการทำงานบ้าน แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาร้อยละ 20.83 ในการทำงานบ้าน และแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาร้อยละ 17.92 ในการทำงานบ้าน ตามลำดับ

(3) แม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุ (อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป)

ส่วนแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า ใน 1 วันทำงาน แม่บ้านกลุ่มที่ใช้เวลาในการทำงานบ้านในวันทำงานสูงที่สุด คือ แม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาร้อยละ 14.58 รองลงมา คือ ในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาร้อยละ 13.75 ในการทำงานบ้าน แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านและแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาเท่ากัน คือ ร้อยละ 10.84 ในการทำงานบ้าน ตามลำดับ

สำหรับในวันหยุด พบว่า ใน 1 วัน แม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านสูงที่สุดคือร้อยละ 19.59 รองลงมา คือ แม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน และแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาในการทำงานบ้านเท่ากันคือร้อยละ 13.33 ในการทำงานบ้าน และแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาร้อยละ 9.17 ในการทำงานบ้าน ตามลำดับ

และเมื่อทำการเปรียบเทียบเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานในวันทำงานและวันหยุด พบว่า แม่บ้านทุกกลุ่มจะใช้เวลาในการทำงานบ้านในวันหยุดมากกว่าในวันทำงานโดยแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาในการทำงานบ้านมากที่สุด คือ ใช้เวลาร้อยละ 63.34 ในวันทำงานและร้อยละ 67.92 ในวันหยุด รองลงมาคือ แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาร้อยละ 54.18 ในวันทำงานและร้อยละ 64.17 ในวันหยุด แม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านจะใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 24.99 ในวันทำงานและร้อยละ 51.67 ในวันหยุด ส่วนแม่บ้านที่ใช้เวลาในการทำงานบ้านน้อยที่สุดคือ แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาร้อยละ 23.74 ในวันทำงานและร้อยละ 50.41 ในวันหยุด ตามลำดับ

ส่วนแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคน พบว่า แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา แม่บ้านในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านในวันหยุดมากกว่าวันทำงาน โดยแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาในการทำงานบ้านมากที่สุด คือ ใช้เวลาร้อยละ 50.01 ในวันทำงานและร้อยละ 58.34 ส่วนแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 12.9 ในวันทำงานและร้อยละ 20.08 ในวันหยุด และแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 15.83 ในวันทำงานและร้อยละ 20.83 ในวันหยุด ส่วนแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาในการทำงานบ้านในวันทำงานมากกว่าในวันหยุด โดยใช้เวลาร้อยละ 27.91 ในวันทำงานและร้อยละ 17.92 ในวันหยุด ตามลำดับ

สำหรับแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุ พบว่า แม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาและทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านในวันหยุดมากกว่าวันทำงาน โดยแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 10.84 ในวันทำงานและร้อยละ 13.33 ในวันหยุด ส่วนแม่บ้านนอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 10.84 ในวันทำงานและใช้เวลา 19.59 ในวันหยุด สำหรับแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา

และในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านในวันทำงานมากกว่าในวันหยุด โดยแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 13.75 ในวันทำงานและร้อยละ 9.17 ในวันหยุด ส่วนแม่บ้านในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านร้อยละ 14.58 ในวันทำงานและร้อยละ 13.33 ในวันหยุด

4.1.3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่มีต่อเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่มีต่อเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า แม่บ้านในแต่ละกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่มีต่อเวลาในการผลิตงานบ้านมีความแตกต่างกัน สามารถจำแนกได้ดังนี้ คือ

(1) นอกเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน

จากการศึกษา พบว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานแม่บ้านและสามีมีรายได้สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ คือ 11,608 บาทต่อเดือน และ 16,690 บาทต่อเดือน ตามลำดับ รองลงมาคือกลุ่มวัยกลางคนแม่บ้านมีรายได้ 9,573.33 บาทต่อเดือน สามีมีรายได้ 13,933.33 บาทต่อเดือน ตามลำดับ และกลุ่มผู้สูงอายุแม่บ้านมีรายได้ 5,950 บาทต่อเดือน สามีมีรายได้ 5,437.50 บาทต่อเดือน ตามลำดับ ซึ่งจากการศึกษายังพบอีกว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานใช้เวลาในการผลิตงานบ้านสูงที่สุด คือ ใช้เวลาร้อยละ 29.28 รองลงมาคือกลุ่มวัยกลางคนใช้เวลาร้อยละ 16.11 และกลุ่มผู้สูงอายุใช้เวลาร้อยละ 12.44 ตามลำดับ

(2) ในเขตเทศบาลทำงานนอกบ้าน

จากการศึกษา พบว่า แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนแม่บ้านและสามีมีรายได้สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ คือ 13,641.33 บาทต่อเดือน และ 11,940 บาทต่อเดือน ตามลำดับ รองลงมาคือกลุ่มผู้สูงอายุ แม่บ้านมีรายได้ 13,100 บาทต่อเดือน สามีมีรายได้ 9,600 บาทต่อเดือน ตามลำดับ และกลุ่มวัยทำงานแม่บ้านมีรายได้ 10,384.40 บาทต่อเดือน สามีมีรายได้ 10,037.20 บาทต่อเดือน ตามลำดับ ซึ่งจากการศึกษายังพบอีกว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานใช้เวลาในการผลิตงานบ้านสูงที่สุด คือ ใช้เวลาร้อยละ 30.44 รองลงมาคือกลุ่มวัยกลางคนใช้เวลาร้อยละ 14.22 และกลุ่มผู้สูงอายุใช้เวลาร้อยละ 13.28 ตามลำดับ

(3) นอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา

จากการศึกษา พบว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานสามีมีรายได้สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ คือ 13,292 บาทต่อเดือน รองลงมาคือกลุ่มวัยกลางคน สามีมีรายได้ 12,000 บาทต่อเดือน และกลุ่มผู้สูงอายุสามีมีรายได้ 10,300 บาทต่อเดือน ตามลำดับ ซึ่งจากการศึกษายังพบอีกว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานใช้เวลาในการผลิตงานบ้านสูงที่สุด คือ ใช้เวลาร้อยละ 53.22 รองลงมาคือกลุ่มวัยกลางคนใช้เวลาร้อยละ 48.89 และกลุ่มผู้สูงอายุใช้เวลาร้อยละ 10.78 ตามลำดับ

(4) นอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา

จากการศึกษา พบว่า แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนสามีมีรายได้สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ คือ 18,900 บาทต่อเดือน รองลงมาคือกลุ่มวัยทำงาน สามีมีรายได้ 17,152 บาทต่อเดือน และกลุ่มผู้สูงอายุสามีมีรายได้ 7,300 บาทต่อเดือน ตามลำดับ ซึ่งจากการศึกษายังพบอีกว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานใช้เวลาในการผลิตงานบ้านสูงสุด คือ ใช้เวลาร้อยละ 60.33 รองลงมาคือกลุ่มวัยกลางคนใช้เวลาร้อยละ 23.39 และกลุ่มผู้สูงอายุใช้เวลาร้อยละ 11.61 ตามลำดับ

4.2 การประเมินและเปรียบเทียบมูลค่างานบ้านโดยใช้วิธีการหาค่าเสียโอกาสและวิธีหาค่าทดแทน

จากการศึกษาพบว่าแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มมูลค่างานบ้านของแม่บ้านกลุ่มนี้ประเมินด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสจะมีค่าเท่ากับ 427.95 บาทต่อวัน สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา มูลค่าของงานบ้านมีค่าเท่ากับ 600.42 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา มูลค่าของงานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 193.86 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา มูลค่างานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 216.42 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา มูลค่างานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 57.39 บาทต่อวัน และแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาลทำงานบ้านเต็มเวลา มูลค่างานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 40.40 บาทต่อวัน

ส่วนการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าทดแทนได้ทำการแยกการคำนวณออกเป็น 2 ประเภทคือ การประเมินค่างานบ้านจากการทำงานบ้านและการประเมินค่างานบ้านจากการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งการประเมินค่างานบ้านจากการทำงานบ้านคำนวณจากอัตราค่าจ้างของคนมาทำงานบ้านแทนแม่บ้าน เมื่อแม่บ้านไม่ได้ทำงานบ้านเอง มูลค่าของค่าจ้างที่แม่บ้านต้องจ่ายไปนั้นก็คือมูลค่างานบ้านจากการคำนวณด้วยวิธีการหาค่าทดแทนนั่นเอง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มูลค่างานบ้านประเมินค่าด้วยวิธีหาค่าทดแทนมีค่าเท่ากับ 138.03 บาทต่อวัน สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานในเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้มีมูลค่าเท่ากับ 143.52 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน งานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 75.89 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนในเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้านและงานนอกบ้าน งานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 67.09 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน งานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 58.66 บาทต่อวัน และแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน งานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 62.51 บาทต่อวัน ตามลำดับ

ส่วนการประเมินค่างานบ้านจากการเลี้ยงดูบุตรสามารถคำนวณได้จากอัตราค่าจ้างที่ครอบครัวในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงครามต้องจ่ายเพื่อเป็นค่าเลี้ยงดูบุตร มูลค่าของค่าจ้างที่แม่บ้านต้องจ่ายไปนั้นก็คือมูลค่างานบ้านจากการคำนวณด้วยวิธีการหาค่าทดแทนนั่นเอง จากการศึกษาพบว่า แม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงครามมูลค่างานบ้านประเมินค่าด้วยวิธีหาค่า

ทดแทนจึงมี 71.03 บาทต่อวัน สำหรับแม่บ้านกลุ่มวัยทำงานในเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้มีมูลค่าเท่ากับ 75.81 บาทต่อวัน แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนและกลุ่มผู้สูงอายุนอกเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน ไม่มีมูลค่างานบ้าน แม่บ้านกลุ่มวัยกลางคนในเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้านและงานนอกบ้าน งานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 4.94 บาทต่อวัน และแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเทศบาลทำงานบ้านและงานนอกบ้าน งานบ้านมีมูลค่าเท่ากับ 3.30 บาทต่อวัน ตามลำดับ

และเมื่อทำการเปรียบเทียบมูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสและวิธีหาค่าทดแทน พบว่า มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสมีค่าสูงกว่ามูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ด้วยวิธีหาค่าทดแทนมากในกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยกลางคน โดยกลุ่มวัยทำงานในเขตเทศบาลการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสสูงกว่าวิธีหาค่าทดแทน 318.09 บาท และนอกเขตเทศบาลสูงกว่า 218.89 บาท กลุ่มวัยทำงานในเขตเทศบาลการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสสูงกว่าวิธีหาค่าทดแทน 144.39 บาท และนอกเขตเทศบาลสูงกว่า 117.97 บาท ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าทดแทนสูงกว่าการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาส โดยนอกเขตเทศบาลสูงกว่า 25.41 บาท สำหรับนอกเขตเทศบาลสูงกว่า 1.27 บาท

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า แม่บ้านกลุ่มวัยทำงานจะใช้เวลาในการทำงานบ้านสูงที่สุด รองลงมาคือแม่บ้านกลุ่มวัยกลางคน และแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุ ตามลำดับ ทั้งนี้สาเหตุเนื่องมาจากแม่บ้านในกลุ่มวัยทำงานเป็นวัยที่อยู่ในกำลังแรงงานจึงมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบงานบ้านมากกว่าในวัยอื่นๆ ส่วนแม่บ้านในกลุ่มวัยกลางคนและกลุ่มผู้สูงอายุความรับผิดชอบในการทำงานบ้านจะลดลงตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าแม่บ้านมีอายุที่เพิ่มมากขึ้นสมาชิกในครอบครัวก็จะมีส่วนช่วยในการแบ่งเบาภาระในการทำงานบ้านเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

เมื่อพิจารณาแยกลักษณะการทำงานของแม่บ้าน พบว่า แม่บ้านกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาจะใช้เวลาในการทำงานบ้านสูงกว่าแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้านทั้งในกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยกลางคน สาเหตุเนื่องจากแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลามีหน้าที่หลักคือทำงานบ้านให้กับครอบครัว อีกทั้งยังไม่มีเวลาจำเป็นที่จะต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้ ดังนั้นเวลาของแม่บ้านทั้งหมดจึงถูกใช้ไปกับการทำงานบ้าน แต่ในทางกลับกันแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุที่ทำงานนอกบ้านจะใช้เวลาในการทำงานบ้านใกล้เคียงกับแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลา สาเหตุเนื่องมาจากตามที่กล่าวมาข้างต้นคือ เมื่อแม่บ้านมีอายุเพิ่มขึ้นสมาชิกในครอบครัวก็จะมีส่วนช่วยในการแบ่งเบาภาระในการทำงานเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มแม่บ้านที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เวลาที่ใช้ในการทำงานบ้านจะมีค่าน้อยมากเมื่อเทียบกับแม่บ้านในกลุ่มอื่นๆ นอกจากนี้จากการศึกษายังพบอีกว่า แม่บ้านที่ทำงานนอกบ้านกลุ่มวัยทำงานทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลจะมีการจัดสรรเวลาในการ

ผลิตงานบ้านประมาณร้อยละ 24.99 และ 23.74 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มวัยกลางคนและกลุ่มผู้สูงอายุ จะมีการจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านลดลง โดยค่าของการจัดสรรเวลาที่ได้ใกล้เคียงกับ ผลการวิจัยของ ภัตสร ลิมานนท์และคณะ (2538) ที่ศึกษาโครงสร้างของครอบครัวไทย พบว่า ผู้หญิงที่ทำงานนอกบ้านจะมีการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านประมาณร้อยละ 20.9 และเวลาในการทำงานนอกบ้านประมาณร้อยละ 68.2 ผลการศึกษาที่ได้อาจจะมีความแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นในเขตและนอกเขตเทศบาล ดังนั้น ค่าของ เวลาที่ได้จึงมีความแตกต่างกัน

สำหรับแบบแผนการจัดสรรเวลาในวันหยุดแม่บ้านจะใช้เวลาในการทำงานบ้านเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้านจะใช้เวลาในการทำงานบ้านเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 26.68 ทั้งนี้ เนื่องจากในวันหยุดแม่บ้านจะมีเวลามากพอที่จะใช้ไปกับการทำงานบ้าน และจะมีงานบ้านที่ยังไม่ได้ ทำมาทั้งสัปดาห์มารวมทำครั้งเดียวในวันหยุดแสดงให้เห็นว่าแม่บ้านนอกจากจะต้องทำงานนอก บ้านแล้วยังต้องใช้เวลามากขึ้นเพื่อทำงานบ้านอีกด้วย

สำหรับเวลาที่ใช้ในการเตรียมและทำอาหาร ชักรีดเสื้อผ้า ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วย ชาม และเดินซื้อของใช้ในครอบครัว โดยเฉลี่ยแล้วแม่บ้านในแต่ละกลุ่มจะใช้เวลาใกล้เคียงกัน แต่ เวลาที่ใช้แตกต่างกันมากคือ เวลาในการดูแลบุตร และเป็นที่น่าสนใจว่าแม่บ้านที่ใช้เวลาในการ ทำงานบ้านสูงส่วนใหญ่เวลาที่ใช้ในการเลี้ยงดูบุตรจะสูงตามไปด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะค่านิยมของ สังคมไทยที่ถือว่าการเลี้ยงดูบุตรเป็นหน้าที่ที่สำคัญของแม่บ้าน ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องให้การดูแล เอาใจใส่ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะครอบครัวที่มีบุตรที่มีอายุน้อยไม่สามารถช่วยเหลือ ตัวเองได้แม่บ้านก็จะใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตรเหล่านั้นมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้อง กับงานวิจัยของ สุดสวาท ดิศโรจน์และมาลีณี ลงษ์สิทธิ์ (2531) ที่พบว่า ในครอบครัวที่ต้องดูแลเด็ก ผู้หญิงจะต้องมีความรับผิดชอบงานบ้านมากขึ้น และงานวิจัยของ สุทธิลักษณ์ สงามั่งคั่ง (2524) ที่ พบว่า ครอบครัวใดที่มีเด็ก แม่บ้านจะใช้เวลาในการพักผ่อนน้อยลง รวมทั้งงานวิจัยของ Reben Gronau (1968) ที่พบว่า อายุของบุตรมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับเวลาที่แม่บ้านใช้ทำงาน บ้าน จากข้อมูลที่สังเกตได้พบว่าแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุใช้เวลาในการทำงานบ้านจะลดลงอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากอายุที่มากขึ้น งานบ้านส่วนใหญ่จึงเป็นหน้าที่ของบุตรหลานมากกว่า

นอกจากนี้แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการ ทำงานโดยรวมอยู่ในเกณฑ์สูงมาก ซึ่งแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้านจะใช้เวลาในการทำงานนอกบ้านไม่ ต่ำกว่าวันละ 7-8 ชั่วโมง หรือ 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และเมื่อกลับมาบ้านก็ยังคงทำงานบ้านอีก ทำ ให้แม่บ้านมีเวลาในการพักผ่อนน้อยลง จากการศึกษา พบว่า เวลาที่แม่บ้านทำงานบ้านเต็มเวลาใช้ ในการทำงานบ้านสูงที่สุด 108.6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้านใช้เวลาในการ ทำงานบ้านสูงสุด 54.8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และยังคงทำงานนอกบ้านอีก 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ทำงาน 5 วัน วันละ 8 ชั่วโมง) ซึ่งรวมแล้วแม่บ้านทำงานมากถึง 94.8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ University of Amsterdam (1997) ที่พบว่า ผู้หญิงกลุ่มที่ทำงานบ้านเต็มเวลาและ กลุ่มที่ทำงานนอกบ้านจะใช้เวลาที่มีอยู่ประมาณ 70 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในการทำงานนอกบ้าน

ทำงานบ้าน และดูแลบุตร ซึ่งตัวเลขที่ปรากฏในงานวิจัยครั้งนี้อาจจะมากกว่างานวิจัยของ University of Amsterdam อยู่ถึง 24.8 ชั่วโมง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะเชิงวัฒนธรรมและสังคมที่มีความแตกต่างกัน

หากพิจารณาถึงรายได้ที่ได้รับจากการทำงานนอกบ้านของแม่บ้าน พบว่า ถึงแม้ว่าแม่บ้านจะมีรายได้จากการทำงานนอกบ้านสูงแต่ก็ไม่ได้ส่งผลให้แม่บ้านใช้เวลาในการทำงานบ้านลดลง สาเหตุที่ทำให้แม่บ้านทำงานบ้านลดลงมาจากอายุของแม่บ้านที่มากขึ้นมากกว่า สำหรับแม่บ้านที่ครอบครัวมีฐานะทางการเงินหรือมีรายได้สูงก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้แม่บ้านตัดสินใจเลือกทำงานบ้านเต็มเวลา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Reben Gronau (1968) ที่พบว่า ครอบครัวที่มีรายได้สูงกว่า มีแนวโน้มที่ผู้หญิงมีสามีจะใช้เวลาในการทำงานบ้านเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะใช้เวลาในกิจกรรมตลาดลดน้อยลง แต่ถึงอย่างไรก็ตามเนื่องจากอัตราค่าครองชีพของชาวสมุทรสงครามที่ค่อนข้างต่ำ การที่ครอบครัวมีรายได้ประมาณเดือนละ 10,000-20,000 บาท ก็สามารถที่จะใช้จ่ายภายในครอบครัวได้ และนอกจากแม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงานบ้านและเลี้ยงดูบุตรแล้ว ยังใช้เวลาส่วนที่เหลือเพื่อหารายได้พิเศษนับเป็นการแบ่งเบาภาระให้กับครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งจากที่กล่าวข้างต้นว่าอัตรารายได้ของครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกทำงานบ้านหรืองานนอกบ้านของแม่บ้าน แต่ก็ไม่น่าจะเป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจของแม่บ้าน โดยปัจจัยที่สำคัญในการเลือกทำงานบ้านของแม่น่าจะมาจากมีบุตรและต้องการดูแลบุตรด้วยตนเอง รองลงมาคือ ไม่มีผู้ช่วยดูแลบุตรมากกว่า แสดงให้เห็นว่า สภาพสังคมของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงครามจะให้ความสำคัญกับการเลี้ยงดูบุตรเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตามการที่แม่บ้านเลือกที่จะดูแลบุตรด้วยตนเองก็ไม่ได้หมายความว่าทำให้ครอบครัวมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดีเสมอไป จากงานวิจัยของประเทศญี่ปุ่นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคม และวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของคน (Landau, 1984) พบว่า ความเครียดที่เกิดขึ้นในสังคมมีความสัมพันธ์กับอัตราการฆ่าตัวตายที่สูงขึ้น โดยเฉพาะครอบครัวญี่ปุ่นนั้นสามีจะเป็นใหญ่คล้ายกับสังคมจีน ผู้ชายมักจะมีภาระงานมาก ซึ่งคนญี่ปุ่นจะมีความจริงจังกับงานมาก ดังนั้นผู้หญิงจึงมีหน้าที่หลักในการดูแลบ้าน สามีและลูก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พ่อไม่มีเวลาที่จะให้กับลูก แต่ทำหน้าที่สำคัญในการควบคุมกฎเกณฑ์ระเบียบวินัยของลูก จนทำให้ลูกรู้สึกกลัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมของชนชาติญี่ปุ่นมีความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีสูงมาก มีความละเอียดต่อความผิดพลาดและการกระทำผิดของตน จึงส่งผลให้เด็กเกิดความเครียดสูง จนเกิดภาวะการฆ่าตัวตายที่สูงเช่นกัน

ถ้าทำการพิจารณาถึงลักษณะการทำงานบ้านแยกตามภูมิศาสตร์ พบว่า แม่บ้านในเขตเทศบาลจะใช้เวลาในการทำงานบ้านไม่แตกต่างกับแม่บ้านนอกเขตเทศบาล ทั้งนี้เนื่องจากวิถีชีวิตอาชีพและสภาพความเป็นอยู่ของแม่บ้านไม่แตกต่างกันมากนัก แต่อย่างไรก็ตามถ้าได้มีการศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้ในพื้นที่หรือจังหวัดอื่นผลการศึกษาที่ได้อาจจะแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้อาจ

เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันส่งผลให้มีปัจจัยอื่นๆที่ส่งผลกระทบต่อมีความแตกต่างกัน

จากข้อมูลที่สามารถได้เมื่อทำการเปรียบเทียบเวลาในการทำงานนอกบ้านกับเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านแล้วจะพบว่า ถึงแม้ว่าแม่บ้านจะต้องออกไปทำงานนอกบ้าน แต่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องงานบ้านก็มีได้ลดลงแต่อย่างใด ถึงแม้ว่าในวันทำงานแม่บ้านอาจจะใช้เวลาในการทำงานบ้านน้อยลง แต่อย่างไรก็ตามแม่บ้านก็ต้องรับผิดชอบงานบ้านในวันหยุดเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้งานวิจัยชิ้นนี้อาจมีความแตกต่างกับงานวิจัยในประเทศแถบตะวันตกบ้างเนื่องจากพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของคนในแถบเอเชียและตะวันตกมีความแตกต่างกันในเรื่องของสังคมเครือญาติ โดยครอบครัวของประเทศแถบเอเชียบุคคลในครอบครัวเดียวกันจะมีการช่วยเหลืองานบ้านมากกว่าครอบครัวของประเทศแถบตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นการช่วยดูแลบุตรหลาน การทำความสะอาดบ้าน หรือการปรุงอาหาร เป็นต้น การกระทำเหล่านี้ล้วนแต่เป็นส่วนที่สำคัญในการช่วยแบ่งเบาภาระในการทำงานบ้านของแม่บ้านทั้งสิ้น ซึ่ง Gary S. Becker ได้กล่าวถึงการใช้เวลาไว้ในทฤษฎีการจัดสรรเวลาว่า เวลาเป็นสิ่งที่มียู้อย่างจำกัด ถ้าแม่บ้านใช้เวลาในการทำงานนอกบ้านเพิ่มขึ้นดังนั้นเวลาในการทำงานบ้านก็จะลดลง แต่ถ้าแม่บ้านเลือกที่จะทำงานบ้านเพิ่มขึ้นเวลาในการทำงานนอกบ้านก็จะลดลงเช่นกัน ดังนั้นถ้าเราใช้เวลาส่วนหนึ่งไปกับการผลิตงานบ้าน แสดงว่าเราจะต้องสูญเสียเวลานี้ไปแทนที่จะใช้ไปในการผลิตงานนอกบ้าน จึงถือได้ว่าเป็นค่าเสียโอกาสของการใช้เวลาที่เกิดขึ้นนั่นเอง

สำหรับการศึกษาเรื่องการประเมินมูลค่างานบ้านที่นิยมใช้กันมี 2 วิธีคือ วิธีหาค่าเสียโอกาสและวิธีหาค่าทดแทน สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ได้ทดลองใช้วิธีดังกล่าวมาประเมินค่าของงานบ้านซึ่งผลที่ได้จากการศึกษา พบว่า การประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสจะมีค่าสูงกว่าการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าทดแทนในกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยกลางคนค่อนข้างมาก ทั้งนี้เนื่องจากมูลค่าของเงินที่แม่บ้านต้องสูญเสียไปจากการทำงานนอกบ้านโดยนำเวลานั้นมาทำงานบ้านแทนมีมูลค่าสูงกว่าค่าทดแทนที่จะต้องจ่ายเพื่อซื้อบริการงานบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าแม่บ้านมีรายได้จากการทำงานนอกบ้านสูงเท่าไร ค่าเสียโอกาสที่ใช้แทนค่าของงานบ้านก็ยิ่งสูงขึ้นตามไปด้วย จากพฤติกรรมดังกล่าว Gary S. Becker (1976) ได้อธิบายไว้ในทฤษฎีการจัดสรรเวลาว่า การที่แม่บ้านจะเลือกทำงานบ้านเองหรือไม่นั้นมีเกณฑ์ในการเลือก โดยจะเปรียบเทียบค่าของเวลาที่เสียไปว่าจะคุ้มค่าหรือไม่ เมื่อเทียบกับถ้าใช้เวลาอันนั้นไปกับการหาเงินแล้วเอาเงินนั้นไปซื้อบริการงานบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัณฑิต ผังนิรันดร์ (2539) ที่พบว่า การประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสจะมีค่าสูงกว่าการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าทดแทน ซึ่งถ้านำวิธีทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน โดยจำแนกออกเป็น 3 สายอาชีพ คือ กลุ่มสตรีที่ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอ กลุ่มสตรีข้าราชการหรือทำงานรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มสตรีที่ทำงานในบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การประเมินค่าของงานบ้านด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสจะมีค่าสูงกว่าการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าทดแทนประมาณร้อยละ 58.50

นอกจากนี้งานวิจัยในครั้งนี่ยังพบอีกว่าแม่บ้านในกลุ่มผู้สูงอายุ การประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาสมีค่าต่ำกว่าการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าทดแทนเล็กน้อย ทั้งนี้เนื่องจาก แม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ถือเป็นวัยที่เกษียณอายุ ดังนั้นรายได้จากการทำงานนอกบ้านจึงอาจจะลดลงหรือไม่มีรายได้เลย ดังนั้นมูลค่าของงานบ้านที่แม่บ้านจะต้องจ่ายให้ผู้อื่นมาทำงานบ้านแทนจึงมีมูลค่าที่สูงกว่ามูลค่าของค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้น รวมทั้งแม่บ้านกลุ่มผู้สูงอายุจะใช้เวลาในการทำงานบ้านค่อนข้างน้อย ดังนั้นมูลค่าของค่าทดแทนจากเวลาที่ใช้ในการทำงานบ้านจึงมีค่าต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่ง Marinne A. Ferber and B.G. Bimbaum (1980) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินค่างานบ้าน 2 วิธี คือ การประเมินค่างานบ้านโดยใช้วิธีการหาค่าเสียโอกาส และการประเมินค่างานบ้านโดยใช้วิธีการหาค่าทดแทน ทั้งนี้จากงานวิจัยแสดงให้เห็นว่าการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีการหาค่าทดแทนน่าจะมีการถูกต้องมากกว่าการประเมินมูลค่าด้วยวิธีการหาค่าเสียโอกาส เนื่องจากค่าทดแทนของงานบ้านจะเป็นมูลค่าของงานบ้านที่ต้องจ่ายไปจริง ซึ่งถือได้ว่าเป็นมูลค่าของงานบ้านในแต่ละประเภท และมูลค่าของงานบ้านในแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกันไม่มากนักในแต่ละพื้นที่ ถ้าเป็นการประเมินค่างานบ้านด้วยวิธีหาค่าเสียโอกาส มูลค่างานบ้านที่ได้ในแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน โดยจะผันแปรไปตามรายได้จากการทำงานนอกบ้านของแม่บ้าน ซึ่งไม่ใช่ราคาของงานบ้านที่เกิดขึ้นจริง ดังนั้นมูลค่างานบ้านที่ประเมินด้วยการหาค่าทดแทนจึงน่าจะสะท้อนความเป็นจริงของมูลค่างานบ้านได้มากกว่า

อย่างไรก็ตามจากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงมีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจในหลายสถานะด้วยกัน ทั้งทางตรง (เศรษฐกิจในระบบและเศรษฐกิจนอกระบบ) และทางอ้อม (งานบ้าน) โดยเฉพาะงานบ้าน ซึ่งถือได้ว่าเป็นงานที่มีส่วนสำคัญทางเศรษฐกิจ จากการศึกษาข้างต้น พบว่า แม่บ้านที่ทำงานบ้านเต็มเวลาใช้เวลาในการทำงานบ้าน ใน 1 วัน ถึงร้อยละ 63.34 ส่วนแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้านจะใช้เวลาในการทำงานนอกบ้านร้อยละ 33.33 นอกจากนี้ยังต้องใช้เวลาในการทำงานบ้านอีกร้อยละ 23.72 รวมแล้วแม่บ้านต้องทำงานมากถึงร้อยละ 57.05 ส่งผลให้แม่บ้านมีเวลาในการพักผ่อนน้อยลง แต่สังคมมักจะเห็นค่าของการทำงานนอกบ้านมากกว่าการทำงานบ้าน เนื่องจากงานบ้านเป็นงานที่ไม่มีผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน แต่ในทางเศรษฐศาสตร์ถือว่างานบ้านเป็นการผลิตชนิดหนึ่งจากครัวเรือนที่สำคัญและมีส่วนช่วยสร้างผลผลิตเพิ่มให้แก่สังคม รวมทั้งสามารถแปลงมูลค่าออกมาเป็นตัวเงินได้ ซึ่งเมื่อทำการแปลงมูลค่างานบ้านออกมาเป็นตัวเงิน พบว่า งานบ้านเป็นงานที่มีมูลค่าสูงเมื่อเทียบกับงานอื่นๆ ดังนั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าการทำงานบ้านก็เป็นงานชนิดหนึ่งที่มีมูลค่าสูง และมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ถึงแม้ว่างานบ้านจะเป็นงานที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าส่วนเกินก็ตาม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแบบแผนการจัดสรรเวลาในการทำงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า แม่บ้านมีการใช้เวลาในการทำงานบ้านในอัตราที่ค่อนข้างสูง การที่แม่บ้านตัดสินใจเลือกใช้เวลาในการทำงานบ้าน ย่อมก่อให้เกิดค่าเสียโอกาสที่สมาชิกในครอบครัวจะต้องสูญเสียไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อแม่บ้านออกจากงานมาทำงานบ้านเต็มเวลา จะต้องสูญเสียโอกาสจากการมีรายได้ในการทำงานนอกบ้าน ส่งผลให้แม่บ้านต้องอาศัยรายได้ของสามีเพียงฝ่ายเดียว เมื่อเกิดการหย่าร้างขึ้น แม่บ้านก็จะกลายเป็นผู้ไม่มีรายได้ ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้ภาคจังหวัดมีแนวทางดำเนินการส่งเสริมการฝึกอาชีพให้กับแม่บ้าน เพื่อให้แม่บ้านสามารถหารายได้ดูแลครอบครัวต่อไปได้

นอกจากนี้มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้สามารถนำมาเป็นเครื่องมือที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการผลิตในภาคครัวเรือนของแม่บ้าน ซึ่งถือได้ว่าเป็นงานอีกประเภทหนึ่งที่มีมูลค่าและมีส่วนสำคัญทางเศรษฐกิจ ดังนั้นภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการทำงานบ้านของผู้หญิง โดยควรมีการวางแผนทางเกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทและสถานภาพของสตรีในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น

- ในระดับครอบครัว ควรมีการส่งเสริมให้ครอบครัวมีความรู้ความเข้าใจ เล็งเห็นความสำคัญ และตระหนักถึงภาระในการทำงานของแม่บ้าน เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการแบ่งเบาภาระในการทำงานบ้านของแม่บ้าน รวมทั้งเปิดโอกาสให้แม่บ้านได้พักผ่อนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมให้ชุมชนมีการเปิดโรงเรียนหรือสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีมาตรฐานและทั่วถึง เพื่อลดภาระการดูแลบุตรของแม่บ้านที่ทำงานนอกบ้าน

- ในระดับประเทศ รัฐบาลควรส่งเสริม พัฒนา ยกระดับสถานภาพและบทบาทที่สำคัญของสตรี โดยการออกมาตรการหรือกฎหมายที่ควรปฏิบัติต่อสตรีเป็นพิเศษ บนพื้นฐานที่ว่าผู้หญิงมีความสามารถและลักษณะพิเศษในเรื่องของการทำงานบ้านและการตั้งครุฑ โดยให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการทำงานบ้าน ว่าเป็นงานที่หนักและมีคุณค่าเช่นเดียวกับงานอื่นๆที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งส่งเสริมให้มีสวัสดิการต่างๆทางสังคมแก่สตรี เช่น การให้ประกันสุขภาพเกี่ยวกับโรคที่เกิดขึ้นเฉพาะสตรี การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน และส่งเสริมให้เยาวชนคำนึงถึงความเสมอภาคทางบทบาทของชายและหญิงในสังคม

ดังนั้น จากผลการศึกษาสามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่า งานบ้านเป็นงานชนิดหนึ่งที่มีส่วนสำคัญต่อการผลิตในภาคครัวเรือน โดยเฉพาะ “เวลา” ถือเป็นปัจจัยการผลิตหนึ่งที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิต การตัดสินใจเลือกใช้เวลาของแม่บ้านย่อมต้องการให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดแก่ครอบครัว ซึ่งในอดีตนักเศรษฐศาสตร์จะไม่ได้นำตัวแปรในเรื่องของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้การคำนวณ GPP ยังมีข้อจำกัด เนื่องจากเวลาบางส่วนในแต่ละวันจะถูกนำไปใช้ในกิจกรรมที่ไม่ผ่านระบบตลาด ซึ่งก็คือ การทำงานบ้าน และในความเป็นจริงได้มีการใช้ปัจจัยการผลิตซึ่งก็คือ เวลาที่

แม่บ้านสูญเสียไป ดังนั้นการนำมูลค่าของงานบ้านมานับรวมในการคำนวณ GPP ย่อมส่งผลให้ค่า GPP ที่ได้มีความถูกต้องตรงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะแม่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่ม ดังนั้นในการศึกษารั้งต่อไป จึงควรมีการขยายผลของการศึกษา โดยการเพิ่มจำนวนของกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด เพื่อจะทำให้ทราบถึงตัวเลขทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การประเมินค่างานบ้านโดยวิธีการหาค่าทดแทน ตัวเลขที่ได้มาจากอัตราเงินเดือนหรือค่าจ้างในการเลี้ยงดูบุตรและการทำงานบ้านแทน ซึ่งในความเป็นจริงอาจมีปัจจัยอื่นๆที่ส่งผลให้ค่าของงานบ้านเปลี่ยนแปลงไป เช่น สาขาอาชีพ หรืออัตราค่าจ้างที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ดังนั้นในการศึกษารั้งต่อไป จึงควรคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ ที่อาจส่งผลกระทบ เพื่อให้มูลค่างานบ้านที่ประเมินได้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกศักดิ์ แก้วเทพ.(2536). เศรษฐศาสตร์สองกระแส. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.(2550). ข้อมูลสถิติประชากรกรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2550. จาก <http://www.dopa.go.th>.
- นราทิพย์ ชูติวงศ์.(2548). ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัณฑิต ผังนิรันดร์.(2539). การศึกษาเรื่องงานบ้านของสตรีในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ (ศ.ม.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายสำเนา.
- ภัสสร ลิมานนท์ และคณะ.(2538). โครงการศึกษาครอบครัวไทย. สรุปผลการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.(2541). เขียนไว้ในหน่วยที่ 9 โดย เรณู สุขารมณ์. เศรษฐศาสตร์แรงงานและแรงงานสัมพันธ์. กรุงเทพฯ.
- ยุทธพงศ์ กัยวรรณ.(2543). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ.(2550). รายงานการสำรวจโครงสร้างกำลังแรงงานทั่วราชอาณาจักรในเดือนกันยายน พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสถิติแห่งชาติ.(2549). รายงานแสดงอัตราร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2549. กรุงเทพฯ.
- สุดสวาท ดิศจโรจน์,มาลินี ลงษ์สิทธิ์.(2531). อิทธิพลของโครงสร้างครัวเรือนและความสัมพันธ์ในครอบครัวต่อการทำงานเชิงเศรษฐกิจของผู้หญิง. กรุงเทพฯ: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี ปิตยานนท์.(2539). เศรษฐศาสตร์แรงงาน.กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ ศรีโสภณ.(2541). เครื่องมือวิจัยและวิธีตรวจสอบคุณภาพ.กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bibiana Cujec.(2543). ชีวิตครอบครัวและการทำงานของฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2550. จาก <http://www.thaiparents.com>.
- Becker, Gary Stanley. (1976). *The economic approach to human behavior* : The University of Chicago Press Chicago and London.

- Department of Economics.(1997) .*University of Amsterdam, Roetersstrat 11, 1018 WB Amsterdam*. The Netherlands, and Department of Economics, Leiden University.
- Juster, Thomas F. and Stafford, Frank P.(1991).The Allocation of Time: Empirical Findings,Behavior Models,and Problems of Measurement, Journal of Economic Literature.
- Jennings, Ann L.(1993). *Public or Private? Institutional Economicsand Feminism*, in Ferber Marianne A. and Nelson, Julie A. (eds.).
- M.S. Hill.(1983). *Pattern of time use*. In F. Thomas Juster and Frank P.Stafford,editor,*Time,Cood and Well Being*. Ann Arbor,M1: University of Michigan Survey Research Center.
- Marianne A. Ferber and Bonnie G. Birndal M.(1980). *Housework: Priceless or Valuess?*, *Review of Income And Welth*. vol.26.
- Rapeepun Jaisaard.(2525).*The allocation of mother's time to household and economic activities and its effects on fertility*. Thesis.Chiang Mai : Chiang Mai University. Copy.
- Reben Gronau.(1976). *The Allocation of time of Israel Women* :Journal of Political Economy 84.
- Sutthilux Sa-Ngarmangkang.(2524). *Allocation of time of married woman : A case of Bangkok University Teachers*. Thesis Master of Economics (English Language Program). Bangkok : Thammasat University.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การจัดสรรเวลาในการผลิตงานบ้านของแม่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม

(The Allocation of Time in Household Production of Housekeepers in Amper Muang Samut Songkram)

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่อยู่หน้าข้อความที่ท่านต้องการหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำถาม/ประเด็น	ผู้ตอบ	คู่สมรส
1. อายุ (ปี)		
2. ภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน		
(1) ในเขตเทศบาล	☐	-
(2) นอกเขตเทศบาล	☐	-
2. ระดับการศึกษาสูงสุด		
3. อาชีพ		
(1) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	☐	☐
(2) บริษัทเอกชน	☐	☐
(3) ธุรกิจส่วนตัว	☐	☐
(4) รับจ้างอิสระ	☐	☐
(5) แม่บ้าน (ข้ามไปตอบข้อ 7)	☐	☐
(6) อื่นๆ ระบุ.....	☐	☐
4. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน (บาท)		
5. จำนวนชั่วโมงทำงานนอกบ้านต่อวัน (ชั่วโมง)		
6. จำนวนวันที่ทำงานนอกบ้านต่อสัปดาห์ (วัน)		

7. กรณีที่ท่านทำงานบ้านเต็มเวลาท่านเคยทำงานนอกบ้านมาก่อนหรือไม่

- ☐ (1) ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 10) ☐ (2) เคย

8. ก่อนที่จะเป็นแม่บ้าน ท่านเคยประกอบอาชีพ

- ☐ (1) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท
☐ (2) บริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท
☐ (3) ธุรกิจส่วนตัว รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท
☐ (4) รับจ้างอิสระ รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท
☐ (6) อื่นๆ ระบุ.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท

9. เหตุผลที่ท่านลาออกจากงานมาทำงานบ้านเต็มเวลา

- ☐ (1) สามีมียาชีพหรือรายได้ที่มั่นคงแล้ว
☐ (2) มีบุตรและต้องการเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง
☐ (3) ไม่มีผู้ช่วยดูแลบุตร
☐ (4) รายได้ไม่คุ้มกับเวลาที่สูญเสียไป
☐ (5) รู้สึกเป็นภาระที่หนักเกินไปถ้าต้องทำงานนอกบ้านและทำงานบ้านด้วย
☐ (6) ต้องการดูแลสามีและบุตรด้วยตนเอง
☐ (7) ต้องการลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว (เช่น ค่าจ้างผู้ช่วยทำงานบ้านหรือผู้ช่วยดูแลบุตร)
☐ (8) อื่นๆ ระบุ.....

10. ท่านใช้ชีวิตสมรสมาแล้ว.....ปี

11. ปัจจุบันท่านมีบุตรหรือไม่

- ☐ (1) ไม่มี
☐ (2) มี ระบุ จำนวนบุตร.....คน

12. ลักษณะครอบครัว

- ☐ (1) ครอบครัวเดี่ยว ☐ (2) ครอบครัวขยาย

ส่วนที่ 2 ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบ้าน

13. ในวันทำงานท่านใช้เวลาในการทำงานบ้านอย่างไรบ้าง

- ☐ (1) เตรียมและทำอาหาร เฉลี่ยวันละ..... (นาที/ชั่วโมง)
☐ (2) ซักรีดเสื้อผ้า เฉลี่ยวันละ..... (นาที/ชั่วโมง)
☐ (3) เลี้ยงดูบุตร เฉลี่ยวันละ..... (นาที/ชั่วโมง)
☐ (4) ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชาม เฉลี่ยวันละ..... (นาที/ชั่วโมง)
☐ (5) เดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว เฉลี่ยวันละ..... (นาที/ชั่วโมง)
☐ อื่นๆ ระบุ.....

14. ในวันหยุดท่านใช้เวลาในการทำงานบ้านอย่างไรบ้าง

- ☐ (1) เตรียมและทำอาหาร เฉลี่ยวันละ..... (นาที/ชั่วโมง)
- ☐ (2) ซักรีดเสื้อผ้า เฉลี่ยวันละ..... (นาที/ชั่วโมง)
- ☐ (3) เลี้ยงดูบุตร เฉลี่ยวันละ..... (นาที/ชั่วโมง)
- ☐ (4) ทำความสะอาดบ้านล้างถ้วยชาม เฉลี่ยวันละ..... (นาที/ชั่วโมง)
- ☐ (5) เดินซื้อของใช้และสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัว เฉลี่ยวันละ..... (นาที/ชั่วโมง)
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....
-
-

15. ท่านใช้จ่ายเงินในการซื้อสินค้าเพื่อใช้อุปโภคบริโภคภายในบ้านประมาณเดือนละ.....บาท

16. ท่านมีผู้ช่วยทำงานบ้าน (คนรับใช้) หรือไม่

- ☐ (1) มี ☐ (2) ไม่มี

17. ในกรณีที่มิใช่ผู้ช่วยทำงานบ้านท่านต้องจ่ายค่าจ้างให้ผู้ช่วยทำงานบ้านเฉลี่ย เดือนละ.....บาท

18. ผู้ช่วยทำงานบ้านของท่านมีหน้าที่ในการดูแลบุตรด้วยหรือไม่

- ☐ (1) มี ☐ (2) ไม่มี

19. ในกรณีที่ท่านต้องจ้างผู้เลี้ยงดูบุตรเพิ่ม ท่านต้องเสียค่าจ้างเฉลี่ย เดือนละ.....บาท

ส่วนที่ 3 ทักษะคติในการทำงานบ้าน

20. ท่านคิดว่าการที่ท่านต้องรับภาระในการทำงานบ้านเป็นภาระที่หนักเกินไปหรือไม่

- ☐ (1) ใช่ ☐ (2) ไม่

21. ท่านคิดว่าการทำงานบ้านเป็นภาระที่ทุกคนในบ้านจะต้องรับผิดชอบร่วมกันหรือไม่

- ☐ (1) ใช่ ☐ (2) ไม่

22. ท่านคิดว่าภายในครอบครัวของท่านมีการแบ่งเบาภาระในการทำงานบ้านอย่างเหมาะสมหรือไม่

- ☐ (1) ใช่ ☐ (2) ไม่

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม
นางสาวชัชฎาภาส ประยงค์พันธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวชัชฎามาศ ประยงค์พันธ์
วันเดือนปีเกิด	17 ตุลาคม พ.ศ. 2523
สถานที่เกิด	สมุทรสงคราม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	28/1 หมู่ 2 ถนนพระราม 2 ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม 75000
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท ไฮย์ พี.พี.ซี. (ประเทศไทย) จำกัด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2546	ปริญญาตรี สาขาการบัญชีต้นทุน จากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
พ.ศ.2552	ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์การพัฒนามนุษย์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ